

31250

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౫.

No. 167

సంచిక ౧౬౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభావ చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

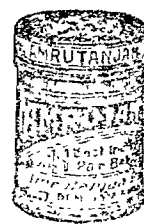

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారడోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలెను.

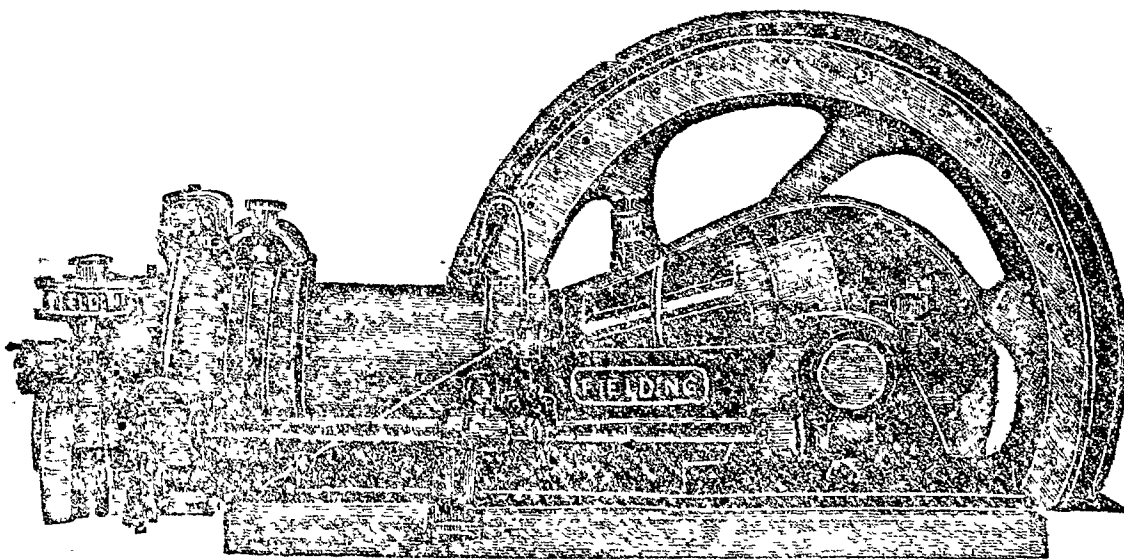
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The safest, simplest, strongest and the most
advantageous Oil Engine with many improvements.

“ఫ్లింగు”

వేటెంటు సెప్టిక్విక్ ఫ్లార్రింగు శమిడిశల్ క్రాడు ఆయిలు యింజను

వేపరైజరు స్ట్రప్తో కాల్పవలసిన అవసరములేకుండగనే
రెండే నిమిషములలో స్టార్టుకాగలదు.

వీటిసామానులు చాలా బలముకలవిగాను మంచి టెంపురు కలవిగాను వుండుటవల్ల చాలాకాలము
చరిగిపోకుండా పనిచేయుటలోను లోడ్లు లాగుటలోను యీ యింజనులు చాలా ప్రసిద్ధిచెందివున్నవి.

క్రాడు ఆయిలు ఖర్చు బహు తక్కువ. ఎటువంటిమిడ్డి క్రాడు ఆయిలుతో నయినను బహు
సక్తిగా పనిచేయును. 52 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని పైజాలు యెప్పుడున్న స్టార్టులోవుంచ
బడును. ధరలు బహుసరసముగావుండును.

సోల్ ఏజెంట్లు:—డి.ఎల్. శాస్త్రి అండుకో, 12, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

బ్యాంచి ఆఫీసు, కొత్త అగ్రహారం, విజయనగరం.

క్రొ ను థి యే ట రు

31-10-25 శనివారము నుండి ప్రారంభము

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు 6-15, 9-20 గం.

శని, ఆదివారములందు విధ్యాహ్నము 2 గంటలక
ప్రత్యేకమాటివి గలదు.

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

అశనిభార్య, వారికొడుకులు, కొమార్తెలు మొదలగు
వారిని గురించి ప్రజలు యేమనుకొనునది.

“కొండపై” (Over)

తిలసి ప్రేమ సంబంధమైనకథ-తల్లి ప్రేమ మిక్కిలి
గొప్పగా ముట్టాడబడు చుండునట్టియు, పాడబడు చుండు
నట్టియు, ఉపన్యాసము లివ్వబడుచుండు నట్టి కథ. 11 కీల్సు.

న్యాయాధ్యులలో ఒక సెల్ కును నరుసగా మూస
పడిన తరువాత నేరుగా యిచ్చటికి తెప్పించబడినది.

ముఖ్యగమనింపు:—ఈ ప్రదర్శనమునకు ప్రత్యేక ఆర్
చెస్తూ సంగీతమునూడగలదు. టికెట్లు వాటకశలవద్ద
దొరకును.

“బాయింటు స్టాకంపెనిల జర్నల్”

“ఎంపైర్ ఆఫ్ ఇండియాలో” పరిగ్రహించి వ
గిన పనినిగరించి ఈ ప్రకారము విశిష్ట రాయబర్యమును ది
“హిందూదేశీయుల లాభము నన్ని ప్రపై హిందూదేశీయుల
స్థాపించబడి, నిర్వహించుచున్న హిందూదేశీయులకంపెనీ
అతి జాగ్రత్తతోను, తెలివితోను నిర్వహించబడుచున్నది
అది యింతజయముగా పనిచేయును. ప్రస్తుతము ఇది చాల
గొప్ప అంకెలలో నున్నది. వాచుగా స్థాపితమైనది. ప్రతి 400
క్లరము గొప్పలాభమును గడించుచున్నది. సుదూరము, నిర్వా
హకార్యమునందు పోడిమి; సగం మొదలగు వాటియందు మంచి
విదర్శనములు గలవు. 1548(11)

విజయనగరం ఈదుగు విజయనగరం వ్రాయుడు.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co., Ltd. (No. 1.)

POST BOX No. 237 MADRAS.

మహమ్మదీయవార్తలు

(హా ప్రత్యేక చిత్రం)

టర్కీ దేశము - సామ్రాజ్య వర్ణన

అండలూ టర్కీ రాజధానిగా నున్న టర్కీ దేశము పేరకు మొదట సమస్తముగా వానాశయమును పుట్టించుటకు బాంబులను వినియోగించి "మహమ్మదీయ వార్తలు" అను టర్కీ దేశమును విచ్ఛేదించు కట్టెను. వాని వల్లగా 750 లక్షలమంది యువనూరు వారు బాంబులను దేశములలోను ఆవిర్భవించునట్టి రష్యాలోను చీయున్నారట. టర్కీ వారు తలచినచో ముగ్గుల వాక్కులతో అతడు పట్టుబట్టి యే యుండురుగాని ఇతర దేశములను ఆక్రమించు ఉద్దేశము అనగా సామ్రాజ్యభావము టర్కీవారికి లేదు కాని అన్ని దేశములలోను చీలియున్న కుర్దులను అభివృద్ధి నొందించు విషయమున టర్కీదేశమున వాతనిన సహాయము చేసెదరు ఇట్టి సంతకమునే ప్రధానము చేసి కొని టర్కీ వారు పెరిషియా, రష్యా, గ్రీసు మున్నగు దేశములతో సంధి చేసికొని ఇతర దేశములతో సంబంధమును రద్దు పరుచుకొంటున్నట్లు బాల్కన్ లోని లెనింగ్రాద్ లోనినది అతల్లి లకును తుర్కమెన్ లకును సంబంధమును లేదు వారి ఆ వాటలను ఆచారమును భావమును గూడ వేరొక్క చాధి న్నదియును వారి కేగియును అమానములేదు కావున వారు మాకు విజాతీయులే మేము రిఫులర్ గతమున సకాయము చేయుటలేదు వారికి మాకు చాలమారము" అని రష్యన్ జేగారు నడిపిరి

అట్లు కరింగారు ఖాల్గిగా కాగోరుట తాను ఖాల్గి కాగోరడని ఒక స్వప్నసభలో అట్లు కరింగారు నడిపిరి భారతదేశ మహమ్మదీయు లీవిషయ

మున తనకు సహాయము చేయుదురని అతడు తలచుచున్నాడు. అందులకే అతడు టర్కీని, యూజిప్టు, అఫ్ఘనిస్తాన్ లో ప్రచారముగూడ చేసెను అని తెలియుచున్నది. ఇదియే నిజమైనచో రీంగాను లోపల సామ్రాజ్య పుచ్చునే కలిగియుండు టర్కీ మహమ్మదీయులు వాల్కన్ భూమును నడించెనని స్పష్టముకాగలదు ఇది విశ్వవ్యాప్తము విశ్వము వ్యాప్తమును లంబును దీనిని ఏలగింపవలెను

ప్రజాసుల తిరుగుబాటు

ప్రజాసుల తిరుగుబాటును గురించి వారి వైదిక నాయకులలో తగవులు కలిగినవి. వారికి మంచి తిరిగివచ్చునని నేనయును శత్రువును ఆక్రమించుటకును గూడ కలవు వారి స్థానమునుగూడ అభ్యవ్యములే ప్రధానస్థాన మొక గ్రామమునం దున్నది పరాజయము కలిగినపుడు వార చటకు చేరుకొందురు కాని యిప్పుడు వారికి దృఢముగా చాల నిర్యాసములు కలుగుటవలన వారు వెనుకకు వెళ్లిరి. ఇప్పుడు నేననుబల పరుచుటకు గట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. 16-80 ఏండ్ల మధ్యవారందరూ నేనలో చేరవలెనని నిశ్చయింపబడెను.

పెరిష్యాలో విమానశాఖ

పెరిష్యాలో విమాన శాఖ నేర్పరుచుటకు ఒక జర్మన్ వర్తక సంఘమువారు పూనుకొనిరి ఇక పెరిష్యానుండి విమాన రాకపోకలు చాల సులభమును చాల మార్గముల నేర్పరుచుటకు ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి పెరిష్యా నుండి ఎంబి లను యిప్పుడు రెండు రోజులు పట్టుచున్నది విమానము విడిచినచో రెండు గంటలు చాలును ఎంబి నుండి బాకూకు రావడం రెండు గంటలే ఈరీతిగా పెరిష్యా, బాగ్దాద్, కన్స్టాంటినోపొలు, బాస్టర్గులకు విమానమార్గము నేర్పరుచుటకు ఇప్పుడు 24 గంటలుపట్టే ప్రయత్నములు చేసి ఒక గంటలో నె ముగియును దానివలన దేశము చాల సంపన్నమును.

జర్మనీలో

హెడ్డాబు నేనలో కొంతభాగము తిరుగుబాటు చేసి

లాంగ్ పోతుటకు వాహనీ నాయకులకు రాయబార మంపెను. కావున జర్మన్ లోనే వాహనీలకు లాంగ్ పోతును అచట నున్న బ్రిటిషు డచ్చి దేశములను వారి సాయము కాపాడుటకు ఆగెండు దేశముల యుద్ధ నాకలును జడ్డాకు వచ్చుచున్నవి

* * *

టర్కీ వార్తలు

బాల భట్టాద్యము

టర్కీ ఉలేమాలు చాల ఆశ్చర్యించినను గూడ టర్కీలో బాల భట్టాద్యమును ప్రారంభమైనది. విద్యార్థులను బాల భటులుగా చేర్చి వారిని తరిలీతు చేయుచున్నారు. మత విద్యలయముల విద్యార్థులు గూడ చేరుచున్నారు.

రాయబారవర్గములు

ఇప్పుడు కన్స్టాంటిను పోలిస్ లో నున్న రాయబార వర్గములన్నియును రానున్న వత్సరమున ఆంగ్లో రాకు మార్చివేయుదురు. అచట తగిన ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు

ప్రత్తి పంట

వ్యవసాయ విషయములను ముఖ్యముగా ప్రత్తి పంటను గూర్చి నేర్పుకొనుటకు కొంతమంది విద్యార్థులను టర్కీ ప్రభుత్వ వ్యవసాయ శాఖామంత్రివర్గమువారు యాజిపురు వంకిరి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సారము

శ్రీవాధుని నీ మధము ననుసరించి వచనరూపమున వ్రాయబడినది
సు గు య మ లి
 మనోహరము చక్కని నవల వెల రు 0-8-0
పాండరీక మాహాత్యము
 పాండరంగమాహాత్యాంతర్యము వెల ,, 0-8-0
 గ్రంథముల శిల్పము 1-8-0 పోస్టు చార్జీలు ప్రత్యేకము.
 అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని (గుంటూరు జిల్లా

జార్జి ట్రెల్స్
లైను సబ్బు
 ప్రాక్షేపమందు అంతటను ప్రసిద్ధిచెందిన
టాయిలెట్ - డి - లూక్స్
 అను అత్తరు.
 చర్మమునకు దానియొక్క అమోఘమైన సువాసనను కలిగించి, ఉపయోగించి చాలనేవైన పిమ్మట గాలిలో దాని సువాసన అద్భుతముగా వ్యాపించును.
 ప్రతిచోటను వెలకుదొరకును లేక ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
 సోల్ ఏజెంట్లు:—

ఎ. వి. ఆర్. ఎ. ఆడికప్పచెటి, 52, బందరువీధి, మద్రాసు.

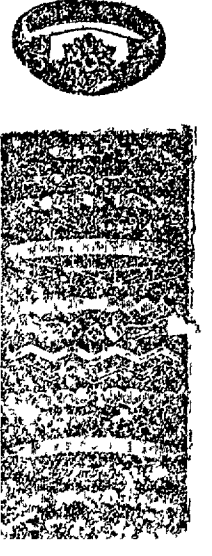
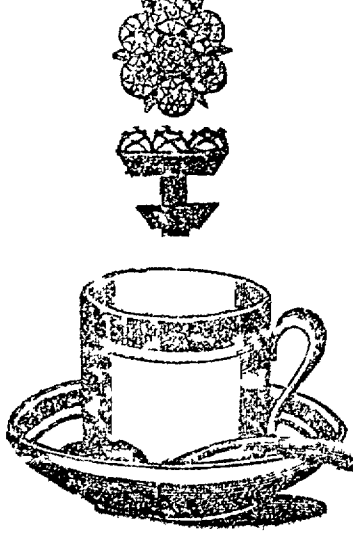
ఇదివరకు మా ప్రదర్శనశాలకు రానివారు దయచేసివచ్చి

ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన

మానవ్యకము, పనితనము, న్యాయము, మీకు విశదమగును

ప్రస్తుత నవనా గరితకు తగినట్టి పట్టెల డైవండు, సైకిల్, సావిత్రి, శకుంతల, పంకి, పార్సీ, బొంబాయి, క్లావర్, విరియలు మొదలగు రకముల బంగారుగాజులు, చేతిగొలుసులు, గట్టిని, బోలువి, లోలాకులు, ఉవ్వరాగముల తోడులు, బేసరులు, క్లావర్లు ముక్కపుడుకలు, అంటిపాకులు, వెండి తిరుగుచెబులు, టీ పెట్టు, టెన్ని సుకప్పలు, బహుమానసరకులు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి లేనివి ఆర్డరిచ్చిన అతివ్వలలో తయారుచేసియిచ్చెదము.
ముఖ్య గమనింపు:— నీమ వెండికి, సవరం బంగారుకు, మేలురకంపువ్వరాగములకు గారంటి యిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేదో వైకమువాపనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి,
 నగల వర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అడయారు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మోటారు బస్సులు

అడయారు, అక్టోబరు 30 — గత పక్షమున ముంబై వరకు నగరములోని కొంతమంది మోటారు బస్సుల యజమానులు ఇచ్చుటి బస్సునర్వీసును సడపుచున్నారు దీనివలన మదరాసు నగరమునకు ఇచ్చుటినండియూ, తిరువామాయపాపాం చావడి మొదలగు చుట్టుప్రక్కల గ్రామముల నుండియు అను దినము ప్రయాణము జేయుటకు చాలవసతులు ఏర్పడినవి వస తులతో ఇంకను అనవసరముగ ఏర్పట్టు చేయుటకు ప్రయత్న ములు జరుగుచున్నవి ఇది దెంతయు జ్ఞానసీమము.

గ్రామ్యయోగ్య సభ

నేమనలు యూనియన్ పట్టణముల సభ దీనిసంబంధముల కడపటి వారమున ఇచ్చుట జరుపుటకు ఏర్పాట్లు చేయబడుచు న్నవి భారతదేశమునందలి నానాప్రాంతములనుండి ఆసయము మాన ఇచ్చుటికి ఆనేకమంది పట్టణములు విచ్చేయగలరు.

బ్రహ్మసూత్రార్థచంద్రిక

తెలుగువచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1-కి రూ. 12.
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, పటిక " 8.
బ్యాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుగు 8
అష్టకవీయము, సూతనముదితము రావుసాహెబు గిడుగు
వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారిచే పరిష్కృతము
పరిష్కృతరసితకతో నున్నది ప్రతి 1 కి రూ. 8.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అండు నన్ను,

292, ఎస్పి నేడ్, మద్రాసు.

గృహవిద్యాపరీక్షలు

కేంద్రస్థలముల నిర్ణయము

నవంబరు నెల 28, 29 తేదీలలో జరుగు గృహవిద్యాపరీక్ష

లకు, తెనాలి తాలూకా మాపర్రు గ్రామము నొకపరీక్షా కేం ద్రస్థానముగ ఏర్పాటు చేసినాము. ఆ గ్రామమునకు చుట్టు ప్ర క్కలలో నున్న తెనాలి తాలూకా వాస్తవ్యులు పరీక్షార్థులుగ రావచ్చును ఇతరచోట్ల నుండినెలము పరీక్షార్థులు అధిక సం ఖ్యాతులుగవచ్చిన ఆర్థులనులను నైలము కేంద్రస్థానములుగ నంగీ కరించగలము. ఇందులకు సమ్మతించిన అవకాశములను పరీక్షార్థు లు వెంటనే గైకొనగలరని లెలించెదము నవంబరు నెల 8 వ తేదీ నాటికి కేంద్రస్థలముల నిర్ణయము పరిష్కరింపబడును

గృహవిద్యాపరీక్షలకును, విశ్వవిద్యాలయపు ఇతరపం దిత పరీక్షలకును మేము త్వరలో క్రొత్తగ్రంథమును నిర్ణయించ బోవుచున్నాము గ్రంథనిర్ణయములలో ఆంధ్రదేశమునందలి గ్రంథకర్తల కంకరికిని అవకాశముల వీరుబోవుచున్నాము. గ్రంథకర్తలందరూ వ్రాసిన గ్రంథముల ప్రతులను పరీక్షామంత్రి లకు పంపాలెమునకు పంప బ్రార్థించుచున్నాము

డొటకూరి వెంకటసుబ్బారాయశ్రేష్ఠి,
పరీక్షామంత్రి.

గృహవిద్యాకార్యస్థానము-వేటపాలెము 29-10-28.

స్టీలు నెల్ వెటి

22-3

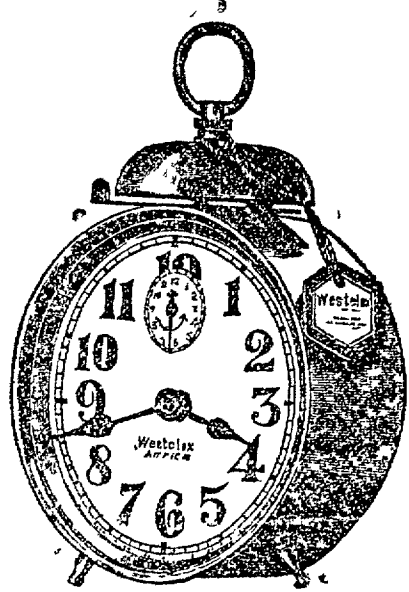
ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని గుణము వృద్ధియగుచున్నది ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు యిప్పుడే గవర్నమెంటు కంట్రాక్టు గు గారైన రామకృష్ణమూర్తిగారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రక వచ్చినది "నా గడ్డమునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ బెండ్లమును వాడితిని గజ్జ పోయినది. మొండి గాయుండిన స్థలమునందు మల వెంట్ర కలు మెలచుచున్నవి"

బుడి 1-కి ధర రూ 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈడిగన విలాసము నకు వ్రాయుదు.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

గుడ్ మార్నింగ్ అలారం టైమ్ పీసు

యునై టెడ్ స్టీలు ఆఫ్ ఆమెరి కాలోనున్న వెస్టలక్ బిగ్ బెస్ క ర్యాగరము నందు యిది తయారు చే యబడినది. మారుట కు నాల అంగ ముగానుండు ను. మిక్కిలి గట్టిగా త యారు చేయ బడినది.

తెల్లని డయలు, ఆరేవియా సంఖ్యలు, 6 1/2" అం ఎత్తుగలది. అలారము అవసరములేకపోయిన త్రిప్పివేయవచ్చును, ఒక సంవత్సరం పూచీ పత్రముతో సహా సరఫరాచేయబడును, ధర 1 కి రూ 6-12-0 లు మాత్రమే.

కాదరు అండ్ యూనస్ బ్రదర్సు,

(1888 సం॥ నుండి గడియారముల వ్యాపారము చేయువారు, గవర్నమెంటు, రైల్వే సర్వేయింగ్, రటన్ బజారు, మదరాసు.

Khader & Yousuf Bros.

Govt & Rly Suppliers MADRAS

మహాద్రాక్షాది చూరము

స్త్రీలగర్భాశయ వ్యాధులకు సంజీవి మేహము, ఋతు కూల, ఋతుబద్ధము, వంఢ్యారోగము, మొ॥ వ్యాధులను హరిం చి సంతానవతులనుగా జేయుటయం దిది శ్రేష్ఠమయినది. 20 దినములమందుగల డబ్బీ 1 కి రూ 1-0-0. వి. పి. అ 6.

(క్యాట్లాగు ఉచితము)

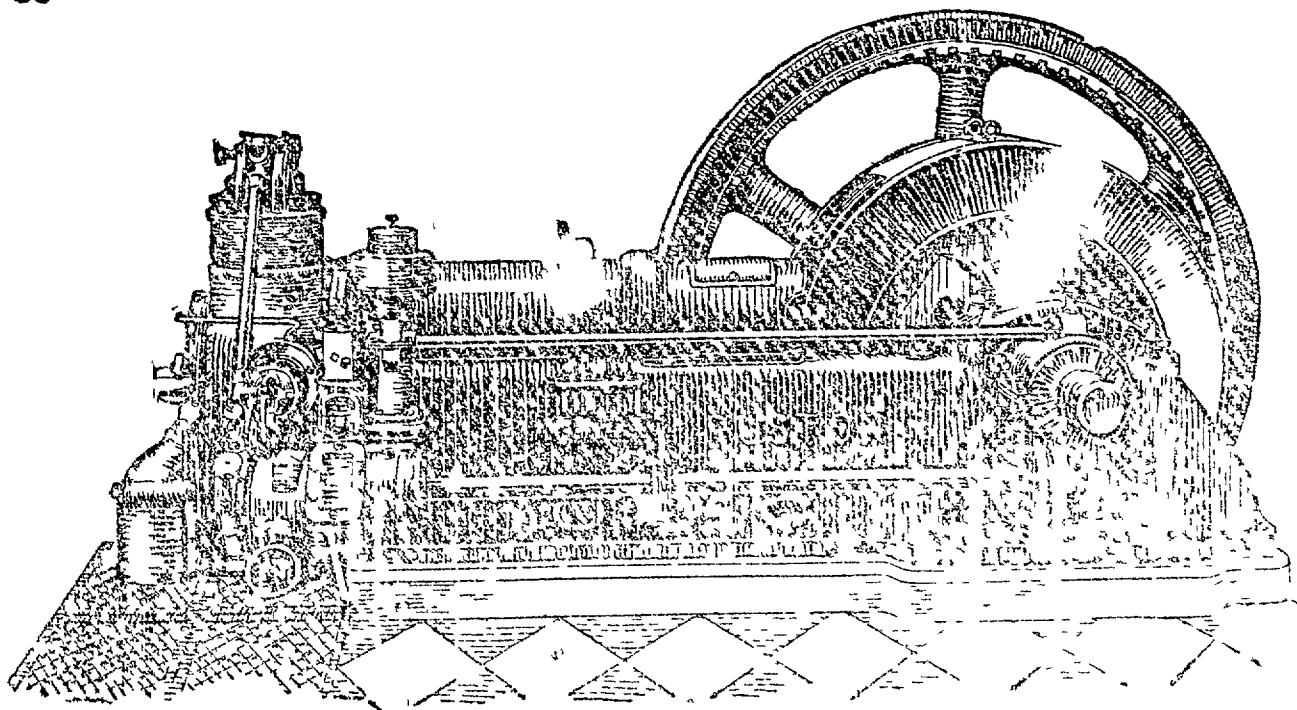
పి 9 వ అంకుతో, ఆయుర్వేదసమాజం పెరిడేపి-నెల్లూరుజిల్లా.

ది రస్ట్ నే క్రా డ్ ఆ యి ల్ ఏం జి ను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంపెను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటా, మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి నరసమైన నూ నె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతనిమియు ఉండ నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల డ్రా ఫ్టులుకాగూకు వ్రా సుండు మద్రాసులో ఫోటోవిజంట్లు, మాస్సి అండుకో, లిమిటెడ్, ఎంజిన్లు, తపాల్ జెట్లై పెం ౧౧, కర్నూరు.

సా తన ప్రచురణ ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల మాతన ప్రచురణము

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

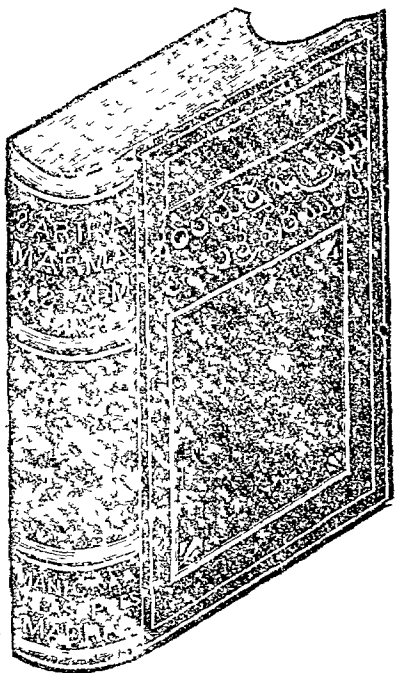
ఏ తానామార్త్యవశేతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగముద్రించుచున్నారము
12 స్కంధములుగల సంపుటము గ్లేజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు వెల రూ 6-0-0
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రూ 8-0-0
2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రూ 9-0-0

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

మీరు మగమునుండియే నరానరి తెప్పించుకొనుడు

కిరాచి హస్తాంతర చీరలు మేలైనట్టు, అద్భుతమైన సరిగ అంచుగలది పలురంగులలో గలవు. 9 గజములు 44 అంగుళములు నిడివిగలదు చీర 1 కి ధర రూ 30-0-0.

Annappurna Silk Stores, Benares City.

నీకు కావలసినదియు, నీవుచూడవలెనని
దీర్ఘ కాలమునుండి వెదకిన శాస్త్రమిదియే
శ రీ ర మ ర్త శాస్త్రము

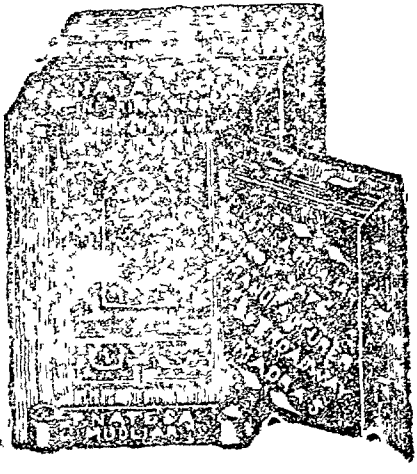
ఆంధ్రభాషయందీర్ఘ పూర్వమైన రహస్య శాస్త్రము ఇంతవరకు ఎవరికెలవన బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు ఇందులో శ్రీ, పురష లక్షణము, వాటియొక్క సరియైన యుపయోగములను, మొగ, ఆడ, శిశుశ్చేత్రి విచరమును, శ్రీ పురుషులకు కలగువ్యాధులను, వాటిని పోగొట్టు చికిత్సలను, మహర్షులు విశ్వముగా పూర్వము వ్రాసిన సంసార సుఖరహస్యములను బహుచక్రావ్రాయబడియున్నది ఇది వివాహమైనవారికిని ఇకమీద వివాహము చేసుకొను శ్రీ, పురుషులకు శ్రేష్ఠమైన శాస్త్రము. తప్పక ప్రతిగ్రహస్తుదును చదివి తీరవలెను.
వీ వి. ఖర్చు 5 అణాలు.

64 చిత్రపటములతో ధర రూ. 1-0-0
ఎం. ఎస్. సరస్వతి అండ్ కంపెనీ.
నెం. 9 ఆరుముగంపేటి, సాహుకారుపేట, పోస్టు మదరాస్.

స ర న ము

వృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

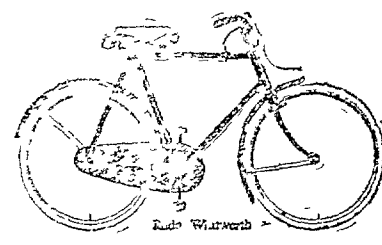
ఇప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈవిధ తెలుపబడినవారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి (1429)

పి. న టే శ మొ ద లి యార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
ప్రాప్రైటరు, కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండ్ వ్రాన్ పౌండర్లు ఆయిర్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు కై సువిల్లుకుకావలన్ని నిలదర్చు, సోఫ్టింగు నట్టులు సరసముగా యివ్వబడును సుబ్యూరాయప్పిల్లెడి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు
611 ఎల మీరు కష్టపడి నడచెదరు

రజ్జి విల్ వర్త్ మాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు
1 కి ధర రూ 190 నుండి 180 లకు తగ్గించబడినది.
రజ్జి విల్ వర్త్ ఏరోస్పెషల్ నెం 1 రు ధర రూ 160 నుండి రూ 140 కు తగ్గించబడినది.
రజ్జి విల్ వర్త్ స్టాండర్డ్ నెం 26 రు ధర రూ 130 నుండి 120 లకు తగ్గించబడినది.

ముఖ్యగమనింపు:— సరసమైనలాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.
సోల్ ఏజంట్లు:— ఇంగ్లీషు నైకిల్ & మోటారు ఇంప్రోవింగు కంపెనీ,
బ్రాంచిఆఫీసు: నెం. 8 మాంటికోడ్డు, 1 9, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పంజాబునందలి సాంఘికవినాదములు

సరోజనినాయుడు ఆక్షేపకు లజపతిరాయిగారి ప్రత్యుత్తరము

[సరోజని నాయుడుగారు గుజరతువాలా మహాసభయందు పంజాబునాయకుల చర్యలను ఖండించుచు ఇచ్చిన ఉపన్యాసమునకు ప్రత్యుత్తరముగ లాలా లజపతిరాయిగారు ట్రిబ్యూను పత్రికకు వ్రాసిన లేఖసారాంశము ఈదిగు ప్రకటించుచున్నాము]

[శ్రీమతి సరోజని నాయుడు పంజాబురాష్ట్రము మహాసభయందు పాల్గొనినందు పంజాబునందలి నాయకులు సాంఘిక విభేదములకు పురిగొల్పుచున్నారని తీవ్రముగ విమర్శించెను విమర్శన మొనర్చుటయందు యుక్తాయుక్తి వివక్షణము లేక కాంగ్రెసు అధ్యక్షపదవి నలంకరింపవలసినవారి కుండవలసిన గౌరవ మొకింతయైనను లేకుండుట కోచనియము. నేను సాంఘిక విభేదములకు పురిగొల్పుచున్నట్లు చెప్పటయేకాక నాచర్యలను కఠినముగ ఖండించి నింద్యమగు వాక్యముల నుపయోగించినట్లు మహాసభకు వెల్లియడైన నామిత్రులు తెలిసియున్నారు. హిందూమహాసభ విషయమై నేను పనిచేయుచుండుటచే నేను వారి ఆగ్రహమునకు గరియైతిని సరోజని నాయుడుగారు కఠినముగ మాట్లాడినను సదుద్దేశముతోడనే మాట్లాడినని నమ్ముచున్నాను.

హిందూమహాసభ సాంఘిక విభేదములకు పురిగొల్పుచున్నదను వాదమును నే నెంతమాత్ర మంగీకరింపజాలను ఇది సత్యముకాదు. హిందూ మహాసభ కాంగ్రెసు ఆచర్యములకు ఎంతమాత్రము విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుట లేదు ఇందుల కొకటి నిదర్శనము నావిషయ మట్లుండ దేశమునందు అఖండమగు ప్రఖ్యాతి గాంచి ప్రజాగౌరవమును పొందిన పండితి మాళవ్యా, స్వామి శ్రద్ధానంద, లాలా హన్స్ రాజు, దునిచందు, జయకరు, కల్కారు మున్నగు గొప్ప నాయకు లందరు హిందూసభయందున్నారు. మరియొక ముఖ్య విషయము. 1921 సంవత్సరమున అసహాయోద్యమమును నడిపిన మహానాయకులు నేటిదినము హిందూమహాసభ స్థాపకులను నిర్వాహకులునుగ నున్నారు. ఇందలకు కారణమేమో విమర్శకులే ఊహింపవలయును

హిందూమహాసభ హిందువుల సాంఘికబలమును వృద్ధిచేయు సంఘసంగ్కరణోద్యమము. హిందూసంఘమును సరక్షించుటకు ప్రస్తుతపరిస్థితులలో హిందూ మహాసభ అత్యవసరము సంఘసంగ్కరణమే ఈసభ ప్రధానోద్దేశము సాంఘిక వివాదముల నీసభ పురిగొల్పుచున్నదని చెప్పటం ఎంతమాత్రము సత్యముకాదు మీదుమిక్కిలి కాంగ్రెసు ఆచర్యములకు ఈమహాసభ కార్యక్రమము విరుద్ధముగ నెంతమాత్రము ఉండి కూడదను ఉద్దేశముతో నేను ఇతరులు పాటుపడుచున్నాము. జాతీయోద్యమమునకు అనుగుణ్యముగ హిందూమహాసభను జరుపుటకు మేము యత్నించుచున్నాము. ఏనాడు హిందూమహాసభ జాతీయభేదములను పెంపొందింప జేయునో ఆనాడే నేనాసభతో జోక్యమునువదులకొనెదను. ఏలయుననకాంగ్రెసుమహాసభ జాతీయప్రతిష్ఠాపనలలో ముఖ్యమైనదనియు దేశభక్తిగల భారతీయులందరు కాంగ్రెసుమహాసభ విజయమునకు బోధ్యుడవలయునని నేను పండితి మాళవ్యాగారు నమ్ముచున్నవార మగుటచేతనే మాకును ప్రస్తుతకాంగ్రెసు నాయకులనును ఎన్నియో భేదము లున్నను వాటిని పాటించక కాంగ్రెసునందే నిలదియున్నాము. సరోజని నాయుడుగారివలె కఠినముగ ప్రత్యుత్తర మివ్వ నేను వ్రాసుకొనలేదు. అట్లు వ్రాసుకొనినచో ప్రస్తుతము కాంగ్రెసు మహాసభను నిర్వహించుచున్న నాయకులచర్యలను హిందూమహాసభను నిర్వహించుచున్న వారిచర్యలను పోల్చి చూపించవచ్చును.

పంజాబునందలి సాంఘికవిభేదములు స్వరాజ్య సంపాదనకు అడ్డుగనున్నవని సరోజనినాయుడుగారు తెలిపిరి కాని సాంఘికవిభేదములకు నేను కారకుడనుకాను. హిందూమహాసభ కారణముకాదు. కాంగ్రెసు నాయకులే సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును విషయ సిద్ధాంతమును జాతీయ జీవితమునందు వ్యాపింపజేసిరి. సరోజని నాయుడుగారు చెప్పిన విషయన నాకు చూడు ఖండములందు అనుభవమున్నది. కాని సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ఆమోదించు దేశీయు నాయకులను నేను చూచియుండలేదు. కాంగ్రెసు మహాసభ ఏనాడు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతము నామోదించెనో ఆనాడే ఈ వివాదములు ప్రారంభమయ్యెను. కష్టములలో నున్న దేశీయ జాతికి

ఎక్కడ హక్కులను వహిస్తున్నారో కలుగ జేయవలయు
 వను వాదము బయలుదేరినది, ఈ సోరికలకు అంతయుండదు.
 వివక్షకును మూలమునుండి తెగగొట్టు వలయునుగాని
 పూర్వక హిందూవహాసభను దూషించుటలను, నాయకులను
 నిందించుటలను ప్రయోజనములేదు కాంగ్రెసుమహాసభ సాం
 ఘిక ప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతమును విడనాడి పూర్వమువలెనే రాజ
 కీయకార్యక్రమమును జరిపిన పరిస్థితులు చక్కబడును పం
 జాబునందలి ఇతరమతస్థులు ప్రత్యేక సౌకర్యములు హక్కులు
 కోరుచున్నంత కాలము ఈ వివాదములు అంతమొందవు
 నామస్థుకు నాకు ఉద్యోగములకు గౌరవములకు పోరాడు
 కొనుట పరమహేయముగ నుండును. కాని ఈపోరాటమునకు
 నేనుగాని హిందువులుగాని కారకులుకారు. హిందూమహాసభ
 ఈ పోరాటములకు దిగవలెను బాటియనాదులగు నాయకులు
 ఈమహాసభకు జరిపుచుండుట అవసరము ఆ ఉద్దేశముతోనే
 మేము ఈసభను నిర్వహింప పూనుకొంటిమి కాంగ్రెసునాయ
 కులు అనవసరముగ హిందూమహాసభను, పంజాబునాయకులను
 దూషించుటకు బదులుగ నిజమగుకారణము, వారసి తన్నివారణ
 మునకై పూనుకొనుట యుచితము. సాంఘికవిషయమై పాటు
 పడుచున్న వారు నాయకులు కారణము, వారి నాయకత్వము
 ను ప్రజలు తిరస్కరింపవలయు ననియు సరోజిని నాయకుడు
 గారు మహాసభయందు బోధించెను. శీనింతవరకు నాయకత్వము
 ను తనివితీర ననభవించియున్నాను. ఇకను నాయకుడుగ నుండ
 వలయునను కాంక్ష లేదు క్రొత్తవారు నాయకత్వమును వహిం
 చి ఆకష్టములుముగ నుత్తరగవలయు వనియే కోరుచున్నాను.

సరోజిని నాయకుగారి ప్రత్యుత్తరము

[లజపతిరాయగారు ట్రిబ్యూనుపత్రికలో ప్రకటించిన
 ప్రతిపాదనముపై సరోజినినాయకుగారు ట్రిబ్యూను పత్రికా
 ధిపతికి పంపిన లేఖ సారాంశమును ఈదిగువ ప్రకటించు
 చున్నారు]

నేనిచ్చు ఉపన్యాసములవల్లగాని వ్యాసములవల్లగానిజనించు
 అపహేళన ప్రత్యుత్తరమిచ్చు అలవాటు నాకింతవరకు లేదు ప్ర
 త్యుత్తరమిచ్చి అపహేళన తొలగింపజేయుట అనవసరమనియే
 నాఅభిప్రాయము ఎందునైన నా ఉద్దేశమే ప్రధానము. నేను
 ఏ పరమాగ్రమునకై నేవచ్చెయుచున్నానో, ఏ ఉద్దేశమును అను
 సరించుచున్నానో దృష్టియందుంచుకొనిన ఇట్టిఅపహేళన కెంత
 మూత్రము అవకాశముండదు పంజాబురాష్ట్రము మహాసభయం
 దుపర్యసించు పంజాబు నాయకులు కొందరు సాంఘిక విభేద
 మును సృష్టియగు విధమున పనిచేయుచున్నందులకు చింతిల్లి
 వారు జాతీయముక్తికి పాటుపడవలయునని సాంఘిక విష
 యములను వృద్ధి మరలక తడవదీక్షతో భారతమాతృ విము
 క్తికికృషి సుపలయునని ప్రార్థించియుంటిని. అందు భార
 తదేశమునందంతయు అగుండచు క్రిగించి వహాన యువదని
 ప్రసిద్ధిగాంచిన లజపతిరాయగారు సాంఘిక ఉద్యమమును మాని
 దేశవిముక్తికి పాటుపడవలయునని దీనరుగి కోరియుంటిని.
 వారు పత్రికయందు ప్రకటించిన ప్రత్యుత్తరము మిగల ఆకా
 ణంగకరముగ నున్నది. నాయకుని ప్రతిష్ఠకుకూడ అనుగుణ్యముగ
 లేదు లజపతిరాయగారివంటి అత్యుద్యుత క్షేత్రసామర్థ్యములు
 ప్రతిష్ఠగల మహానాయకులు కేవలము ప్రత్యేకసంఘములకై పా
 టుపడుచుండిన స్వాతంత్ర్యోద్యమవిజయమునకు ఆటంకము
 కలుగునను చింతతో నే నట్లుపర్యసించితిని లజపతిరాయగారి
 వంటివారు తడవదీక్షతో దేశవిముక్తికై పాటుపడవలసిన వాడ
 మహానాయకులందరు సాంఘిక ఉద్యమములను వదలి దేశ
 స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై తడవదీక్షతో పాటుపడి మాతృదేశో
 గ్గరణమునకు పూనుకొనవలయునని వినయపురస్కరముగ కోరుచు
 ఇంతటితో ఈవివాదము ముగియవలయునని కోరుచున్నాను.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 963

81-10-25 శనివారము నుండి 2-11-25 సోమవారము వరకు
 పతే డిటెక్ట్ పోలీసు ఆట
 ఇన్ టూది నెట్ కటపటి వారము
 4 భాగములు

మ్యూజియం కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఇ.
 ఎస్. రైట్ గారిచే వ్రాయబడినది.
 యూనివర్సల్ స్పెషల్ డ్రామా 5 భాగములది

సూర్యుని మార్కుగల గొడుగులనే (Sun Brand) ఉపయోగింపుడు.

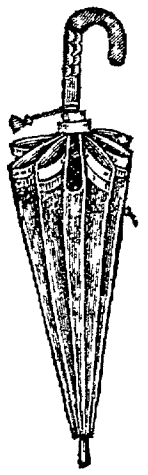
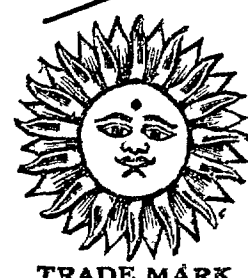
హెడ్ ఆఫీసు: పరిశ్రమశాల, కల్కికోట.

నేట్ నాగ్జీ పురుషోత్తం అందుకంపెనీ

ధర సరసము సామానులు గట్టిగా నుండును.
 చాలకాలమువరకు గట్టిగా నుండును.

గొడుగులు, బనీనులు చేతిబెత్తములు (Walking sticks)
 మొదలగు వ్యాపారస్థులు,

నెం. 21, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

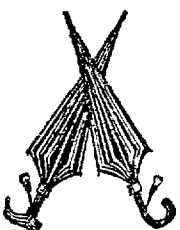

అసలు జింక మా రుగ్గొడుగులు.

గట్టినరకు, సరియైన వెల, నమ్మక మైనది.
 మా ప్రాచీనమగు నమ్మకము
 గల జింకమార్కు వరియు బెల్గా
 (బుట్ట) మార్కు గొడుగుల చూచి
 కొని తృప్తిపొందుడు.

ఇబ్రహీం కటిం

60 సం॥ కాలముగ గొడుగుల వ్యాపారస్థులు, నెం 251, 252 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జింటినాశుతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధమగు
 కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది

ధరలు సరసము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

నానావిధములగు రివోల్వర్లు
 ఆంధ్రేశ్వరతోటాలు యెక్కనవి.
 [ప్రాప్తితము ౧౮౬౩ సం]

నా 'ము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును చిన్నవి కేబుల్ పేట్టుకో గలిగినవికూడ దొరకును (80౦8)
 యం. వి. రామానుజంశెట్టి అందుకంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఇసనోఫెలిని (Esanofele) పుచ్చకొని, (6)
 మలేరియా (Malaria) అందుకే గలుగు అపాయము నుండి తప్పించుకొనుడు

ఇది మలేరియాకు గొప్ప సిద్ధాపథము, రానీయక ఆటంకపరచును.
 రానీయక ఆటంకపరచుటకై ఉడయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్ర వంతున నేమిచిన చాలును.
 విడ్డలకు ద్రవరూపకముగా నుండు ఇసనాఫెలినాను వాడుడు.
 ఇదే మాదిరిగా యుండు ఔషధములను చూచి మోసపోకుడు.

కెమిస్టు లండన్ వద్దను దొరకును. లేక ఈ దిగువ విహాసమునకు వ్రాయుడు
 Messrs. Gorio, Ltd, P. O. Box No. 159, Bombay.

గుణములలో శ్రేష్టము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలొనరనము!!

రాజేశ్వరి బొర క్కుసబ్బు

చర్మవ్యాధులకు వజ్రయుధము

మైనపువ్వులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కానినెను
 ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజివాడ.

పోలాపూరు కొట్లాట

హోంమెంబరు స్టేటుమెంటు

కుపాకులకాల్పుటకు పోలీసు తరపు లేదు

(ప్రేషన్)

పూనా, ఆక్టో 30 - నేడు బొంబాయి శాసనసభ 2 గంటలకు మరల సమావేశమైనపుడు లాల్టీ నారాయణగారు పోలాపూరు కొట్లాటపై యొకను యేమైన దలపలపినట్లు హోంమెంబరు గారి ఓర్వీకేసిరి. లాల్టీగారు తమకు వచ్చిన వార్త ప్రకారము హిందూస్త్రీలపైగూడ బడినటుల దరియూ మన్నదని చెప్పిరి.

హోంమెంబరు కథనము

హోంమెంబరుగారు తమ కథనమునందు కుపాకుల ప్రేర్చి నను పోలీసులు కాల్పనముల సత్యముగాదని చెప్పి యిట్లు నడి విరి "సిటిమేజన్స్" యీ ఆల్లరులు జరుగకుండ ముందే జాగ్రత్తబడి హిందూమహమ్మదీయ నాయకులకు తగాదా జరుగకుండ పరిష్కరించుటకై కాల్పనకాదని నాడు హిందువుల రక్షాత్మ పుటూరేగింపు మేళాభావములతో బోవమ్మను గాని ప్రార్థన సమయమునమాత్రము మేళములు జేయరాదని యీ తరపు జేసి రి సిటిమేజన్స్ పంబాలిపవలుగాడు ఊరేగింపుతో నుండిరి. జిల్లాపోలీసు నూపరింటెండెంటుగూడ వెంటనుండెను. బంధ వారము మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు వడిదుకు 100 గజము లదూరములోనికి ఊరేగింపు వచ్చెను ప్రార్థనలు పూర్తయిన విరకును ఒకటిన్నరగంటసేపు మూడగంటలయ్యేదాక వారపట చేచియుండిరి. ఆపకీడు మహమ్మదీయులతో కొంత చర్చయైన పిదప ఊరేగింపు సాగిపోవచ్చునని పోలీసు నూపరింటెండెంటు కు దలపలదెను. సిటిమేజన్స్ యిట్లు, జిల్లాపోలీసు నూపరింటెండెంటును మడిచిపెట్టి పోలీసువరకును ఊరేగింపు ముందు పోయిరి. మడిచిపెట్టి పోగానే కొట్లాటయూ 'దీనుదీను' అను ఆరపులు ను వివరదెను. రాళ్లు, పోదాబుడ్లు వివరదెను వారు జూచిరి. కుపాకుల కాల్పులుగూడ వినిరి. వారిలో నెవరు గాని కాల్పులకు తర్రు పీయలేదు. ఆ కొట్లాట కాగానే గుంపులు చెదరి పోయెను. చాలమంది హిందువులను యిద్దగు పోలీసులును గాయములు తగిలియుండుటను వారు కనుగొనిరి. ఒకపోలీసువానికి బాగా దెబ్బతగిలెను అది పోదాబుడ్డిదెబ్బయే బాగా నెత్తురుకాయుండెను ఇద్దరు మహమ్మదీయులకు ఆగుంపులోనుండి దెబ్బలు తగిలినటుల వారు కను గొనిరి. కాసేపటికి వారు చనిపోయిరి. గుంపులు జనము పోయిన కిరువార పట్టాములలో ననేకచోట్ల హిందువులపై మహమ్మదీయులు దొమ్మి జరిపినటుల దెలిసెను. జిల్లాపోలీసు నూపరింటెండెంటు మోటారులలోబోయి యీ-చిల్లర ఆల్లరుల నగచి వేసెను రాత్రి 6 గంటలకు అంతయు సద్దు అణిగెను.

హోంమెంబరుగారు లాల్టీగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చును పోలీసువారు గుండ్రను ప్రేర్చిరని దలంచుటకు కారణములేకని చెప్పిరి.

అసానియేటెడు ప్రెసువార్త

పూనా, ఆక్టో 30 - నేడు బొంబాయి శాసనసభ యందు ప్రశ్నోత్తరములపై సమీప పోలాపూరు కొట్లాటగూర్చి ప్రభుత్వమువారి కింకను యేమైన తెలిసినదాయని లాల్టీ నారాయణగారిదిగిరి ఇతరతావచ్చిన తంలివార్తలప్రకారము పరిశీలించిన శాంతింపలేదనియు వైమమ్మయి లట్లే నిలచియు వ్వువనియు దెలిసినటుల గూడ అయినజెప్పెను.

హోంమెంబరు సర్ మారిసు హోవర్డు ప్రత్యుత్తర మిచ్చును నిట్లుచెప్పిరి -

పోలాపూరు కొట్లాట విషయమై నేనింకను కొన్నిసం గతులు దెలుపగలను. కాని యీసభయందలి మహాశయులకు వచ్చు భయానక తంత్రములను యొక్కవ తత్వము జేయుట గూడదని మాత్రము నే జెప్పెదను. సిటిమేజన్స్ హిందూను మహమ్మదీయులకు గల యీ తగాదాను ముందే పరిష్కారము జేయు నుద్దేశ్యముతో కాల్పనకాదని నాడు హిందువుల రక్షాత్మ పుటూరేగింపు మేళాభావములతో బోవమ్మనుగల అయితే పంజాబు లాలిం మనీయర్ల ప్రార్థన సమయమునమాత్ర వటు బోరాదని ఊతరువు జేసిరి ఊరేగింపుతోబాటు సిటిమేజన్స్ యిట్లును పోలీసు జిల్లా నూపరింటెండెంటు నుండిరి. ఆసమయన గూడ వాడుండిరి. మొన్నటి రోజున మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు నుండి నూరు గజములు దూరముండగా వచ్చి ప్రార్థనలు పూ

ర్తయగువరకు గంటన్నర చేచియుండిరి. మూడు గంటలవరకు నట్లుండిరి జిల్లా పోలీసు నూపరింటెండెంటు ప్రార్థన లెప్పుడు ముగియవని విచారించిరి. కొంత చర్చయైన పిదప మహమ్మదీయులు ఆమోదరాదు ఊరేగింపు సాగవచ్చునని దెలిసిరి. సిటిమేజన్స్ యిట్లును, వారిను నూపరింటెండెంటును గూడ ఊరేగింపుకు ముందుండి మేళభావములతో మడిచి పోయిరి చాటిపోగానే కొట్లాట దిగిదిగి అని ఆరపులు వివరదెను. గుంపులుమీద రాళ్లు పోదాబుడ్లు వివరదెను వారు జూచిరి. కాల్పులు వివరదెను. దీనితో గుంపు చెదరిపోయిరి. ఆపకీడు ఊరేగింపుతోవచ్చిన చాలమందిహిందువులను యిద్దగుపోలీసును గాయములతగిలి పడిపోయినటుల వారు కనుగొనిరి ఒక పోలీసువానికి పోదాబుడ్డి కలతమీద తగిలి ఒకటి తీరకు నెత్తురు గాయుండెను ఇద్దరు మహమ్మదీయులకు కాల్పులలో బాగా దెబ్బలు తగిలి కాసేపటిలో మృతినొందిరి. ఈగుంపు చెదరిపోయిన కిరువార చాల మంది హిందువులను పట్టాములలో ననేక భాగములందు మహమ్మదీయులు దొమ్మిజేసిరిని దెలిసెను. జిల్లా పోలీసు నూపరింటెండెంటు మోటారు లోలో పోయి చిల్లర ఆల్లరులను మన్ని పట్టాములలో పోలీసు కాపలాజెట్టి రాత్రి 6 గంటల కంతయును సద్దు వగలుగునటుల జేసిరి. నిన్న సేమియు ఆల్లరి జరుగలేదు. జిల్లామేజిస్ట్రేటు యీతాపాకుల గాల్పన దెలిసో అవిషయమై పూర్తిగ విరిచాంతుట కుత్తరువుజేసి పోలాపూరులో లా ఆల్లరులకు భంగమగలుగకుండ పోషించు చుండుటకు ఒకన యేర్పాటులను జేసిరి

బాగు మూసేసి రాతేక మామూలుగ వ్యాపారము జరుగుచుండెనా యని లాల్టీ నారాయణగారి రడిగిరి.

గాలి సర్ మారిసు హోవర్డుగారిట్లుజెప్పిరి "నా కా సంగతి తెలియదు. అయితే పోలాపూరులో దుకాణములేల తెరచియుంచకో నాకు దెలియుటలేదు.

మాల్కోరఫేయర్డ్జీను అనామ్యునుగారిట్లు నడివిరి. -

"కుపాకుల కాల్పుట మే జి స్ట్రీటు ఊతరువులేనిదే జరిగినది గావునను యిది చాల ముఖ్యమును విషయము గావునను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు జేసిన విచారణఫలితము నీసభకు దెలియపర చెదరా? అనసరమైన ప్రభుత్వమువారి యీవిషయమై విచారణ సర్వెయరమా దెల్పవరా?

గాలి సర్ మారిసు హోవర్డుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి - "నాకు తెలిసిన వార్త కుపాకులకాల్పుట కుత్తరువీయితే దనియు, యీవిషయమై పూర్తిగ విచారణ జరుపుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఊతరువుజేసిరినియు మాత్రమే అడి తెలియగనే ఫలిత మీ శభ్యయందు ప్రకటింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

* * * * *

దుష్ప్రవర్తన నిరోధశాసనము

భారత శాసనవిల్లుపై

బొంబాయి శాసన సభాభిప్రాయము

అనధికారసభ్యుల అనంగీకారము

పూనా, ఆక్టో 30 - భారత శాసనసభయందు ప్రవేశ పెట్టినను దుష్ప్రవర్తన నిరోధశాసనము (కరప్టుప్రాక్టిస్ లా) వైశాసనసభాభిప్రాయముల లిలుసుకొను నుద్దేశ్యముతో బొంబాయి శాసనసభయందు జోసెపు బాప్టిస్టాగారు ఒకతీర్మానము నుపహాదించిరి ఆట్లుపహాదించుచు యేదిధమైన దుష్ప్రవర్తనము గాని తాము సహంపజాలవనియు అయినను యీవిల్లును బలపరుచుకొలవనియు జెప్పిరి. వడ్డిపును కమిటీవారు యిట్టి శాసనముజేయవలెనని యోగ్రహముగ సలహానిచ్చినమాట నిజమే. కాని వారుటలసలహాజేయుచు దుష్ప్రవర్తనగూర్చి యెట్టి శాస్త్రమునుగాని పుచ్చుకొనలేదు ఎట్టిశాసనముగానియుంట్ల కవసరము లేదు అది గానిచివనన మృతాక్షరప్రాయముగనే యుండును. ఇంతేగాక దానివలన శాసనసభ్యుల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము గలుగవచ్చును. సభ్యులపై నేరారోపణజేయుట సాధ్యముగాదు అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములందీమదిరి శాసనము వలన ప్రయోజన మేమియులేకండెను. లేకపోగా వ్యాయస్కాత్రముల నిరోధించుట జరుగునుండెను

క్రమభంగము

ఈ సమయమున బాప్టిస్టాగారు విదేశీప్రభుత్వ నిర్మాణములగూర్చి యిష్టమువచ్చినటుల బలమునుండిరి సర్ మారిసు హోవర్డు పోయింటు ఆఫ్ ఆర్డరుదెచ్చిరి.

అధ్యక్షుడు తనకు స్టాండింగ్ ఆర్డరుల ప్రకారము బాప్టిస్టాగారి నట్లు మాట్లాడకుండజేయుట కధికారము జేసెనను

గ్రేటుబ్రిటను పోలీస్ తత్వముగల్గి కాంతికోనున్న దేశమునుగూర్చి యిష్టమువచ్చిన రీతిని బలములదని మాత్రము కోరుచున్నానని చెప్పిరి.

బాప్టిస్టాగా రింకను మాట్లాడుచు పీనలకోడుల పటుత్వమునందుగాని అవి మానవుని విశుద్ధునిజేయుననిగాని నమ్మకము లేదనిచెప్పిరి. భర్తమాత్రములు మనుష్యుని శీతవర్తననిజేయునని అయినకు నమ్మకములేదు. శాసనసభ్యుల గౌరవభావము నందే ఆయనకు విశ్వాసముగలదు.

ప్రభుత్వాభిప్రాయము

హోంమెంబరు మార్గదర్శి మాంటుగామర్గారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు తీర్మానోపపాదకుడు బిల్లును బాగావ దు వ కుం డ మాట్లాడి ర ని చెప్పిరి. శాసన సభ్యుల గౌరవ ప్రతిష్ఠలకు యీ దిద్దెలు భంగకరమై తెలియుటలేదు ఇట్టి భర్తమాత్రము లాచరణలో జండి జేరములు దుష్ప్రవర్తనములు శిక్షింపబడు ఇంగ్లాండులోను అమెరికాలోను యిట్లునుకొనుటలేదు. ఈదిల్లువలన శాసన సభ్యులు నిర్భయముగ భర్తముల నిర్వర్తించుట కాటంకమేమోదెలియకున్నది. కాస్తను గంపంతజేయుటపప్ప యిందేమియులేదు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో నున్న సంగతులగూర్చి బాప్టిస్టాగారు జెప్పినవిషయము లేమాత్రమును సుప్తముగలేదు.

సర్వీగారు

తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు మూడురకముల మనుష్యులున్నారని జెప్పిరి. ఒకరకము మనిషికి లాఠిన్నను లేకున్న నేరము తప్పుజేయుటన్న భయము యిష్టముండదు. రెండవ రకంమనిషికి లాప్రకారము శిక్షించెదరేమో యను భయమువలన నేరముజేయుడు. దుష్ప్రవర్తనకు దిగడు. మూడవరకమనిషి నీతి భర్తముల నన్నిటిని తిరస్కరించును. బాప్టిస్టా శాసనము లన్నియును రెండవరకంవ నుష్యులతో యుద్దేశింపబడెను. భారత శాసనసభయందు ప్రవేశజెట్టునున్న దుష్ప్రవర్తన నిరోధక శాసనమును అవిభవన గ్రహింపాలెను. అట్లయినయెవల నది యిష్టముగనుండగలదు.

నూరుమహమ్మదుగారు బిల్లును బలపరచుచు భారతదేశము మార్పుజేయనంతరములో నున్నదనిచెప్పిరి. ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిభావమును పనిజేయుటకు తగినవాగ్గీని లేవు. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో దుష్ప్రవర్తన నిరోధ శాసనముయొక్క అవర్కము పఫలముగాదు. చాలమంది అసభికారులు తీర్మానమును బలపరచిరి. బాప్టిస్టాగారు చర్చకంతకును క్షుప్తముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

హోంమెంబరు జుబాబు

ఈ తీర్మానముపై సభానాయకుడగు సర్ మారిసు హోవర్డు గారు మాట్లాడుచు, తాను యీసభను ప్రారంభమున భారత ప్రభుత్వమువారు దుష్ప్రవర్తన నిరోధ శాసనముపై ఆభిప్రాయమును గోరిరినియు, యీ సభయందలి అసభికార సభ్యుడు ఈ సభాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చు తీర్మానము నుపహాదించుట యొక్తముగ నుండుననియు జెప్పిన పుడు తీర్మానోపపాదకుడు బాప్టిస్టాగారు జేసిన విధముగ నగునని యను కొనలేనని చెప్పిరి భారత శాసన సభవలెనే యీ బిల్లు భర్తము నంగీకరించే అన్నటచ్చుట కొన్ని భాగములందు మంచినుచ నటు జేసెదరని ఆయన దలంచెను. ఈ బిల్లు శాసనసభ్యులప్రతిష్ఠకును స్వాతంత్ర్యమునకును భంగకరముగ నుండునని అద్దముగ ఖండించెదరని ఆయన దలంపలేదు.

తీర్మానోపపాదకుడు బిల్లును చర్చించినవిధమును దానిని బలపరచుచు తరువాత గానింపబడిన ఉపన్యాసము లిజాడ సభయందధికారవర్గ సభ్యులు పట్టిన మార్గము యొక్తముగనే దోచును. అసభికారసభ్యులు యీ ముఖ్య విషయమై తేలిక గ త్రోసినేయుట జాడ అధికార సభ్యులు తగిన విధమున చర్చయందు పోల్లావలసి యుండును దుష్ప్రవర్తన నిరోధ శాసనము సభాసభ్యుల స్వాతంత్ర్యమునకును ప్రతిష్ఠకును భంగకరమని జెప్పట విచిత్రముగ నున్నది. గ్రేటుబ్రిటనులో తామున్న సభ సభ్యులెవరుగాని, అమెరికా శాసన సభయందు సభ్యులెవరుగాని యిట్లు దలంపలేదు. ఈ సభయందు సభ్యులెవరును దుష్ప్రవర్తనకు గడంగరని ఆయన యిష్టముకొనున్న కాంతికోజేసినపుడు శిక్షించుటకు లాను నిర్విమలగూడదని లేదు. ఈసభ సభ్యులు పోలీసువారి దయోగ్యములను లోనయింపజేసి పోలీసు కొద్దుకు లానుమందురని తీర్మానోపపాదకుడు జెప్పిన వాదము విచిత్రముగ నున్నది. సభవారు తీర్మానోపపాదకుని మాటల నమ్మక జెట్టు భర్తము నంగీకరింపలేనని ఆయనకోరెను.

తీర్మానమునకు 27 మంది ప్రతిఘటించుగను 24 మంది అనుకూలముగను పోటు జేయుట వలన నది ఓడి పోయెను. (ఆ. ప్రె.)

ము నిర్వచించబడలేదు. అందుచే అది తెలుగు 'అనియే' అర్థము గను. బగ్గారివలెనే గంజాముజిల్లా గూడ ఈవిల్లుచేత ఇబ్బందికి లోనగును మరియు ద్రావిడభాష లగు ఆంధ్ర కర్నాటకము లలో కొంతదైన సంబంధము గలదుగాని ఉత్కలమునకు ఆంధ్రమున కెట్టిసంబంధము లేదు ఉత్కలదేశస్థుల పెక్కు సంఘములు విశ్వవిద్యాలయమును గంజామును జేర్చుటను నిరసించినవి ఈవిశ్వవిద్యాలయమైనను కేవలము నామమాత్రమే గాని, ఎక్కువ ఉపయోగకారి గాజాలను కాన గంజాముజిల్లాను విల్లునుండి వేరుజేయ గోరుచున్నానని పట్టిరి.

వి. విశ్వనాథదాసుగారు — సవరణను బలపరచుచు గౌ॥ మంత్రిగారు సాధారణసంభాషణయందు ఉత్కలభాష విశ్వవిద్యాలయభాషలలో నొకటిగ అంగీకరింతు వని చెప్పియుండి రనియు, కాని విల్లునం దట్టి ఏర్పాటు ఏమియు జేయబడలేదనియు బట్టిరి. ప్రస్తుతము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముక్రింద నున్న రీతి ఉత్కలభాష ఉండునని మరియు క్షీణింపగలదు. ఘట్టు గ్రేడు కళాశాలలందు ఉత్కలమునకు ప్రాధాన్యము లేదు అనేక విద్యార్థుల కిందుచే ఆకాభంగము వాటిగినది కేవలము ఉత్కలభాషను రికార్డులుజా చేయుటయే గాక పోస్టుగ్రేడు కళాశాలలందంతను దీనికి ప్రాధాన్య మొసంగుటకు ప్రత్యేక సౌకర్యములు జిల్లనందు గావింపబడలేదు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారి ఫీలిబట్టి చూచిన మూడు వేర్వేరుభాషల నభివృద్ధి గావించుటకు ధనము చెచ్చించగలరని నే నమ్ముచాను. ఉప పాదఫలు నుడివినటుల గౌ॥ మంత్రిగారు గావించిన వాగ్దానము లకు లెక్కలేదు ఒక్కపైనను పాలింపబడలేదు. ఒకటికెందు సంవత్సరములలో నీరాజధాని నుండియే ప్రత్యేకముగ విడిబడ బోవుచున్నాము. కావున గంజాము నీవిల్లునందు జేర్చరాదని కోరుచున్నానని పట్టిరి.

సర్ పాత్రోగారు — సమాధాన మొసంగుచు గంజాము జిల్లాయందు తెలుగువారు, ఉత్కలకు ఇరువురును గలరనియు, ఇంతవరకు విశ్వవిద్యాలయ మవరము లేదని గంజామువారిొక్కప్రాతినిధ్యమునైన బంపియుండలేదనియు, పత్రి లలో నైన ప్రకటింపబడలేదనియు బట్టిరి.

విశ్వనాథదాసుగారు — రెండు దినముల క్రిత మొక ప్రాతినిధ్య ముపబడినది.

గౌ॥ మంత్రిగారు — రెండుదినముల క్రిందటనా, అయిన చాల ముఖ్యమగు విషయమే! గంజాముజిల్లా మదరాసు రాజధానినుండి ప్రత్యేకింపబడునను నాచన ఉపపాదముల దెచ్చి, అట్టి రాగల సంఘటనములకే "ఏభాగమునైన విల్లునుండి వేరు జేయుట కధికారము ప్రభుత్వమువారి కొసంగబడు తీర్మానము గావింపబడినది. కావున ఏనాడు గంజాము రాజధానినుండి వరు జేయబడనో ఆనాడే విశ్వవిద్యాలయమునుండిగూడ విడిబడ వచ్చును శాశ్వతముగ నుండాలెనని బాధించు చట్ట మేమియు లేదు. చేతభాషాభివృద్ధి విషయములో ఉత్కలభాష యభివృద్ధి చేయబడవని యూహించుట కాధారములేదు.

పిదప సవరణ వోటుకు బెట్టబడి అధికసంఖ్యాకులచే ఓడింపబడెను. పోలు దీసికొనబడగ 19 మంది అనుకూలురు, 46 ప్రతికూలురు, 18 తటస్థులు లెక్కింపబడిరి.

"వర్నాకూలరు" అను పదనిర్వచనము

గానుమియాన్ సాపేబుగారు — రెండవక్లాజునకు చివర "వర్నాకూలరు" అనుపదమునుగూడ నిర్వచించుచు (ఎల్) స టుక్లాజు నొకటి చేర్చవలెనని సవరణ నుపపాదించిరి వర్నాకూలరు అనగా తెలుగు, కన్నడ, ఉర్దూ భాషలలో నేభాషకైవల వర్తించును- అనువిధముగ సవరణ సురండును మంచిదని నూచించిరి. మొకటి సవరణయందు ఉరియా వదలివేయబడినది.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు ప్రస్తుతమిపదనిర్వచన మనవసరమని యెడిగిరి ఉరియా, కన్నడ ఉర్దూ భాషలను దేశీయభాషలు గ పరిగణించుటకు నాకు సమ్మతమే సవరణ యంగరి భాషము ను సంప్రాప్తముగ నంగీకరించు చుండు ను నా యూజే పణ "వర్నాకూలరు" అనుపదమునకు "వర్నాకూలరు" అనగాబానిసల భాష అని అర్థము లాటిను భాషాజ్ఞానము గల ప్రతివారను ఈవిషయము నంగీకరించెరు తెలుగుభాషవారుగాని, తదితర భాషలవారు గాని తమ భాషయెడల నెట్టి నీచపదసంబోధన మొనర్చుట కంగీకరింపరు. వర్నాకూలరు అనుపదము వచ్చినచోటులందు మరియుక పదము నుపయోగింపవచ్చును.

పి. రామలింగా రెడ్డిగారు: సత్యమూర్తిగారి నూచనను బలపరచిరి. వర్నాకూలరు అనుపదము నుపయోగించుటకు నాకు ను కొంత ఆసక్త్యాభావము గలదు. ఆంగ్లేయు లెప్పుడును తమ భాష సంవర్ధమున "వర్నాకూలరు" అనుపదము నుపయోగింపరు "నేటివు" అను పదమువలెనే వర్నాకూలరు అను పదము గూడ నీచార్థమున నుపయోగింపబడుచున్నది

సర్. ఎ. పి పాత్రోగారువర్నాకూలరుఅనుపదముచాలకాలము గా దేశీయభాషలసంవర్ధమున నుపయోగింపబడు చున్న దనియు అందుచే నెక్కువ యూజేపా ముండరాదనియు నుడివిరి.

డి॥బి॥ కృష్ణనాయుడుగారు — సవరణయందలి భాషను నందరును అంగీకరించినయి, వర్నాకూలరు అను పదమునకు మాత్రము కొంతమంది కసక్త్యాభావము గలదు అట్టి సంవర్ధమున ప్రస్తుత మిపదము నుపయోగించుటకు మానివేయవలెననియు అవసరమయిన ప్రచేశములందు మరియుక పదమునో లేక నాల్గుభాషలపేర్ల నో వివరింపవచ్చునని నుడివిరి

గౌ॥ విద్యాకాళుమంత్రిగారు అందలి ఉద్దేశమునకు తాము ప్రతిపూలురుగామనియు, కాని తెలుగు, ఆంగ్లమువిషయము లో నెట్టియూజేపా గలదో దీనివిషయమును అట్టిచే యనియు అనేక సంవత్సరములనుండి "వర్నాకూలర్" అనుపదమును వాడుచున్నామనియు, విల్లునం దంతట ఈపదమే వాడబడియున్న దనియు, దానినంతను మార్పుల కవ్వమనియు బట్టిరి.

పిదప సభవారి యామోదముచే గౌనుమియాన్ గారిచే సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడెను.

బగ్గారిని వదలివేయుడు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు — ఈవిల్లుఆచరణనుండి బగ్గారిని మినహాయించవలసిన దని యుపపాదించిన సవరణపైన రెరువారే నర్పజరిగెను. విద్యాంగమంత్రిగారి విల్లును ప్రకేశపెట్టుచు, ఆంధ్రులభాషను, ఆంధ్రుల విజ్ఞానమును పెంపొందించుటకు నీ విశ్వవిద్యాలయముద్దేశింపబడెనని తెలిపియుండి అందుచేభాష యందును, విజ్ఞాన సాంప్రదాయములందును, ఆంధ్రులకు కన్నడులకును పోలిక లేదని నిరూపించినయెడల, మంత్రిగారు బగ్గారిజిల్లా నీచట్టుమునుండి మినహాయించుట న్యాయము బగ్గారి యందు 9 తాలూకాలలో అధికసంఖ్యాకులు కన్నడులు మూడుతాలూకాలయందు మాత్రమే తెలుగువారధికము బగ్గారిప్రజలు, తమ కీ విశ్వవిద్యాలయ మక్కర్లేదని మొరపెట్టుచున్నార ఇవీల కాంగ్రెసు మహాసభవారిచే నియమింపబడిన కెల్లారుగారు, బగ్గారి కన్నడరాష్ట్రమున జేరవలెననిగూడ నిర్ణయ మొనర్చెను బగ్గారి వర్తివేయుటయే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికిగూడ అనుకూలము. నిరంతరము వెనకకు లాగు అసంపృప్తులగువా రున్నంతవరకు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికిగూడ సుకరముగ సాగజాలదు ప్రస్తుత మధ్యక్షస్థానము మనసున్న రక్షిసామిగారుగూడ నిదేయభిప్రాయమును బలపరుచుచు మాటలాడయుండిరి. కన్నడులకు ప్రత్యేకవిజ్ఞానముగలదు వారివిజ్ఞానమును ఆచరించే తమలో కలుపుకొనుట కాంగ్రెసు ప్రయత్నింపరాదు ఆంధ్రులు తమ విజ్ఞానమును సంరక్షింపుకొని అభివృద్ధిపరచుకొనునట్లే ఇరులను తమతమ విజ్ఞానముల సంరక్షించుకొన నియ్యవలెను. ఈపద్ధతి ననుసరించినయెడల ఆంధ్రులు తమ ఆదర్శములను చాల త్వరలో సంపాదించగలిగెదరు అనుము 9 తాలూకాల పైనను మినహాయించుటకు సభవారింగీకరింపవలెను అట్లుగానిచో కన్నడులు తమ కొనర్పబడిన ఈ అన్యాయమును శాంతముగ సహించి యూర కొనువారు గారు. ప్రాస్సునుండి జర్మనీ లాగుకొనిన ఆల్బను లారైన జిల్లాలు ఇరుదేశముల పోరాటమున కల్లుకారణమయ్యెనో ఈతొమ్మిది తాలూకాలను గూడ ఆంధ్ర కన్నడ రాష్ట్రములకు కలహకారణ మగును

పి శివరావుగారు సవరణను బలపరచుచు బగ్గారిజిల్లాయందలి ఆరుతాలూకాలు కేవలము సంప్రాప్తముగ కన్నడ తాలూకాలనియు, భాషాప్రాయ క్రవిభజనమాత్రముపై నీ విశ్వవిద్యాలయవిల్లు స్థాపింపబడినది గాన దానిప్రకారమే బగ్గారిని వేరుజేయవలయుననియు, తెల్లము, ధార్యురు, చిషిణకనరా మున్నగు ప్రాంతములనుండి ఎన్నియో నిగవసప్రాతినిధ్యములు వచ్చినవనియు, మదరాసునందలి వీరవై వసంఘమును దీనిని బుండించెననియు, ఫానికసంఘము లిందుకు ప్రతిపూలముగ నున్నవనియు బట్టిరి బగ్గారిలో విశ్వవిద్యాలయకేంద్రమును స్థాపించిన బగ్గారిని జేర్చుటకు కొంచెు సమ్మతించిరి కాని అట్టియేర్పాటు జరుపబడలేదని తెలిసినవిమ్ము ఎల్లర నిరసించుచునే యున్నారని నుడివిరి

మల్లేశప్పగారును వైయభిప్రాయమును బలపరచిరి సబ్బానాగారు సవరణ నామోదించుచు విజయనగరసామ్రాజ్యమును గూర్చి పల్కుచు అధి కన్నడసామ్రాజ్యమే యనిరి.

సర్ పి పి పాత్రోగారు — సవరణ నాజేపించుచు, తా మా సవరణయందలి ఉద్దేశమును ప్రశంసింపజాలియున్నను, ప్రతిపూలకారణంతరము లనేకములు గల వనిరి పెరిటోరియ సంఘమువారి విచారణలో బగ్గారి ఆంధ్రజిల్లాలనుండి వేరు జేయబడవలెనని గోరియుండిరి కాని వారపుడు విశ్వవిద్యాలయవిషయమై ఆయభిప్రాయము నొసంగియుండలేదు ఈసవరణను బలపరచినవారియందలి ఆశయములు నాకు సమ్మతమే. అందుచేతనే కొంత యనభవముపై తాము వేరుగనుండుటకు గోరినచో ప్రభుత్వమువారిటుల గావించుటకు హక్కునొసంగుచు తీర్మానము గావించబడినది. కేవలము బహుజనులసౌకర్యమును మాత్రమే యోచింపరాదు. కన్నడము మాట్లాడు రి తాలూకాల వారి సంగతియేమాచిన తెలుగువారు గల రి తాలూకాల గతి ఏమి గావలెను? కన్నడవిశ్వవిద్యాలయముక్రింద రి తాలూకాల తెలుగువారికి భాషను కళలను అభివృద్ధి గానీ ఆటంకపరుప యత్నించురా? బగ్గారివిద్యార్థు లనేకులు అనంతపురా కళాశాలలో జరుపుచున్నారు. భాషయొక్క చిక్కలేమియు అచటలేవు కావున ఏమియు భయపడ నావశ్యకములేదు. కొంత యనభవము గడించిన ఓదవ ప్రత్యేకముగ నుండగోరిక ఆటులు గావింపవచ్చును " బగ్గారిని ప్రత్యేకింప-లసిగిదిగ ౭యలుదేరు ఆందోళన, ధార్యురు, తెల్లము మున్నగు పలుపల్లె థలములనుంచియే ముఖ్యముగ వచ్చుచున్నది కాన ప్రస్తుతము పెరు జేయుట యుక్తముగాదు.

సర్ కె వి రెడ్డినాయుడుగారు — సవరణ నాజేపించుచు కన్నడతాలూకాలు కలగను కారణముచే బగ్గారిని వేరు జేయగోరిన గంజాము ను వేరుజేయుట కీసభవారెల సమ్మతింపలేదని ప్రశ్నించిరి అనంతపురకళాశాలయందు ఓనేవిద్యార్థులు చదువుచున్నారు

బగ్గారిని విడదీసిన కీరండరిగితి మిగావలెను బగ్గారి యందెవలను ఒక్క కళాశాలయైన లేదో వాల్లరు మదరాసు పరుగెత్తవలసినదేనా? ఆంధ్ర కర్నాటకల భాషయందును, రిపియందును, కళాసాంప్రదాయములందు సమీపించెందుము గలను. వరి యేరెండుభాషల ట్టివాంధ్రము లేదు విజయనగర సామ్రాజ్యము నేన కృష్ణరాయలు కన్నడ దేశీయడని జెప్పబడినది "తెలుగు రాయల" నని కృష్ణరాయలవారె జెప్పకొనినారు ఇటు ఉపన్యాసములు అభ్యుత్తర వహించి యున్న డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు కేశవపెల్లగారిని ఉద్దేశించి తాముగూడ ఎరింగియున్నార గదా యని బట్టిరి

డెప్యూటీప్రెసిడెంటు — క్రీష్ణరాయలు "రవిశం యలు గూడాను" (నవ్వ)

సర్ కె. వి రెడ్డి — అందుకు మీరు గొప్ప వ్రాసు టి కులు. (నవ్వ)

ఆంధ్రకళలు

సత్యమూర్తిగారు — "ఆంధ్ర" అనెదరే? "తెలుగు" అనరాదా? (నవ్వ)

సర్ కె వి. రెడ్డిగారు "ఆంధ్ర" అనటకు ఇప్పుడెట్టి ఆక్షేపణలేదు సభవారు తీర్మానించినవిషయ అందల కేను ౭ధుడను. దానిని తిక్కగిరింపబోను (నవ్వ)

పిదప సవరణ వోటుకు బెట్టబడి అధికసంఖ్యాకులచే తీర్మానింపబడెను

పోలుకొనడగ రిరి నెత్తిరెవలు, 12 అనుకూలు, 18 తటస్థులు లెక్కింపబడి విగిపాయెను

అనుకూలరులో పెద్దిరాజు, చిక్కిని వెంకటరత్నం, మా శీరయ్య, టి. ఎ రామలింగకెట్టి, సబ్బానాగల్లగి జమీందారుగారు గలరు రక్షియుండు స రామలింగాడ్డి సి. వి. యస్. నరసింహరాజు, ఏ యస్. క్రీష్ణరావు పంతులువారలుగలరు

నెత్తిరెవలలో ప్రభుత్వసస్యలు పెక్కుమగలరు. ఎ విరాజులు నాయుడు, జె కప్పు గుమ్మరమచంద్రాడ్డి, చి ఆర్ వెంకటరత్నం నాయుడు, రామనాడురాజు, శామ్యూల్ సర్ కె వి రెడ్డిగారు గలరు

ఆంతటితో నేటికి సభ ముగిసబడి డి.

మొయిలూనీవుడు

బొంబాయి, ఆక్టో 30 — 15 తేదీన "రాష్ట్రకర్మ" అనే పి అందు ఓ మొయిలు ప్చీరు నేకు బొంబాయిచేరెను. 29 తేదీ గరువారమునా పి అందు ఓ. మొయిల ప్చీరరు "నా" లంపెనుచేరెను ఆంకరులైన కాప్టేయా ప్చీమరు లివర్పూలుగండి బొంబాయికి 28 తేదీన చేరెను. (అ ప్రె)

మదరాసు శాసనసభ

స్థానిక సంస్థల శాసనసవరణ బిల్లుపై చర్చ

జస్టిసుజుజు ప్రాతికూల్యముచే నోడిఫికేషన్లు

మదరాసు దక్షిణాంధ్రా జిల్లా కలెక్టరులపై నభిశంసన ప్రతిపాదనము

ఈ దినమున చెన్నపురి శాసనసభయందు ప్రశ్నితములు ముగియగ నేటి. రామస్వామి మొదలియగుగా, ఈ క్రింది ఆదేశములకు ప్రతిపాదనలు చెప్పిరి.

ఈ రాష్ట్రమున ప్రభుత్వోన్యాయ విభాగాంశములకు రాజకీయములందు పాల్గొన, తీవ్ర రాజకీయములను సమర్థించు ప్రభుత్వ విభాగాలనుండియు అధికారముల ప్రకటించు అలవాటు అధికమయినది. ఈ విషయము దక్షిణాంధ్రా, రామనామజిల్లా కలెక్టరుల యుపన్యాసములందు, మదరాసు పోలీసు కమిషనరు పరిపాలనా నివేదికలందు ప్రత్యక్షమగును. ఇట్టి అలవాటులకు, చర్యలకు ఆశ్చర్యము గురించి చెప్పించుటలేదు.

అధ్యక్షుని కోరికమీద, రామస్వామి మొదలియగుగా, ఈ ప్రతిపాదనలలోని ఆరోపణల గురించి స్పష్టముగ నీ క్రిందివిషయం చెలికిరి.

“ఈసంవత్సరము పట్టణములో రాజకీయ వ్యవహారములను అడ్డుబట్టి అప్రతిష్టపరుచు లేదుమనెదగాని, మొదటినుండి వివరములతో మాదిరిగ నేలేదు. కాంగ్రెసు ఆంధ్రాశన మెక్కువగా న్నింపలేదు. కర్షకు, విదేశీవస్తు బహిష్కరణము మొదలగు విషయములందు ప్రచారము తప్ప విద్యార్థి కార్యక్రమములందు సగర కాంగ్రెసు సంఘముచే చెప్పిన పనిజేయబాలక పోయిరి. స్వరాజ్యపక్షమున కీసగరమున బలము పెంచుచు. వారు కాన్సలేషను ఎన్నికలలో 10 లో 7 స్థానముల నేతపరుచుకొన గలిగిరి. శాసనసభలో కొంతమంది శాసనసభ్యులు తమ ముక్కువాడు కొంత ప్రాముఖ్యమునకు దెచ్చుకొనిరి. మంత్రిగల ప్రతిపక్షాలతో, స్వరాజ్యపక్షమువారు ఏకమైన శాసనసభలో పనిజేయుచుండిరి.” అని మదరాసు పోలీసు కమిషనరుగారు తమ సాంకేతిక నివేదికలో చెలికిరి.

దక్షిణాంధ్రా జిల్లా కలెక్టరు ఈనెల 24 వ తేదీన ఒక చో నుపన్యాయము ప్రస్తుత సాంఘిక ప్రాతికూల్య విధానముజరగ వంటిది. ఎక్కువకాలము నిలచియుండజాలదు. అవిధానము నిలచియున్నంతవరకును, నియోజకవర్గమువారిచే నెక్కుకొనబడిన ప్రతి సభ్యులను మొట్టమొదట తాను పోషించు తన వాత వోక ప్రత్యేక సంఘమునకు జేరినవాడనియు భావించుకొనవలెను. అతడు తన సంఘమువారి యొక్క యేగాక ప్రజలను దరియొక్క లాభములకొరకును పనిజేయునెను. ఇట్టి భావముతో పనిజేసియెడల, దేశీయభివృద్ధికి ప్రయోజనమును సాంఘిక ప్రాతికూల్యంధాంతము ర్వలో తొలగిపోయి మిక్కిలియైతే కట్టుబట్టి ధాంత మేర్పడును.

రామనామ జిల్లా కలెక్టరుగారు 11 తేదీన దీర్ఘమగు సమావేశమునందు ప్రస్తుత విద్యావిధానమును విమర్శించిరి అని రామస్వామి మొదలియగుగా వివరించెరి.

అధ్యక్షుడు, ప్రతిపాదన సక్రమముగ నేయున్నదని చెలిపి సభవారి యనుమతినిగోరగ నెవ్వరును ఆక్షేపించలేదు.

ఈ సమయమున సి. వెంటు రమాఅయ్యంగారు లేచి, తామిన్యాసముల జరుపలేదనియు, అందుచే మదరాసు ఈ విషయమును చర్చకు జేరవలెననియు గోరిరి. కాని, అధ్యక్షుడు ఈ దినము మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకే ఈ ప్రతిపాదనను చర్చించుటకు నిర్ణయించెను.

స్థానిక సంస్థల శాసనముల సవరణకు బిల్లు

ఈ దిన కార్యక్రమపట్టిక ప్రకారము ప్రశ్నితముల తరువాత వి. పంతులు అయ్యగారు నోటీసు నొసగిన, స్థానిక సంస్థల శాసనముల సవరణబిల్లును చర్చకువచ్చెను 1920 సంవత్సరపు మదరాసు జిల్లా మునిసిపాలిటీల శాసనమును 1920 సంవత్సరంలో కలెక్టరుల శాసనమును సవరించు కీబట్టును జేబుచేసెను. గత సమావేశమునందు, ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కనుకతి యొసగబడెనగాని, మంత్రిగల ప్రతిపక్షమువారి ప్రాతికూల్యములకు, చట్టమును విచారించుట కుచసంఘమును నియమించవలెనను ప్రతిపాదన వీడిపోయెను. అందుచే పంతులు అయ్యగారు కీ దినమున చట్టమును సభకు విచారణలోనికి దీసుకొనవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

ఈ ఘోషణలో గారు ప్రతిపాదనను ఒకపరుచుచు, ప్రస్తుత శాసనమునందు లోపములకు ప్రతిపక్షము వోటింగు అధికారమును సుపయోగించుకొనజాలకుండి ధని చెలికిరి. ఎవరెవరు నోటులనిచ్చునదియు ఎవరెవరు ఇవ్వరానిదియు నిర్ణయించు అధికార

కార మిశాసనములను, స్థానిక సంస్థలను ఉద్వేగవర్తమున కొప్పగింపబడెను. అందుచే వారేతే ఆక్షేపాలచెలిపి తమకీబట్టిన వారిని వోటుల లిస్టులో జేర్చబయ్యెను, ఇవ్వముగాని వారిని వోటుల లిస్టులో జేర్చకుండుటయు జరుగచున్నది.

పానుగల్లు రాజాగారు ప్రతిపాదనము నెదుర్చుచు తానీ బిల్లు ప్రతిపాదననే ఆక్షేపించుచుంటిని నుడిచెను. ఓటరులుగ నుండ చుండవచ్చునవారు సకాలములో పన్నులపూర్తిగా చెల్లించక పోయిననుగూడ, వారిని వోటుల పట్టికనుండి తొలగింపరాదని ఈ బిల్లును నూచించుచుండెను. ఇది. అసహాయాధ్యుడు కాలమున నాగింపబడినపన్నుల నిరాకరణోద్యమముయొక్క మారుదాపము తప్ప మరెయ్యకటిగాదు. గాంధీగారే, పన్నుల నిరాకరణోద్యమమునకు మనదేశీయములకు తగినస్థితిలో లేదని దలచెను. ఈ వరణబిల్లునంగీకరించినయెడల, పన్నులను చెల్లించుటకు ప్రజలను ప్రోత్సహించు కత్తిని తొలగించినవారగుదురు. పన్నులను నియమితకాలమున పూర్తిగా చెల్లించనిది వోట్లలిస్టులో చేర్చరనుభయముచే చాలమంది సకాలములో పన్నుల చెల్లించుచున్నారు. శాసనసభ వోటుల సంవర్ధమునకును, స్థానిక సంస్థల వోటుల సంవర్ధమునకును భేదముగలదు. ప్రజలు పన్నులను చెల్లించియుండనియెడల వానిని వసూలుజేసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి విస్తారముగ సాధికారమును విశాలమును యలగిరిన్యాసమున గలవు. స్థానిక సంస్థల కట్టినపట్టులు లేవు. అందుచే ఈ బిల్లు సంగీకరింపరాదు.

రా|| బి|| ఎ|| ఎస్. కృష్ణరావుగారు ప్రతిపాదనను జలవరుచు మంత్రిగారు ప్రతిపాదన పైభిరిని దాల్చిలించుటకు కోకించిరి. పన్నుల నిరాకరణోద్యమముతో నీ బిల్లును పోల్చుచురిత కోచనీయును. మంత్రిగారు చెలిపినవానిలో నిజమైన ఆక్షేపణ ఒకటిమాత్రమే గలదు. ఈ బిల్లును సంగీరించునెడల పన్నులను సకాలములో చెల్లించుటకు ప్రేరేపించు నిబంధనలు తొలగిపోవునని వారి ఆక్షేపణ. దీనికి తగిననివారణోపాయమును వెదకవలెనెగాని, మంత్రి గారి దీర్ఘమగ, ప్రజల హక్కులకు తొలగింపరాదు. ప్రతిపాదన వోటింగు హక్కుల విశాలమొనర్చునె నని ఆ భిలషించుచున్న కాలమున నీవైఖరి చాలసంతాపకరము. వోటులపట్టికలయెడల జేయుటలో చాల అక్రమము లొనర్చబడుచున్న విషయము మంత్రిగారికి జరియును. ప్రస్తుత శాసన ప్రకారము తమకీబట్టిన వారిని మాత్రమే వోటుల లిస్టునందు జేర్చుటకు ఉద్వేగవర్తము వారికిన్యాసమొచ్చెనెగా అవకాశములు గలవు. వానిని తొలగించుటకు మంత్రిగారుగూడ ప్రయత్నింపవలెను.

సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు:—అక్రమములు చెంచు విషయములను జరుగుచున్న మాట వాస్తవమేనని యంగీకరించిరి. తన కీబట్టులేనివారిని వోటుల పట్టికలో నుండి తొలగించిన స్థానిక సంఘాధ్యక్షులు ను గలరు. పన్నుల చెల్లించు ఆస్తిలేని వారి కాసమయమున కేదయో ఆస్తినికల్పించి, వారి పేరనే స్వల్పమొత్తముపన్నునో జేసినను గట్టించి, కొంచసని వోటుల లిస్టులో చేర్చినఅధ్యక్షులు గలరు. మన దేశమున మనకింకను సార్వభౌమి ఎన్నికల అధికార ధాంతము ఆచరాలోనికి రాలేదు. అంతవరకును, పన్నుల చెల్లించుటయే అవసరముగ నున్న విషయమును మనము గుర్తింపవలెను. ఈ సూత్ర ములునుం దున్నంతవరకును, పన్నుల సకాలములో చెల్లించిన గాని వోటుల లిస్టునందు జేర్చనీయరాదు. అందుకు విరుద్ధముగ నడచి సవరణబిల్లును సంగీకరించునెడల ప్రస్తుత మములలోనున్న మూలసిద్ధాంతమునకే అపాయమును దెచ్చిపెట్టిన వారమగుదుము.

సామి వెంటుచలకెట్టిగారు, స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖ మంత్రియు సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు చెలిపినవాదక లాభ్యర్యము గలిగించెననిచెలికిరి. వారంతంపై ఒకమగు వాక్షేపణ దెబుపబాలక వాపుటయే, ఈ సవరణబిల్లుయొక్క అవశ్యకతను. చెప్పక చెప్పబున్నది. పాలెవిర్లపక్షమువారిలో నొకరు డా. నటేమెదయియగుగారే, ఇదివరకేట్టిసవరణబిల్లును ప్రతిపాదించెనని నోటీసునొసరియుండిరి. కాని అటుతరువాత నితరకారణములచే సుపసంహరించుకొనిరి. అందుచే జస్టిసు పక్షములోని వారుగూడ, నిట్టియధికారమునే పాల్గొనిరిని చెలియనగును. ఇట్లెల మదరాసునందు జరిగిన ఎన్నికల యందు, సకాలమున పన్నును పూర్తిగా చెల్లించలేదను కారణమున పానుగల్లు రాజాగారింట్టి వారి పేరుగూడ వోటుల పట్టికనుండి తొలగింపబడెను”

ఇట్టి అసగములు గలుగకుండ శాసనమును సవరింపవలసి న అవసరముగలదు. వ్యక్తియొక్క వోటింగు హక్కును సకాలములో పన్నుల చెల్లించుటను జేరుచేయవలెను. వోటింగు హక్కును కొన్ని మాత్రముల ననుసరించి నిర్ణయించుచున్నాము. మన రాష్ట్రమునందు, కొంతపన్నును చెల్లించవలసిన బాధ్యతగలిగియుండుటను ప్రమాణముగ దీసుకొంటిమి. మదరాసులో పన్నులు చెల్లించువారే వోటుచేయలేదు. కొన్నివృత్తుల నవలంబించి సంతమాత్రమునను, ఇంటియజమానికి కొంత అడ్డ చెల్లించునంతమాత్రమునను వోటింగు హక్కు ఒసగబడెను. పన్నుల నొసగువారు— ఒకానొక నర్తక దినము లో పలపన్నును పూర్తిగా చెల్లించలేదను కారణముచే నాతని హక్కు తొలగించుట చాల హాస్యాస్పదమున పరిస్థితుల దెచ్చిపెట్టుచున్నది. మూడువేల రూపములపన్ను చెల్లించవలసి నాడు, ఆదినమునకు ౫2930ల చెల్లించి రు 10ల మాత్రము చెల్లించియుండక పోవచ్చును. అప్పుడతని వోటింగుహక్కు తొలగింపబడును. ఏమియు పన్నును నివ్వనిపై 2, 3 తరగతులవారు మాత్రము వోటింగుహక్కు ననుభవించుచుదురు. ఇది చాల అన్యాయము. పన్నుల నియ్యవలసియున్నయెడల వానిని వసూలుజేయుటకు తగిన అధికారములు యలగిరిన్యాసము స్థానిక సంస్థలకు కలవు వాని సుపయోగించవలెనే గాని, ప్రజల వోటింగుహక్కును తొలగింపరాదు. శాసనసభ వోటుల సంవర్ధమున నవలంబించబడుచున్న పద్ధతులనే స్థానిక సంస్థల వోటుల సంవర్ధమునకూడ నవలంబింపవలెను. శాసనమునందు ప్రస్తుత మవలంబించబడుచున్న పద్ధతులు ప్రజాపరిపాలనా సూత్రమునకు పూర్తిగా వ్యతిరేకమైనవి.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—ప్రతిపాదన నెదిర్చిరి. సి.వి. వెంటురమా అయ్యంగారు:—కోటిరెడ్డి, కలిముల్లాగారు ప్రతిపాదనను బాపరచిరి. రామస్వామి మొదలియగుగా ప్రతిపాదన యొక్క మూలబడి.

సీ రామంగారి రెడ్డిగారు:—ఉపపాదన నెమ్మట్లాదుమ పురపాలకసంఘ విషయములో తప్పక నెచటను వోటులను అసర్దులగజేయు నియమములు లేనియె, దెబ్బగె కొనివోటుజేయు సాధికారము నొసంగు ధర్మాన్ని ప్రభుత్వము వారసుసరింపరాదనియు బల్కిరి. బొకను వసూలుజేసి కొనుటకు ప్రభుత్వము వారి కెన్నియో సాధనాంధములుగలవు. పన్నుల నొసంగకుండుట కిట్టి అర్హత నియమము సేర్పరుచుట యుక్తముగాదు, ఇది ఎట్లైన సార్వము నొసగునని నా గొలిచుటకుబల్కుచున్నాడు. దిన సాకర్యముకొరకై మూలసూత్రమునే బోనాడవగునా? ఈ తీర్మానము సుపవాదించినవారు ఈయంపపాదనచే అక్రమము నంతను నివారింపబాలడని నేనెరుంగుచును. కాని సిద్ధాంతము కొరకైనను దీని సంగీకరించుట ముఖ్యమని పల్కిరి. పంతులు అయ్యంగారు:—ఉపపాదన సుపసంహరించుకొనబాలమును గొలిచు మంత్రిగారు సమాధానము కేవలము నిరాధారముగ నున్నదనియు ఈ ప్రస్తుత బిల్లును జల ర్వలో పన్నులు వసూలుగుటకు నిరోధముగలుగునెగాని క్షేమముగ జేయబాలదు. అనేక పురపాలకసంఘములందు 8 అణాల ఉద్వేగపు పన్నును చెల్లించి వోటుల జాబితాయందు జేరుచున్నారు. ఎన్నికల నియమములను సరిజేయుటకొక ప్రత్యేక శాఖయొండవలెనను నూచన నే సంగీకరింతును. కాని ఈ ఉపపాదనటుగూడ దాని సంగీకరింతును, కావున ఈ యుపపాదన వోతోకుబెట్టుటకు గోరెదను.

గొలిపాకుగలు రాజాగారు:—ఉపపాదన నాక్షేపించుచు ఈ యుపపాదనవలన ఎట్టి అక్రమము, సరిజేయబజాలదనియు, మదరాసు కాన్సలేషను విషయములో ఎన్నిక జాబితాలు కమిషనరుగారిచే తయారుజేయబడును. మరియు వోటులను విద్యాగంధముగలవారు ఇతర పట్టణములందలి ప్రజలట్టి తిలోలేరు. కావున ఈ యుపపాదన నాక్షేపించుచున్నాననిపల్కిరి. పిదప ఉపపాదన వోటుకుబెట్టబడి విగియెను, పోటిదీసికొనబడగ 80 మంది అనుమారులు 89 ప్రతిపక్షులు లెక్కింపబడిరి.

అధికారేతర కార్యక్రమము

సోమవారము అధికార కార్యక్రమమునకు దీనికొనబడుననియు, దీనింబరలో మాత్రమే అధికారేతర కార్యక్రమమునకు జేరొకదినమివ్వబడుననియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు మంగళవారము బుధవారములోగ తీర్మానింపబడునదిగాదనియు సభ్యుల సంభాషణలో తెలుపబడినది.

సీమా, అక్టోబరు 31:—మదరాసునకు దక్షిణమున తూర్పువానలు చురుకుగ గలియుచున్నవి. అచట పశ్చిమాభ్యాసముగ వాన గరిగెను. ఉత్తరదేశపురానయందు పశ్చిమవాయు కల్లోలముచే మార్పు గలుగుచున్నది. ఈశాన్య దెబ్బస్థానము ముదు, కాశ్మీరునందు స్వల్పముగ వర్షముగలదు. సరిహద్దురాష్ట్రముందు కొలదిగ వర్షించెను.

సరచినారు 8/3, కల్కికోట, కొచ్చి, తిరుచనాపల్లి, కోయంబత్తూరు 1½, మదరాసు, కొడైకెనాలు 1, నాగపట్టాం 1½, కడలూరులందు 2 అంగుళముల వాన గురిగెను.

నూచన:—విశేషము మార్పులేదు. (అ. (పె.)

శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

అదనపు సభ్యుల వసూలు

2. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు

గుత్తి తాలూకాలో ప్రత్యేక కోర్టుకి నివేదిక రాక పూర్వము అదనపు సభ్యుల కేంద్రీకృతమున ఉన్న ప్రభుత్వము వారికి రెండు సార్లు సాలీనా రూ. 4815, ప్రారంభమున రూ. 8,900 ఖర్చుగట్టు అందనా వేరుబడినది.

ప్రశ్న - మొదటి ఉత్తరువు ప్రకారము ప్రజలందరినీ ఒకటే నియమం మిగిలించుటకు వసూలు చేయవలసివచ్చినది. అయితే ఈ ప్రశ్న ప్రకారము మొదటిసారిగా జేయుదురు అదియంతయు రద్దుచేయవలసి వచ్చినది. అయితే ఈ ప్రశ్న ప్రకారము మొదటిసారిగా జేయుదురా?

ఉత్తరము - మొదటి ఉత్తరువు ప్రకారము జేర్చినట్లుగా గ్రామములలో నేమియు వసూలు చేయలేదు ఎవరినైనా ఎంత వసూలు చేయవలసియుండునో జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు లిస్టు తయారు చేయుచున్నారు.

ప్రశ్న - కాసనపల్లి ఉపాధ్యక్షునిపై ఆరోపించబడిన నేరములగుర్తి విచారించ నొకసంఘమును నియమించునా?

ఉత్తరము - లేదు.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు వేసిన ఉపప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము గా లామెంబరుగారు సభవారు కోరితేనే తప్ప అట్టి విచారణ సంఘము ఏర్పాటు చేయవలసినదని వదిలిరి. అట్టి విచారణవలన ప్రయోజనముండదు అసంఘమువారు తమతామువచ్చు సాక్షులను పట్టుకొని విచారించుట కధికారులు లేరు కోర్టు గారు కూడా సజ్జే దలంచిరి. విచారణ సంఘమును నియమించి వనో యిగురు పరిశీలులు విషయమును

భీమవరం తాలూకాలో గ్రాంటు

భీమవరం తాలూకాలో గ్రాంటు పీఠావరము గ్రంథాలయమున కొనసిన రూ. 50 గ్రాంటును ప్రభుత్వమువారు లేనిరాక రించిరి. సి. వి. నరసింహారాజుగారు, ఆ గ్రంథాలయము అర్జునునిపట్టికి గానించినదియు ముందుగా ప్రభుత్వము వారికిని బహుమతి యిచ్చినదియు బహుమతి వచ్చెను.

గ్రంథాలయమును జూడ పంపబడిన ఉద్యోగి అనర్జునుని రెట్టుటచే గ్రాంటు నిరాకరించబడినదిని పానగలు రాజుగారు సాయి వెంకటాచలం చెట్టిగారికి ప్రత్యుత్తరముగా చెప్పిరి. అయిన కారణములేమి చెప్పినది సభ్యులైన గ్రామీణుల అభిమతము తెలుపుట కొంత గడువుండవలసినది మంత్రిగారు చెప్పిరి. ఆ గ్రంథాలయము సత్యాగ్రహ పత్రము తెప్పించుట యొక కారణమునా యని పెద్దిరాజుగారు రద్దుగ చేసినది చెప్పిరి.

వ్యాయామకళా విషయక ఉపన్యాసము

నవంబరు నెల 2 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు మైసూరులో పి. ఎస్. హైస్కూలులో, రాజమహేంద్రవరము కాపురముల శ్రీయు. ఏ.వారి క్రిరామంద్రరావుగారు వ్యాయామ కళాసూక్తి, అనగా శరీరము, మనస్సు, ఆత్మ వీటిని మూడిటిగూర్చిన ప్రవర్తనములను చూపించుచు ఆంగ్లమున ఉపన్యసించెదరు. కావున స్థలము విచ్చేయ ప్రార్థించుట.

కొద్ది ప్రతులే యున్నవి! చదువదగినది!!

శృంగారము

నవనవశృంగారము నవనవశృంగారము ఆంధ్రదేశమున గల ప్రసిద్ధకవులచే రచయింపబడిన శృంగారపద్యముల శృంగారము 5 అశ్వాసాల తపాలాకర్ణలు పంపినవారికి బుక్కుపాసుగ పంపబడును వి. పి. గా పంపబడెను.

కృష్ణవక్త్రము

క్రి. దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి (వి. పి. సాహితీ సమితి) గారిచే రచయింపబడిన ఖండకావ్యముల సంపుటము భావగాంభీర్యముచే అనర్పణచే పెన్సిలానుకుల స్మరియించుచు శ్యామలీతులలో పదసాధారములూ ప్రాచీనాంధ్ర కవుల జ్ఞప్తికి తెచ్చును. కేరళాంధ్ర కవిమర్మకులు తెక్కలొడు దిని మెచ్చుకొనినది, ఘోరమైన కారితము, చక్కని అచ్చులు 1-8-0.

జి. యస్. శాస్త్రి అండు కంపెనీ, భీమవరం నెం 110 ముద్దాగు.

మదరాసు వార్తలు

మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల - 1. ఎ. లక్ష్మీపతిగారు నవంబరు 2 వ తేదీన 5 గంటల కాలేజీ మందిరమున (22, చంద్రభానుపీఠి-హరిసుబ్రహ్మణ్య) "భారతీయ వైద్య చరిత్ర" గుర్తి ఉపన్యసించెదరు.

సీమలపా

జొంబాయిలో నిన్న రాత్రి మదరాసు మెయిలునందు సీమలపా బజలు జేరినది జనరలు పోస్టాఫీసులో రెపుదయం 9-30 గంటల బట్టాడా యగును.

గవర్నరుగారు - గోమను ప్రభువుగారు పరివారముతో నవంబరు 25 వ తేదీన గోదావరి విశాఖపట్నం జిల్లాల సంచారము జేయబోవుదురు. పిమ్మట కలకత్తా, డార్జిలింగ్ లో యి తిరిగి డిశంబరులో వస్తారు.

బ్రహ్మసమాజము - శ్రీయత జయంతి వెంకట నారాయణగారు (జ్యోతిషశాస్త్ర సంపాదకులు) దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజమున 97, అన్నాపిల్లపేటలో రెపు 6 గంటల ఉపాసన జరిపి "శక్తివాద్యము" అనువిషయమున ఉపన్యసించెదరు.

రాకపోకలు - గాంధీగారు కలకత్తా, గాంధీ సర్ వి. ఎస్. శర్మగారు ఉదయవంశమునకు, నిన్న రాత్రి బోయిరి.

ఫారస్టు ఇంజనీరు మృత్యున గారు, సి. వి. రామమూర్తి వి. సి. ఎస్. గారు, ఓహోమెయిల్ ఇన్. స్పెషల్ జనరలు ఫిన్లసను గారు నేడు య. వ. పి.

గాంధీ పానగలు రాజుగారు నేడు రాత్రి రాజమండ్రి బోయెదరు.

తుకారాము - కవి హరింద్రనాథాచార్యపాథ్యాయ గారు తాము వ్రాసిన తుకారాము అనుమహాకావ్యమునికథను 6 అంకముల చిన్న ఆంగ్ల నాటకమును నిన్న గోఖలే హాలులో చదివి వినిపించిరి. నిరతము హరిభక్తియందుండి సంసారమునాట మరచిపోయిన తుకారామునకు, తమ జీవితమునకు హరియే కారణముగనించు ఆతని భార్యకును గలవాదమును వెల్లువొచ్చి నపుడు కవి ఉత్సాహమున భావములను, దృశ్యములను వర్ణించెను. కవిగారు తమసూక్తియు నటనాకళయును వెల్లువొచ్చి వాగ్దేశికా చతువుచుచ్చుచు విమోచనము ఆభావపరంపరను ప్రోలుగూ మైమరచి పుట్టించిరి. కాశీరదు.

కల్లోల్లాసిని సభ - ప్రైవేట్ వారు దసరా యిప్పనముల నిపుడు జరుపుచున్నారు. దసరా రోజులలో సందర్శనము కానందున యిపుడు జరుపుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఈ వేడుకలను నేడు, రేపు మాడ జరుపవలయున్నారు. నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు సభ్యులకు అల్పహారములు కవిటీ వా రొసంగిరి. నేడు సాయంత్రం 5 గంటలకు ఆకారం చన్నయ్యగారి ముగ్ధీ అల్పహారములు, రేపురాత్రి 9 గంటలకు సభవారు భోజనమందును గావించును. నిన్న సాందర్భములు క్రిక్కిరియించెను. వైశ్యప్రముఖులు పలువురు విచ్చేసిరి. ఇంద్రు సభ్యులు చాలమంది వైశ్యులగుటచే వైశ్య పెద్దలు విచ్చేసి యానందించుట ఎన్నతగియున్నది. నిన్న ఫలహారంతో రము సుధద్రవ్యమును సభ్యులు ప్రవర్తించిరి. మొత్తమున ప్రవర్తనము బాగునేయున్నది. సుభద్ర పాత్రధారి తనపాత్రను చక్కగనే పోషించెను. నేడు కాలిదాసు, రేపు నీతాకల్యాణ నాటకములకు సభ్యులు ప్రవర్తించెదరు.

గుంటూరు మునిసిపాలిటీ

ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు 1920 మద్రాసు జిల్లా మునిసిపాలిటీ చట్టము 173(1) క్లౌజుల ప్రకారము ప్రభుత్వము వారి యి క్రిందివారు గుంటూరు మునిసిపాలిటీలో సభ్యులుగా నియమించినట్లుగా గట్టు ఎక్స్ ప్రెస్ ఆర్డరు క్రింద పంపబడినది (1) ము. రా. రా. క్రి. ది. జి. పెద్దిపాటి కొరకుల నాయుడు ఎలికాజుల నాయుడు గారు (2) శ్రీమతి మచ్చలకృష్ణదేవి రామమూర్తి.

స్టేటు కౌన్సిలు యెన్నిక

రామదాసుపంతులుగారి విన్నపము

ఓటరులకు, అయ్య!

స్టేటు కౌన్సిలుకు ఎన్నికజరుగుకాల మానన్న మరుమన్నది ఓటింగుకాగితముల మీచెతికి నేకో లేపో వచ్చును.

స్వాతంత్ర్య సాధనవిషయమున రాజ్యాంగవిధానము మార్పులను గూర్చి నిరంకుశ ప్రభుత్వమువారి నెంత వరకు స్టేటు కౌన్సిలు లో ఒత్తికి గురజేయవలసి యున్నదో నేను మన స్టేట్ లో ప్రకటించియున్నాను. అభిప్రాయానికి ప్రతి భూమిగనుండు యీసభలో నేను యెట్టి సంకోచములేక నిర్భయముగ పోరునల్పెదను.

కావున మీరెల్లరు తిరిగి నన్ను ఆసభ ఎం చేశనేవచ్చేయ నాకు వేరొక అవకాశ మియవలంబించవో మీ ప్రభువు ఒటును నాకు యిప్పించగోరెదను.

తమ విధేయుడు, (సం) వి. రామదాసు.

నలుపు వెంట్రుకలు లేక పైకము వాడను

పరిషత్ వెంట్రుకలరంగు, హిందూదేశమునందు ఇది అతిశ్రేష్టమైనదని వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడినది. ధర రూ. 2-0-0. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము. Kelly & Carmichael, P. O. Box 412, Bombay.

ఒక నెలవరకు ఈ ఇనాము! ధనసరసము! ఫలమధికము! మాయొక్క లోక ప్రఖ్యాతి పొందిన

699 మాడ్కు రిజి

సరు జేయబడిన టైంపీసు ఒకటి తీయువారికి మేలైన పంపుటనుపేనా యినాముగ యియ్యబడును. ధర యినాముతో రూ. 2-12-0

స్వామి హను, తపాలుపెట్టె 508 పి. టి. మద్రాసు,

Treat Digestive Troubles At Home

గృహమునందుండు అజీర్ణసంబంధమైన వ్యాధులకు స్వయముగా చికిత్స చేసుకొనవచ్చును

వైద్యులచే నిర్ణయించబడిన ప్రకారముగను, వైద్యకాలంందు ఉపయోగించు పడుచున్న ప్రకారముగను మీరు వైసుకేటెడ్ మెగ్నీసియాను "Bisurated Magnesia" వాడిన నిజమైనగుణము లేదనిక కలుగును. అజీర్ణము, మందాగ్ని, కడుపుబ్బరము మొదలగు వ్యాధులు కడుపునందు పులుపు ఎక్కువగా చేరుటచే కలుగును. వైసుకేటెడ్ మెగ్నీసియా "Bisurated Magnesia" కడుపునందు ప్రవేశించిన తక్షణమే సవరు పులుపును పారద్రోలును. బాధ ఎక్కడగలదో అక్కడ తక్షణమే గుణముగలుగును. భుజించిన ఆహారముచే మంచి పుష్టిగలుగును. బహుమందుండు అనేక విలువయైన జీవధములను నేవించి, గుణముగాలేదనియు నమృతమైనట్టియు సరసమైనట్టి వైసుకేటెడ్ మెగ్నీసియాను "Bisurated Mangnesia" వాడి బాధనుండి విముక్తులై నట్లును, ప్రస్తుతము మంచి ఆరోగ్యము ననుభవించునట్లును ప్రపంచముయొక్క పలుకాపులనుండి వేసకువేల ప్రజలు మాకు వ్రాసియున్నారు. మీరును దీనిని ఉపయోగించి చూచుడు. జీవధదుకాణములందు పోడిగాన, బిల్లుగాను దొరకును, కాన నేడే ఒకపాట్లను తెప్పించి మంచి జీర్ణశక్తి ఆరోగ్యము గలిగి యుండుటకు గులభమైన పద్ధతి నెవలంబించుడు, మీరు బుజ్జిపైన చుట్టుబడియుండు అండాకారముగా నున్న నీలకాగితముపై బిస్మాగ్ "Bismag" అను పద్య గుర్తును బాచి టీన్స్ భాగమునందు.

పశ్చిమాంధ్ర దేశము : ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాయావరణమునుండి పశ్చిమాంధ్రదేశము నొకవంకను గంజాముజిల్లాను కేరొకవంకను తొలగించుటకు జేసిన ప్రయత్నము లోడిపోయినందులకు సంతసించెదము పశ్చిమాంధ్రదేశమును నివాసభూమిగా జేసికొనిన ఆంధ్రైతర సభ్యులు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము అక్కడివారి కక్కరలేదని బలుకుట కడుసాహసము ఇట్టి వారికి ఆంధ్రప్రజాభిప్రాయమును వివరించుట కెట్టి హక్కులేదని, చెలువ నక్కరలేదు రా బ టి యం నరసింహాచార్యులు గారు కన్నులు, కడక, బల్లారి, అనంతపుర మండలము లను విశ్వవిద్యాలయమునుండి తొలగించవలయునని గోరిరి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముపట్ల వీరి కింత ఆగ్రహము గలుగుటకు, ఇతర కారణము లేవియు లేవు ఆంధ్రభాషపై వీరికి గల కోపమే మూల కారణము ఆంధ్రభాషద్వారా విద్య గలపుట వీరికి బాస్త్యం బుకిరాదు అందుచే విశ్వవిద్యాలయమును వీరు వలదనుచున్నారు దేశమందంతటను జలీయ విద్యను దేశభాషలద్వారా నేర్పవలయునని కోరుచుండగ, సాక్షులు కమిటీవారు గూడ ఇటులనే సూచించియుండగ, నరసింహాచార్యులు గారి దృష్టియం దింకను మార్పు గలుగలేదు.

ఆంధ్రభాషలో విద్య గలపునెడల, మిగిలిన ప్రపంచముతో ఆంధ్రులకు గల సంబంధము తప్పి వున్నట్లు. అందుచే ఆంధ్రులకు హిందూదేశమున నానమే దొరికడట ఇంతకన్నను విచారితవాద ముందా? నరసింహా చార్యులుగారికి ఆంధ్ర భాషపై నెంతటి ప్రేమ గలదో యూహించ వచ్చును. ఇట్టివారా, పశ్చిమాంధ్రుల యభిప్రాయములను తెలుపువారు? నరసింహాచార్యులు గారి సాహసమును, పశ్చిమాంధ్రులు నిరసించి, ఆంధ్రభాషపై నను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము పై నను తమకు గల ప్రేమను వెంటనే వెల్లడిజేయుట యవసరము. ఆంధ్రభాషకు అత్యంత ప్రోత్సాహ మొసగి యాదరించిన కృష్ణదేవరాయ భూపతియు, దారి అస్థానకవులను పశ్చిమాంధ్రమునకు జెందిన వారుగారా? ఈ కాలమున పశ్చిమాంధ్ర దేశమున రామాయణాది ఉద్గ్రంథములను రచించ సామర్థ్యము గల కవిశ్రేష్ఠు లుదయింపలేదా? ఆంధ్రనాటక పితామహునికిని ఆంధ్రవాల్మీకినికిని పశ్చిమాంధ్రమే కన్న తల్లియై యుండ, నరసింహా చార్యులుగారి ఆంధ్రభాషా నిరసనమును పశ్చిమాంధ్రులు తెలుల యామోదించుదు? పశ్చిమాంధ్రమున ఆంధ్రసభలు కర్నూలు, కడక, అనంతపుర

మండలములందు జరిగెను అందు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ, ఆంధ్రమహాజనసభలు నిర్విఘ్నముగ జరిగియుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయమును గూర్చియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గూర్చియు అనుకూల తీర్మానములు గావింపబడెను కాంగ్రెసు నిర్మించిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునందు పశ్చిమాంధ్రమండలములు భాగముగ జేరి, యత్సాహముతో కృషి నలిపెను

అట్టితరి పశ్చిమాంధ్రదేశమునకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముతో సంబంధము వలదని వాదించుట, కేవలము అసభ్యము. దేశభాషలో విద్యను నేర్పగూడదనియు ఆంగ్లభాషయే ఎల్లపుడును ప్రాముఖ్యము వహించి యుండవలయుననియు నరసింహాచార్యులుగారు తలంపవచ్చును గాని పశ్చిమాంధ్రులుగాని మరియితరులుగాని అటుల తలంప జాలరు. ఆంధ్రభాషలో ఉన్నతవిద్యను నేర్పచో ఆంధ్రైతరులకు కొందర కిబ్బంది గలుగునేమో గాని ఆంధ్రుల కత్యంతలాభము గలుగుననుటకు సందియములేదు. గంజాము మండలమును విశ్వవిద్యాలయమునుండి వేరు జేయవలెనని శశిభాషణ రథో గారు గోరిరి. గంజామును ముందెన్నడో ఉత్కళరాష్ట్రమున జేర్చెదరను కారణమున దానినిప్పుడే వేరుజేయవలయుననుట పాడిగాదు గంజాము మండలము సంతను ఉత్కళమున జేర్చుటయు యసంభవము ఆంధ్ర భాగములును ఉత్కళ భాగములునుగూడ గంజామునందు చేరియున్నవి. వీనిని విడదీయకతప్పదు. ఈ లోపల గంజాం ఆంధ్రులకు విశ్వవిద్యాలయ లాభములేకుండజేయుట పాడిగాదు. అవసరముల బట్టి, ఏప్రదేశము నయినను విశ్వవిద్యాలయము నుండి తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికార ముండనే యున్నది. బల్లారిని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునుండి వేరు జేయవలయునని సత్యమూర్తి గారు చెచ్చిన సవరణగూడ తుద కోడిపోయెను. నరిహద్దు ప్రదేశములందు ద్వితీయకు సంబంధించిన ప్రశ్న లుండనే యుండును. వానిని విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు గాని రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు గాని అడ్డుగ చెచ్చిబెట్టుట యోగ్యముగాదు. ఇంతటితో ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాయావరణకు సంబంధించిన ప్రశ్న లడుగంటుననియు, ఆంధ్రు లెల్లరును నూతన సంస్థాపనకు చేయూత నొసగెదరనియు నమ్మెదము.

“ఆంధ్ర”, “తెలుగు” వివాదము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చర్చను పోటీపడతల ననునరించి నమపగూడదని మర్రిగారు హెచ్చరించినను, ఆంధ్ర తెలుగు శబ్ద వివాదమును జస్టిసు షత్రుముహూ పోటీ ప్రశ్నగైకొనుట మిగులశోచనీయము. వోటు జేసినవారిలో, దాదాపుగ జస్టిసు షత్రు సభ్యులందరును సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారి ప్రతిపాదనమున కనుకూలముగ సమ్మతులనిచ్చిరి. ఒకరిద్దరు మాత్రము మంతులతో పాటు తటస్థముగ నుండిరి. ఆంధ్రులు ఆర్యులు గాన, ద్రావిడులలో జేరనియు, అందుచేత ఆంధ్ర యను పదము పనికిరాదనియు సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు జేసినవాదము నిరాధారమని కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు నిరూపించిరి. ఆంధ్రులను మొదటినుండియు ఆంధ్రులనియే పిలుచుచుండిరని, జనులంతా రామయ్య

పంతులుగారు పత్రికలకు వ్రాసిరి. వీరు చూపిన హేతువులు జస్టిసుపత్రికకు నమ్మకము బుట్టించియుండును ఆంధ్రులుఆర్యులుగారని, జస్టిసుపత్రిక అంగీకరించుచున్నది. ఆర్యనాగరికమునకు తక్కువ నాగరికమును సూచించెడి ఆంధ్రశబ్దమును చేర్చుకొనుట తెలుగువారికి గౌరవహీనమని జస్టిసుపత్రిక నిన్నటి దినము హెచ్చరించినది ఏమి యీవాదధోరణి? ఆర్యులతో సంబంధమున్నదని చెప్పి, మొదట ఆంధ్రపదమును నిరాకరించుటయు, పిమ్మట ఆర్యులతో సంబంధము లేదు గాన ఆంధ్రపదమును జేర్చుకొనగూడదని చెప్పెటయు ఎంత విరుద్ధములో యూహింపవచ్చును. జస్టిసు ప్రముఖులీ విషయమై సత్యమును కనుగొనక కేవల బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణైతర విభేదమును మనస్సున బెట్టుకొని వాదించిరని తేటపడును. తెలుగు శబ్దము, త్రిలింగ శబ్దోద్భవమూ, లేక త్రికళింగ శబ్దోద్భవమాయని సందేహ మేర్పడియుండ జస్టిసు పత్రిక ఒక్కమారుగ సందేహము దీర్చివైచినది. తెలుగు “తెల్” అను పదమునుండి వచ్చినదనియు తెలుపు తెలివి మున్నగుపదముల కిది సంబంధించి యున్నదనియు “తెల్” అనగ స్పష్టమని అర్థమనియు జస్టిసుపత్రిక గావించిన నిరూపణము నేరీతిని కొనియాడ వలయునో చెలియకున్నది. జస్టిసుపత్రిక సూచించిన మరియొక కారణము నించుక పరికింపవచ్చును. తెలుగువారియందు తెలగాలనియు తెలగాణ్యులనియు ఉపశాతు లుండుటచే తెలుగు శబ్దమే సరియైనదట. తెలుగు అని మార్చగోరుటకుగూడ ఇట్టి శబ్ద సామీప్య మొకకారణ మయ్యేనేమో! భాషావిషయమున, నిరర్థక సాంఘిక విభేదములను పైకిదెచ్చి, అనాది సిద్ధమై సర్వత్ర రూఢియై, మహోత్సాహ జనకమై యొప్పు ఆంధ్రశబ్దమును నిర్మూలించ జూచుట మిక్కిలి హేయము. అట్టి ప్రయత్నము కొనసాగిన యెడల ఆంధ్రులు తల వాల్చ వలసి వచ్చెడిది. ప్రపంచమున వీరు నగుబాట్లకు లోనైయుందురు. ఇంతకాలమునుండియు నిర్విఘ్నముగ సాగిపోవుచున్న ఆంధ్రోద్యమమునకు తిరని యంతరాయము గలిగెడిది. అట్టి యవాంతరమును దొలగించినందులకు, మద్రాసు శాసనసభవారు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

సింహా ప్రభువు : రాజ్యాంగసంస్కరణములు

సింహా ప్రభువుగారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుల వహించితిమిట అతిత్వరితముగ అధికారపదవులలో బైకివచ్చియుండిరి. హిందూదేశ సహాయమంత్రిగ బనిచేసిరి. నానారాష్ట్రసంఘ ప్రతినిధిగ బంపబడిరి. బీహారు గవర్నరుగ బుచేసి, అన్వసత్తచే విశ్రాంతి గైకొనిరి. వీరి యభిప్రాయము లిటీవల ఎక్కడను వినిపించుటలేదు. ఇంతకాలమునకు వీరు ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలుపత్రికలో సంస్కరణములను గూర్చి తమ యభిప్రాయమును చెలిసిరి. 1915 సంవత్సరమునందు వీరు కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షుల వహించి, స్వపరిపాలనమును నేడిచ్చినను తాము గ్రహింపమనియు, హిందూదేశము అర్హతగాంచు వరకు తాము వేచియుండుమనియు, వెలిబుచ్చిరి. వీరు చెలిసిన యుపమానము గూడ తీవ్రవిమర్శన మునకు పాత్రమయ్యెను. కాళి కపాయము గలిగి

కట్టు కట్టినపుడు, వాని నొక్కమారుగ తీసివేయ గూడదనియు, నెమ్మది నెమ్మదిగ నడలించవలయు ననియు వీరు చెప్పినసాధ్యత్యముజూచిన, ప్రజలస్వరతి పాలనశక్తియందు వీరికి నమ్మకము లేదని విదిత మగును. నేటికిని వీరివిశ్వాస మటులనే యున్నది. భారతీయులు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమున కయినను అడ్డులని వీరికి నమ్మకము లేదట. ఆకారణముచే సామ్రాజ్య శాసనసభవారు అంగీకరించిన సంస్కరణతీర్మానము నిరర్థకమనియు, ప్రస్తుత సంస్కరణములను కొనసాగించుట యే శ్రేయస్కరమనియు వీరు హిత మొనగుచున్నారు. వీరి సలహాలను జాతీయవాదులే గాక మితవాదులు నయితము అంగీకరింపజాలరు. బీరారు మితవాదులసభ కధ్యక్షత వహించిన హృదయనాథ కుంజ్రాగారు గూడ, ప్రస్తుత సంస్కరణములను జయప్రదముగ నిర్వహించుట యసంభవమనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరింప వలయుననియు గోరిరి. సర్వాధికారు గారు, స్టేటుకౌన్సిలు సభవారి ఎన్నికలను, సామ్రాజ్యశాసన సభా తీర్మాన సారాంశముపై నాధారపరచి జరుపవలెనని షట్పదల జూపుచున్నారు. సింహాప్రభువుగారు బయటకువచ్చి దేశపరిస్థితులను గాంచి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని తమ ప్రాచీనాభిప్రాయములను మార్చుకొనుట మేలు. తాబట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లని వాదించుచో వీరి సలహాలను గౌరవించువా రుండరు.

నిర్బంధసైనిక శిక్షణము

నిర్బంధసైనికశిక్షణము గూర్చి, ఆంధ్రవిద్యార్థుల సంఘసభలో నిన్నటిదినము జరిగిన చర్చలో భిన్నాభిప్రాయములు వెలువడెను. సభాధ్యక్షులగు సత్యమూర్తిగారు సహజోత్సాహముతో నిర్బంధ సైనిక శిక్షణ మవసరమని బోధించిరి. అవతారపురుషులు అహింసను పాటించలేదనియు, ఆయుధములతో పోరాడిరినియు మున్నగు సంగతులను సూచించిరి. ఇట్టి వాదము అనవసరము. గాంధీ మహాత్ముడు అహింసయొక్క యత్యుష్కతను బోధించినే గాని, విరికి తనమును సమర్థింపలేదు. దౌర్జన్యము నవలంబించి ఇతరులను వధించుట కన్నను, ధర్మము కొరకు ప్రాణార్పణము గావించుట ఎక్కువ సాహసమని, మహాత్ముడు బోధించుచున్నాడు. ఇందలి సత్యమును అకాలేలు ప్రపంచమునకు చాటిరి. దౌర్జన్యము, దౌర్జన్య రాహిత్యమయొక్క భారతమృతమును చర్చింప నవసరములేదు. నిర్బంధ శిక్షణ హిందూదేశమునందు ప్రవేశపెట్టుట సముచితమాయననదియే ప్రశ్న. నిర్బంధ శిక్షణము యూరపు నందు పెక్కు యనర్థములకు కారణ మయ్యెను. నిర్బంధ పద్ధతిని తొలగించవలెనని, పాశ్చాత్యదేశములందు సయితము కోరుచున్నారు. హిందూదేశము పరాధీన దేశము. విద్యార్థులను నిర్బంధముగ సైనికులుగ తయారుజేయుచో, దేశమునకు అహితమగు కార్యములలో గూడ వీరు ఆయుధములను ప్రయోగింప వలసివచ్చును. విద్యార్థి కులు మనస్సాక్షికి విరోధముగ ప్రవర్తించిన కర్మరేడకుట వర్గపాదము. ఏలనన, శిక్షణ నొందిన ఓమ్మట సైనికాధికారు లెటుల ఆజ్ఞాపించిన, గట్టుల నడుపవలెను. లేనియెడల వీరు మార్గము జూత లోనగుదురు. విద్యార్థులు భాషాబలమును

సంపాదించి, ఆరోగ్యవంతులుగ నుండవలయుననుట వేరు. నాయకులు యెవరు నిర్బంధ సైనిక శిక్షణ నామోదింప కుండుటలో దూరదృష్టి జూపి రనుటకు సందియములేదు.

ఉమ్మడి మట్టి

ఉమ్మడి మట్టి మట్టిదొంగలలో శ్రాంతివారు నాగరిక సూత్రములకు భంగకరముగ ప్రవర్తించి రని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. శ్రీలను పిల్లలను పట్టణమునుండి పంపివైచుటకుగూడ ముందుగ నవకాశమియకుండుట క్రూరము. జెహూనలెం సుప్రీం కౌన్సిలువారు పంపిన వార్తప్రకారము ఏబదిఏడు గంటలు శ్రాంతి సైనికులు ఉమ్మడి మట్టిదొంగల ధ్వంసముజేసిరి. మట్టిదొంగ నాపివేయుడని వేడినను గూడ వారటల గావింపరయిరి. ఇరువదియైదు వేల మంది ధ్వంసమయిన కట్టడములక్రింద పూడిపోయి రనియు శ్రాంతివారు వార్తలను బయటకు రానిచ్చుటలేదనియు వేలకొలది ఇండ్లులేక అల్లాడు చున్నారనియు ఆర్థికనష్ట మపరిమితమనియు వార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. ఇట్టి గొప్పపట్టణము పూర్తిగ ధ్వంసముగాకుండ రక్షింపవలయునని కిలాఫాత్ సంఘాధ్యక్షులు నానారాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షునికి విన్నవించుచున్నారు. తీరుగుబాటు దారుల శవములను బహిరంగముగ ప్రదర్శించి నటుల శ్రాంతివా రంగీకరించరని, పారిసువార్త యొకటి తెలుపుచున్నది. అయినను పాశ్చాత్య జాతులవారు అసమ్మతి నయినను జూరక మారు మాటాడకున్నారు. సూతన శ్రాంతిప్రభుత్వ మేమి జేయునో తెలియదు. జనరల్ సరయిల్ గారిని సిరియానుండి రప్పించెదరని వదంతి వ్యాపించి యున్నను, అది రూఢిగాదని మరి యొకవార్త దెలుపుచున్నది.

వీరవాసర గ్రంథాలయము

భీమవరము తాలూకాబోర్డువారు వీరవాసరమునందలి గ్రంథాలయమునకు ఏబది రూపాయల గ్రాంటును మంజూరు జేయగ ప్రభుత్వము వారు దానిని రద్దుజేసిరి. ఇందునుగూర్చి శాసనసభలో ప్రశ్ననడుగగ గ్రాంటును పొందుటకు గ్రంథాలయ మర్హముగాదని తెలుపుటతో స్థానిక స్వరతిపాలన మంత్రి సంతృప్తిజెందెను. అంతియ గాని కారణమేమియో తెలుపలేదు. తాలూకా బోర్డువారు అర్హమయిన గ్రంథాలయ మేదియో అర్హముగాని దేదియో గ్రహింపజాలరనుట విపరీతము. స్థానికసంఘముల కన్నను యీవిషయమును ప్రభుత్వమువారెక్కుడు బాగుగ గ్రహింపగలరని తలంపజాలము. స్థానికసంఘముల స్వాతంత్ర్యము నీరీతిని అరికట్టుట వలన స్థానిక స్వరతిపాలనము నిరర్థకమగుచున్నది. స్థానికసంఘములు దేశనాయకులను గౌరవింప వీలులేదు. జాతీయపాఠశాలలకు సహాయము జేయుటకు వీలులేదు. తుదకు గ్రంథాలయములకు సహాయము జేయుటకును వీనికి స్వచ్ఛలేకున్నది. ఇట్టి స్వల్ప విషయములలో గూడ ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలిగించుకొనుట, మిక్కిలి యసభ్యమని దోచును. గ్రంథాలయములకు స్థానికసంస్థలు సహాయము జేయునను ఇతర నిధాన యగుచున్నది.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టునందు సర్ జార్జి లాయడుగారి పరిపాలనము తీవ్ర నిర్బంధములతో ప్రారంభమగుట శుభ చిహ్నము గానేరదు. రాజకీయసంఘము లన్నియు తమప్రధానస్థానమును సభ్యులనామములను ప్రభుత్వమునకు దెలుపవలయునని ప్రకటించుటచే జాతీయవాదుల కాగ్రహము గలిగెను. మరల రహస్య సంఘము లుదయించుట కిది కారణమగునని రాజకీయ నాయకు లభిప్రాయ పడుచున్నారు. జాతీయవాదు లీయుత్తరువు నుల్లంఘింప నెంచెరని రూటరు తంతివార్త దెలుపుచున్నది. సర్ జార్జి లాయడుగారు పరిపాలన పద్ధతులను మార్చుకుని ఈజిప్టు ప్రజలను సమాధాన పరుపనియెడల భావిపరిణామము మిగుల సం దేహాస్పదముగ నుండును.

భారతరాజకీయసంస్కరణములు

అసంబ్లివరణ తీర్మానము

సింహాప్రభువుయొక్క ఖండనము

(శ్రీ) పెనుకంటి

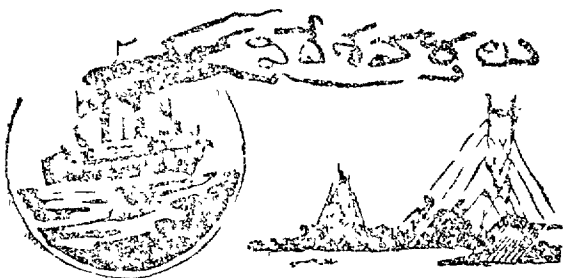
బొంబాయి, ఆక్టోబరు 30.
భారత శాసనసభయందు సంస్కరణములపై గావింపబడిన సవరణ తీర్మానమును సింహాప్రభువు ఖండించి, సంస్కరణములను, ఎంతవరకు లాభకరములో నంతవరకు ఉపయోగించుకొని లభింపదలసినదని “యండియలు డేలీ మేలు” పత్రికయందు స్టేటుమెంటు గావించెను.

సింహాప్రభువు స్టేటుమెంటు

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 30— డేలీ మేలుపత్రికయందు ప్రకటింపబడిన ప్రత్యేక స్టేటుమెంటునందు సింహాప్రభువు యిట్లునుడివెను:— ఐ డి మేను తీర్మానముపై అసంబ్లిచర్యయందు మద్దతి మేను మెజారిటీరీహేర్తు చర్చింపకుండుట పారబాటు. మెజారిటీరీహేర్తునందు వివరింపబడిన రీతిని దొరతనము అభివృద్ధి పథమును అవలంబించుటకు సిద్ధముగనుండెను. దొరతనముయొక్క వాగ్దానము ప్రకారము లాభమునుపొందుటకు అదనము భారతీయులు తీసికొనవలసినది. మద్దతి మేను తీర్మానముపై సంయుక్త సవరణ అనుసరణయముగాని కోరికనుగోరెనని సింహాప్రభువు అభిప్రాయము. వెంటనే సంపూర్ణముగ పరిపాలనబాధ్యతను దీసికొనుట కశక్తులమని మనమునందు గుర్తించి మనకోరికను జెల్లింపుమని దొరతనమును నిర్బంధించుట కశక్తులమని యెరింగియూ, ఫలాన లేదిన మీ ఆధికారమును త్యజించవలసినదని దొరతనమును గోరుట నిష్ప్రయోజనము. భారతపరిపాలన చట్టముయొక్క పీఠికపై చర్చించుట వాగ్దానముగాని లాభకరమైనది గాదు. అభివృద్ధిరేటును నిర్ణయించుటకు యింగీషు పార్లమెంటున కధికారము గలదాయని నిష్ప్రయోజనమగు చర్చలను గావించుటకు బదులుగ అభివృద్ధికి కారణమగు మరయొకమెట్టును భారతదేశమును యెక్కించుటకు పార్లమెంటును ప్రోత్సహింపవలయు మిగుల నుపయోగకరము. క్షీణకృతమందు నీయబడిన సంస్కరణముల నుపయోగించుకొని వానివలన యెంతలాభముగలదో ఆలాభమును ప్రజలు పొందవలయునని సింహాప్రభువుయొక్క స్టేటుమెంటు ముఖ్యాభిప్రాయమని తేలుచున్నది. ఈవేళనే రాయలు కమిషను నియమించినను, రెండుమాడు సంవత్సరములలో అమలునందు జెట్టుటకు లేమారుచేయబడు రాజ్యాంగము నిర్మించువరకును ప్రకృతమందుగల రాజ్యాంగయంత్రమును ప్రజలు మూల దెట్టవలయునా?

స్వదేశ సంస్థానములు

అసంబ్లిచర్య యందు భారత సంస్థానముల మాటకురదుట చ్చిరమగుచున్నది. భారత సామ్రాజ్యములో రెండువంతులు విస్తీర్ణము నాక్రమించిన మిగుల ప్రాముఖ్యత వహించినట్టి సంస్థానములు, తక్కిన మూడవంతు రాజ్యమునకెట్టి సంబంధముగలవిగ నుండవలయునో, చర్చయందు దెలియబర్చుకొరకగ, యెట్లు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము పరిపాలన భారతీయము సామ్రాజ్యముచేయసాగ్యమగునో దురూహ్యము. భారతదేశ స్వయంక్షేమముకొరకును, విదేశవ్యవహారములను సురక్షితముగ జరుపుటకు సంయుక్త తీర్మానమునందు గావింపబడిన దేశాల్పము గల

క్రొత్త ప్రెంచి మంత్రివర్గము

ఫ్యారిస్, అక్టోబరు 29:—క్రొత్త ప్రెంచి మంత్రివర్గము పూర్తి అయినది. బ్రిటునుగారు విదేశాంగమంత్రి, పెరియరు గారు అధిపతి పదవిని వహింపగలరు. పెరియరుగారు ప్రధానామత్తులు.

వివరములు

ఫ్యారిస్, అక్టోబరు 29:—క్రొత్త ప్రభుత్వము లెట్ట పక్షము నంకకే మొగ్గినది. 13 రాజకీయ, 5 రిపబ్లికన్లు, 3 గ్రూపు రాజకీయ లెట్టపక్షమువారున్నారు. కెయిలోగారి నిర్ణయన వటుండి సెనెటరు చామెటుగారుగూడ నిష్క్రమించుచు గొప్పసంగతిలోనిదే. సెనెటరుతో ఇంకా మిత్రవాదుల ప్రతినిధిగనందెను. ఆతనితోనే ఎం. డ్యానియలు విస్సెంటుగారు పూర్వము మంత్రిగనున్న ఆతడు వాణిజ్యశాఖామత్తుడుగ నియమించబడెను. ఇతడు 'లోబారు' పార్టీలో చేరినవాడు.

ప్ర్యాంగు హ్యాంకు గవర్నరుగ ఇయిన నియమించెదరను కొనుచున్నారు.

సెరియలు పక్షపాతులు ఇద్దరున్నారు. చాపెంపు దలాదిరుగార్లు మంత్రిలుగ నియమించబడిరి. మొదటి వ్యక్తి న్యాయశాఖయే గావలెనని కోరెను. ఈ పదివారములలో సహాయ ప్రధానమంత్రివది చేర్చబడెను. ఆర్థికశాఖను రెండింటికొకరికి విభజించిరి. కోశాగారమునకు పెయింటింగుగా రక్షకులు. ఆర్థిక పత్రము బోనెటుగారి అధీనములో నుంచబడెను. ఒక్క సెనెటరు పెర్యూరు తప్ప తక్కినక్రొత్త ప్రభుత్వములను ఇవివరలో అధికారములో నున్నవారే.

ప్రధానామత్తుడు కోశాగారవిషయములను చూచు కొనును. బ్యాంకులు, మారకము విషయములను జూచుకొనును. ఆర్థికవిషయములను పరిశీలించుట, వ్యయము ఎట్లు చేయుచున్నది కనుగొనుట, ప్లేటు వనాపలీని గూడ ఇతడే జూచుకొని ఆర్థికపత్రమును రాయారుజేసికొని పాస్ మెంటు చర్యలను జూచుచుండును.

బాల్యము గొడవ

జాతిరమితి విచారణ: రిఫుము

గ్రీకులు పూర్తిగా ఖాళీజేయుట

లీస్ట్లు, అక్టోబరు 29:—గ్రీకునేను సరిహద్దు జను కనుబోయినవని నేటి యువయువన దీక్షానామక బాల్యమితి సభకు తంతిచేసెను. ఈ అల్లరి కెవరు త్వరగాలో కనుగొనుటకు నియమించు విచారణసంఘములో ఎవరిని నియమించునదియు చర్చించుచున్నారు. జాతిసమితిసభవారు నిన్న మధ్యాహ్నము గ్రీకు సేనలు మరలె నని దృష్టాంతముగ బ్రిటిషు ప్రెంచి ఇటలీ అధికారులు తంతిచెప్పిరి. నేటి సాయంకాలము 3 గంటలకు పూర్తిజేయుటకు గ్రీకు సేనాని పూనుకొనె ననిరి. అనవసరపు చిట్కాలు లేకుండ జేయుటకు బల్గేరియనులు లేవబెరకు గ్రీకులు ఖాళీజేసిన ప్రదేశమును ఆక్రమించుకొనరు.

లాసేనుసభలో రంబోల్డుగారు ప్రధానపాత్రను ధరించిరి. యుద్ధానంతరమున గూడ అతిష్టవచుచున్న క్యాప్టెన్లు నోపిలులో ప్రధానస్థానము నాక్రమించిరి. బ్రిటునుతరపున లాసేను ఒడంబడికను సంతకముజేసిన దీక్షదే. సేదు మరల గ్రీకు బల్గరు తగవులను విచారించుటకు నియమించబడిన సంఘమునకు ఆద్యక్షులుగ నియమించబడిరి.

ర్నమెంటు ఆమోదనను బడయబాలవు. స్వతీరిపాలనము నిమ్మటకు ఆకాపిరికను, దానిని బడయబటకు అర్హతనిందునరకను జారు స్వతీరిపాలనను స్వీకరించబాలరని 1915 సంవత్సర కం గ్రీకు అగ్నేయీపన్యాస మందు చెప్పిన అగ్రప్రాయము ప్రకారముగ, లాడ్డునిచో ప్రభువుగారు యిప్పటికిని నిశ్చయార్థిప్రాయముగనే యున్నారు. బెంగాలు రాజకీయములు పారెంగి సంస్కారము భారతీయులు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునకై నను అర్హులుగారని నిందాప్రభువు గారికి లోపజేయుచున్నది.

జాతీయ మహాసభయగు కాంగ్రెసు పార్టీ తీర్మానము ప్రకారము నొకరాజకీయ కక్షయొక్క కూటముగ జేయబడుట నే నిందాప్రభువు మిగుల విచారించెను. (జ. ప్రె.)

వెంట్రి ప్రదర్శనము

లీస్ట్లు, అక్టోబరు 29:—బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము శనివారముతో ముగియను. యాద్యుప్రభువు సతీసమేతుడై ఖిడ్మల్పు టుపన్యాసము వోసగును. సైనిక అశ్వేషక జ్యోతిని జూచుటకు యువరాజు వచ్చును. ప్రతిదినము ఆఖరు వారములోగూడ 75000 మంది వచ్చుచుండిరి.

వెంట్రి ప్రదర్శనము ధర్మాన్యుభత గాంచునని అందరును విందుసందర్శమున నుడివిరి. ప్రదర్శనములో కొంతభాగము నైన ఏవో రూపముగ నిలిపియుంచవలెనని న్యూ ఫౌన్డండు అసోసియేషన్ ప్రతినిధులు కోరిరి.

ప్యాంగు హెయిదంతము

విచారణ వాయిదాపడుట

లీస్ట్లు, అక్టోబరు 28:—పైవిషయములో బహిరంగ విచారణలో సాక్ష్యమును పూర్తిగా దీసికొనిరి. బ్రిటిషు, జపాను, అమెరికను న్యాయమూర్తులు విచారించిరి. అనవసరము చో మరొకంత సాక్ష్యమును తీసికొని తీర్పుజేయుటకు నిశ్చయించుకొని న్యాయమూర్తులు విచారణ నాపుడేసిరి.

దమాస్కస్ ముట్టడి

అమెరికనుల భయము

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 29:—సిరియా సంగతులను జూచి భయపడి అమెరికనుల ఆర్థిక భంగములేకుండ జేయవలెనని సైనిక ప్రభుత్వముతో జేప్పనలెనని ప్యాంకస్లో నున్న తమ రాయబారికి యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వపువారు ఉత్తరువు నంపిరి.

ప్రెంచి వత్రికల కలవరము

ఫ్యారిస్, అక్టోబరు 30:—సరెయి నేనాని సిరియా నుండి తీసివేయవలెనని ప్రధానామత్తుని కార్యాలయము వారు డెలువుచున్నారు. మరాతోనుండి లయాతానేనాని తీసివేసినటులే సరెయి నేనానిగూడ తీసివేయవలెనని ఇతరప్రతికలు నుడుపుచున్నవి. బెరంగరుగాని, పాలు బ్యాంకోరుగాని రెసిడెంటు పదవికి నియమించబడవచ్చు ననుచున్నారు.

అనవసరపు కల్పనలు

లండన్, అక్టోబరు 27:—దమాస్కస్లో గల్గిన నష్టము నిజమే. కాని అమెరికన్లంతరిస్తారము జనసంఖ్య చనిపోలేదు. అంతగా ప్రజలు ఊరువిడిచిపోవుటలేదు. ఎవరో తమ ఊరాలను ఇల్లు న్యాయపరమముచున్నారునను. ఒక్క ఇద్దరు విదేశీయులే చనిపోయినందుకు ఒక బ్రిటిషు వ్యక్తి తులగాత్రుడైనాడనియు ప్రెస్సుపత్రికావిలేఖరి డెలువుచున్నాడు. ఇతడు స్వయముగ జూచినాడు. దేశీయులలో నష్టముండరాదనుచున్నారు.

ముస్లిములు జేసిన సహాయము నెంతయు బ్రిటిషులు కొనియాడుచున్నారు. ముట్టడించినప్రదేశమును ఖాళీజేయుట కెంతయు తోడ్పడిరట.

జెబెలు ద్రూసు సంగతుకే దీనికి కారణముననున్నారు. ద్రూసులు కొల్లగొట్టి హత్యలను జేయుచున్నను వారికి రాచకీయములతో ప్రమేయములేదు ఊరికే దోచుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

పెరిషియా రాచకీయములు

గొప్ప జాతీయోద్యమము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పెహారక్, అక్టోబరు 30:—కొద్దిరోజులనుండి ప్రస్తుత మందున్న రాజనరీయమునకు ప్రతిహతముగ గొప్ప జాతీయోద్యమము బయలుదేరెను. రాష్ట్రీయులనుండి భయపెట్టుచు చాలమంది అనేకముగ తింతులను పార్లమెంటుకు బంపుచున్నారు. జాతీయోద్యమము సాయకుల ఆశయముల ననుసరించి వ్యవహరించుటకు మార్గము సరయుటకు ప్రత్యేకముగ పార్లమెంటు సమావేశమైనది. ఆ సభయమున ఆస్పీక్ముగ ఎక్కడనుండి తుపాకుల చప్పుడు వినబడెను. పార్లమెంటుభవనమున కానల తాల్చిరి. దీనివలన శాంతిభంగ సభను ఆపుజేయవలసివచ్చెను.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ఓకింగు, అక్టోబరు 30:—హాస్పీసు ప్రదేశమునకు దక్షిణముగ విజయలక్ష్మిని చేపట్టికొనని వికింకను మందురియా నాయకుడు చాంగుసంగ్ చాంగునేనాని తంతిచెప్పెనట. సకాచాంగు ప్యాంగునేనాని తననేలను పెంపూ ప్రదేశమునకు వెళుకకు మరలించె ననుచున్నాడు. చాంగు సంగు ప్యాంగు గారికి 10 వేలమంది యున్నారని ప్యాంగుహే వార్తలు డెలువుచున్నవి. చాల ఇమిడిగ అరెస్టైనవ మున్నట్లు. సకాచాంగ్ ప్యాంగుగారి పైన్యము 10 వేలున్నది. ఇంతకంటె చాంగుసంగు ప్యాంగుగారి పైన్యము అన్నిటిని తయారుగ నున్నట్లు. రణరంగము నకు తొందరగ వచ్చుచున్న విశ్రమండు 15 వేల సహాయ పైన్యములు రాకపూర్వమే చాంగుసంగు గారు ముట్టడించెరట.

మసోలునుండి బంపివేసిన క్రైస్తవులు

విచారణ సంఘమునకైన వ్యయమునీయవలెననుట

తక్కి ప్రత్యుత్తరము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జనీవా, అక్టోబరు 30:—జాతీయమితి కార్యదర్శి తక్కి వారు తమ వంతు ఖర్చును మసోలునుండి తక్కి బంపివేసిన క్రైస్తవులను గూర్చి విచారించుటకు నియమించబడిన సంఘమువారికైన వ్యయమును ఇవ్వలెనని యమగ విచారణ సంఘములో తురుష్కసభ్యునిగూడ నియమించిన ఇచ్చెరమని తక్కి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. ముగ్గురుసభ్యు లీవిషయమును స్పాగ్రిసులో విచారించెదరట. బ్రుసెల్సు పంక్తి కు త్వరముగ విచారణను కొంతకాలము ఎక్కువగ జేయవలెనని పక్కి ఆడిగిన సూచనలు కన్పించవట.

దమాస్కస్ సంగతులు

దొంగల శవములను ఒంటెలమీదవేసి వీధులంట

ప్రెస్ లేదు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ఫ్యారిస్, అక్టో 30:—దమాస్కస్లో ఒంటెలమీద దొంగల శవములనువేసి వీధులంట ప్రెస్సెరన్నమాట నిజముగానని అధికారకేత్యా డెలియచున్నది. కాని దేశాచారము ప్రకారము వారి శవములను అందరకును బహిరంగముగ జూపినమాట నిజమే యనుచున్నారు. గ్యాంబినినేనాని సేనలకుగూడ గొప్ప నష్టముగల్గెననుట నిజముగావచ్చుచున్నాడు.

పెరిషియాను గల్గు తుపాను

నిజ పరిస్థితులు

బుషైగు, అక్టో 29:—తుపాను సంగతులను అతిశయోక్తిగ ప్రకటించెనుచున్నారు. వీట మునిగి లేలునారు 32 మంది మునిగిపోయినందుకు 35 పడవలు కనిపించుట లేదనియు పట్టణమునకు నష్టము కలుగలేదనియు పడవలలో 10 మంది ఇతర కేవులలో చనిపోయినందుకు ఒక అరగంటవరకే తుపాను సాగెననియు నిజపరిస్థితులను డెలువుచున్నారు.

లోకరో ఒడంబడిక

ను సంతకము జేయునపుడు ఉత్సవమును అతివైభవము తో జరుపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. దీని కొకరోజుముందు యువరాజునకు విదోసగడరు

జర్రను

జాతీయవాదుల ఆశాభంగము

జెర్లకొ అక్టోబరు 30:—జర్మను జాతీయపక్షమువారి కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు లోకరో ఒడంబడికలను గూర్చి తమ వైఖరిని ప్రకటించిరి. తమకు ఈ ఒడంబడిక ఆశాభంగమును గలుగజేసినదని, యుద్ధ సేరములు. జాతీయమితి ఒడంబడికలో 16 వ సూత్రమును గూర్చియు పైన్యమును గూర్చియు అనుకొన్న ప్రకారము జేయలేదనిరి. రైసు, సారు ప్రదేశములపై భక్తి ప్రముఖజేయుకొలమును తనింధలేదనిరి.

బొగ్గుపరిస్థితుల విచారణసంఘము

మరికొంత సాక్ష్యము

లండన్, అక్టోబరు 29:—ప్రాపంచిక విధానము ననుసరించిన బ్రిటిషు ఆశయములకు భంగము రాదని సర్ 8 చర్చు రెడ్ మేనుగారు సాక్ష్యములో చెప్పిరి. 1924 లో బ్రిటను బొగ్గు ఎగుమతులు ప్రపంచములో జరిగిన ఎగుమతులలో నూటికి 51.2 చొ॥న ఉండె ననిరి. 1938 లో నూటికి 49.8 చొ॥న నేయుండెననిరి. ఇంకొక 25 సంవత్సరములలో యునైటెడ్ స్టేటులలో చమురు యుండవలసి. 80,100 సంవత్సరములకంటె ఎక్కువకాలము ప్రపంచములో నున్న చమురు రాదనిరి.

లంకాపైరుభావిభాగ్యోదయము

ముడివస్తువు లపారముగ నుండుట

లండన్, అక్టోబరు 29:—లంకాపైరు నూలు సరకుల పరిశ్రమ ఇంత అభివృద్ధికరముగ ఎన్నడును లేదు. 12 నెలల నుండి ముడివస్తువులు సమృద్ధిగ దొరకుచుండుటయే ఇంతభాగ్యోదయమునకు కారణ మనుచున్నాడు.

మరాఠో సమరము

పూర్ణి, అక్టోబరు 30:—శివకాలమునకు ప్రాచీన సేనల నిట్లు పండిరి:—పడమటిరంగమున 1½ పటాలములు, మధ్యను రెండు, తూర్పున రెండు. ఒకటి అమేషుగా మూల సైన్యముగ ఎపుడు అవసరమున్న అపుడు వినియోగించుటకు ఏర్పాటు చేసిరి. యూరిపియను పటాలములను శత్రువులను ప్రభుత్వమువారిపరము చేసెదరట.

హెచ్. పి. ఎం. రే గారిని ఇండియా ప్రత్తి ఉప సంఘసభ్యునిగ నియమించిరి.

ఇండియా ప్రత్తిని పరిశీలించుట

లండన్, అక్టోబరు 30:—7 రకములలో ఇండియా ప్రత్తిని 5 బస్తాలను పరిశీలించెదరట.

యునైటెడ్ స్టేటుస్ రైల్వే

ఎక్స్ ప్రెస్ రై నదిలో పడిపోవుట బర్మింగ్ హాం (అలబామా), అక్టోబరు 27:—20, 25 మంది చనిపోయిరి. చాలమందికి గాయములు తగిలినవి. వీరు పోవుచున్న రైలుబండి 30 అడుగుల గట్టునుండి మిస్సిసిప్పీ నది లో పడిపోయెను.

కనడా ఎన్నికలు

మంత్రుల పరాజయము

ఆట్రావా, అక్టో 30:—క్రాంతి పార్లమెంటులో కన్సర్వేటివులకు అంత బలము లేదు. 9 గురు మంత్రులు మేకంశీకింగు గారితో గూడ ఓడిపోయిరి.

మాస్కో

చీనా పరిస్థితులు

లండన్, అక్టో 27:—లోకర్నో విషయమును నవరి ఇపుడు మాస్కోవారు చీనాపై దృష్టిని నిగిడించిరి. జపానుకు జోషమురాకుండ చీనాపరిస్థితులను జాగ్రత్తగ చర్చించుచున్నారట. సోవియటు ప్రభుత్వమువారు తటస్థముగ నుండుటచే వారేమి జోష్యము కలుగజేసి కొన్నను అయ్యది స్వభీదనా వ్యాపారముగ నుండునని జోషాను వారికి చేలియజేసెనట.

ఇండియా రాజప్రతినిధి

లండన్ పత్రికల వ్యాఖ్య

లండన్, అక్టోబరు 30:—ఉదయపు పత్రికలన్నియు ఉడ్ గారిని నియమించినందులకు సార్వీంచుమన్నయవి. మంచి సైనికుడనియు, పరిపాలకుడనియు, విద్యాధికుడనియు, సరళస్వభావము గలవాడనియు ఆలోచన పడుచున్నది. ఓపికగల వాడనియు జాగ్రత్తగల వాడనియు ఉదారభావోజ్ఞుడనియు వ్రాయుచున్నవి.

తురకతడు కన్సర్వేటివు పక్షమునే అనుసరించునని అతని వర్ణమువారే ఆశించుటచే ఆశాభంగము పొందవచ్చునని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

భారతదేశ నూతన రాజప్రతినిధి

పత్రికల వ్యాఖ్యలు

ఇండియాను డేలీమేలు పత్రిక

బొంబాయి, అక్టోబరు 30:—రీడింగు ప్రభువుయొక్క స్థానే భారతదేశ రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడిన రైటు ఆనరబిలు ఎడ్వర్డు ప్రెస్టెర్మన్ లిండ్లేపుడ్డుగారిని గురించి యిండియను డేలీమేలు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—కొయ్మినును కాదినెట్టు గవర్నమెంటులో అధినివేశ రాజ్యకాళ సహాయకార్యదర్శిగ నున్నప్పుడు కన్యాాయందు భారతీయులస్థితివిషయమై పుడ్డు-వింటరులను బడలుబడిక గావించుటకు కారకులై, ఆసమయమందు రైటు ఆనరబిలు పుడ్డుగారికి బెక్కు హైందవ రాజకీయ ప్రతినిధులతో పరిచయము గలిగెను. వారు దృఢమనస్కులను, జాతి ఆధిక్యత యను దురభిప్రాయరాహిత్యులును; సామ్రాజ్యచుంవలీ వివిధజాతిమతములను స్వేచ్ఛ సఖ్యాధారములపై బద్ధిమనునట్లు గావించవలయునని నూతనరాజప్రతినిధి అభినివేశము, స్వస్థ అధినివేశవాసుల మనఃజలందు వీరు పవభిప్రాయములను గలంగజేసిరి. నూతన రాజప్రతినిధి ఉచితరీతిని సన్నాహించి, భారతదేశసేవ వారు గావించుటకు మంచి అవకాశముల నీయవలయునని పత్రిక ముందుగ డెలుపుచున్నది. భారతదేశమందు సార్వభౌమాని ప్రభుత్వము భారతీయులను సమాధానపరచు విధాన మవలంబించుటకు బూనకొనిన దని నూతనరాజప్రతినిధి నియమము తార్కాముగ నున్నదని పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఈవినింగు న్యూస్

ఉపన్యాసములను, వ్రాతలను బట్టి మాన, రైటు ఆనరబిలు పుడ్డుగారియందు అభివృద్ధి పరామృఖతయు, ప్రాతవాసనలను బొడకట్టుటలేదు. పుడ్డుగారు భారతకైతలు మిత్రుడు బ్రిటను దేశమందు వ్యవసాయకాళ మంత్రిగ బనిచేయుటచే అర్జించిన వేర్లుప్రతిష్టలు అనుభవము గాక, భూసంబంధమున సమస్యలను గురించిన పరిచయమును, అనుభవమును నూతనరాజప్రతినిధికి గలదు. విద్యాభివృద్ధివిషయము దానినకు చాల అభిలాష గలదు. విదేశములందున్న భారతీయుల సమస్యలను, యిబ్బందులను పుడ్డుగారికి చిరపరిచయములు. భారతదేశపు హక్కులను గాని, గౌరవమును గాని భంగము గల్గించుటకు మాతన రాజప్రతినిధి యెంతమాత్రమును పాటపడదని పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా

రైటు ఆనరబిలు ఇ. ఎఫ్. ఎల్. పుడ్డుగారిని భారతరాజప్రతినిధిగ నియమించుటచే టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా సంతోషించుచు, యింగ్లీషురాజకీయ రంగమునందు మెలగుచున్నట్టి వ్యక్తి రాజప్రతినిధిపదవితో సంబంధించినకష్టసమస్యలనులన పేరుప్రతిష్టలకు భంగము గల్గిననుపరే అని పుడ్డుగారిపదవి నంగీకరించుటచే భారతీయులకు సంతృప్తి గలుగవచ్చునని పత్రిక దలంచుచున్నది.

లోక మాన్య

ముందు అయిదు సంవత్సరములలో, రాజ్యాంగాభివృద్ధి దేశిగ స్వేచ్ఛగాదు, భారతపరిపాలన గచ్ఛునానము. వ్యవసాయాభివృద్ధి యే దొరతనముయొక్క అభినివేశము అని లోకమాన్య ఆశీయవార్తాపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సివిలు మిలిటరీ గజెటు

లాహోరు, అక్టోబరు 30:—భారత కార్యదర్శిగ నున్న మంత్రిని రాజప్రతినిధిగ భారతదేశమున కంపి ప్రాక్షిపముగ వచ్చుచున్న సాం ప్రదాయమునకు భంగము గలిగింపకుండుటచే సంతృప్తికరముగ నున్నది. భారతపరిపాలన అనుభవము దారిజేరినట్టి రోస్టాల్డే ప్రభువుపంటివారు రీడింగు ప్రభువుగారి పదవి నాక్రమించుటకు నియమింపబడవలయు విచారణయు. కానిపుడ్డుగారినిగురించి దెలిసినంతవరకు ఆయన భారతదేశమును చక్కగబరిపాించి వేరు ప్రభాములనుపహించునని సంజేహించుట కేమాత్రమైన కారణములు కానరావు.

రంగూను గెజెటు

రంగూను, అక్టోబరు 30:—రాజప్రతినిధి జయప్రవముగ పరిపాలించుటకు ఆ సామాన్యమగు శక్తి సామర్థ్యములను అర్జించింట్టి రైటు ఆనరబిలు యి. ఎఫ్. ఎల్. పుడ్డుగారు భారత దేశమునకు నూతన రాజప్రతినిధిగ వచ్చెదరు. వ్యవసాయము విద్యాకాళబయోడ అపరిమితముగ జోషము శ్రద్ధ దీసికొని సమయమందు విద్యాకాళమంత్రి వ్యవసాయ కాళ

మంత్రిగను పుడ్డుగారు బొంబిన అనుభవము భారత దేశమునకు విశేషలాభకరములగు నుండును.

రంగూను టైముస్

ముందు డెలుపబడినట్టిగాని బహుశః రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడవచ్చునని ప్రకటించబడినట్టి బర్మిను హెడ్డుప్రభువుతోగాని సమానమునట్టి రాజకీయవేత్తగ నూతనరాజప్రతినిధి నెంచవలెదరు. తదనంతరము రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడవచ్చునని ప్రకటించబడినట్టియు స్టేసు పెర్సే ప్రభువుపంటి సర్వజ్ఞత గాని నూతనరాజ ప్రతినిధికి లేదు. కాని ఉత్కల్యైష్టువును రాజకీయవేత్తయని పేరు పొందుటకు వీరికి మంచి అవకాశము వేచియున్నది. వీరి శక్తికి సామర్థ్యములు గొంతువరకు రుజువైనను వాటిని విశాల భూమియందు చక్కగ ప్రదర్శించుటకు మంచి తరుణము లభించెను.

రంగూను డేలీన్యూస్

బయట ప్రపంచమునకంతగ దెలియని రైటు ఆనరబిలు పుడ్డుగారిని యిండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించి నందులకు రంగూను డేలీన్యూస్ పత్రికకు గొంతెత్తెర్వముగలిగినది. వారు వ్యవసాయకాళాభ్యుత్థం డగుటచే యీ ఉద్యోగమునకు నియమింపబడియుండవచ్చునని పత్రిక దలంచుచున్నది. భారతదేశ వ్యవసాయదారులకు వీరు రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడుటచే కొంత సంతోషముగ నుండవచ్చును. బహు మేధావతుడుగా కపోయినను నిరాశజెందుటకు కారణము లేదని పత్రిక నుడువుచున్నది.

ట్రీబ్యూను

రైటు ఆనరబిలు ఎడ్వర్డు పుడ్డుగారు భారత రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడుటచే ట్రీబ్యూను పత్రికకు కొంత ఆకాభంగము గలిగెను. భారత సమస్యలందాయన శ్రద్ధ దీసికొనినట్లు పుడ్డుగారు వినలేదు. ఎచ్చటికి వెదకినను వేరు ప్రభాములను బడసెదరని ఎంచబడనట్టి మేధావతులలో యీయన యెంత మాత్రమును జేరలేదు. అట్టివారిని యిండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించుటయంత దర్భషేమి.

భారతదేశమునకు మొదటిరేలుగాని రెండవ రేలుగాని రాజకీయవేత్త రాజప్రతినిధిగ నుండ ఆంశ్యకత లేదనియూ లేక గతమందుకంటె మెండుగ శ్వేతభవనమందుండి భారతదేశము బరిపాలింపవలయుననియూ?

ఇటలీలో లేఖా పరిశీలనము

ప్రభుత్వమువారి పట్టుదల

రోము, అక్టో 27:—ప్రభుత్వమువారు ఇటలీ పత్రికా సంఘ వ్యవహారములను నిర్వహించుసంఘము నెత్తివేసిరి. లేఖా పరిశీలనమును మరింత గట్టిగ జేయుచున్నారు. ఇతర పత్రికా సంఘమునుగూడ నెత్తివేసిరి. ప్రభుత్వాధికారియే పత్రికా ప్రచారకుల ప్రావిడెంటుఫండు వ్యవహారములను జక్కపెట్టును

ఇటలీయన్ నైమానికునికి రాజప్రతినిధితంతినిచ్చుట కలకత్తా, అక్టో 30:—రాజప్రతినిధి అక్టో 24 నెదిన పిడినిడ్ కోట్టు తంతినిచ్చెను:—మీరుచక్కగా ప్రయోజము చేయగలిగినందుకు నేను మిహుభివందించుచున్నాను. హిందూ దేశములో మీరు చక్కగా ప్రయోజముచేసి సురక్షితముగా యింటికి చేరుదురుగాకయని కోరుచున్నాను.

జవాబు

29 నేదిన కలకత్తా డిపినిడ్ రాజప్రతినిధి ప్రయోజము నెట్టరీ కోట్టు తంతినిచ్చెను. నేను కలకత్తాను వచ్చినప్పుడు రాజప్రతినిధికి మీరు నాకృతజ్ఞతను తెల్పుదురుగాక. రాజప్రతినిధి నన్నింత ప్రేమతో జూచుట నేనెప్పుడును వరచిపోను. ప్రభుత్వమువారు నాకీప్రయోజములో చేసిన సహాయమునుగూడ మరచిపోను. (అ. ప్రె)

కావలెను

చెన్నపురి వక్రీణాంధ్రభాషాభివృద్ధి సభ, వధురజిల్లా రాజపాళము కాళాసంఘమునకు, అచ్చట ప్రాంతములలో, ఆంధ్రభాషా ప్రచారముచేయుటకును, బాలబాళికలకు, తెనుగు నేర్పించుటకును, తగియుండు, ట్రెయినింగు పొందిన భార్యాభర్త, కావలయును. బ్రాహ్మణులలో, లేక, అబ్రాహ్మణేలరులయిన సరే, పవ్యకావ్యాదులు నేర్వలేకవారుగా ఉండవలెను భార్యభర్త, ఇరువురకుం జేరి, నెలకు, రూ. 40 50 వరకు, వారి శక్తికి దగినట్లు, జీతమిచ్చవలెను. కావలసినవారు, ఈ క్రింది, చదునామామి, అల్లికేమస్సవంపి, ఉత్తర ప్రత్యుష్టములు జరపిండుకోవచ్చును. ట్రెయినింగు, అయియుండువారిసే, గోరబడను.

సాధు వరదరాజు వరతారేలు

శ్రీ శ్రీవాసవిశ్వవిధి, ఎడమబూరు-పల్నాడు

డమాస్కసు విధ్వంసము

కూలిన యిండ్లక్రింద 25000 వంది చని పోయినారు

వేసకువేలు యిండ్లులేక అల్లాడుచున్నారు

జెరూసలేము కేబులు వార్త

బొంబాయి అక్టో 30—26 తేదీన జెరూసలేముకుఁబ్రీం హన్సిం కొన్నింటి అధ్యక్షుడు పంపిన యీ దిగున కేబిలు వార్త నిన్న కేంద్రభిలాషకు సభ్యులువారికి జేరెను— ఫ్రెంచి వైని కలు 57 గంటలకాలము మార్కెసు పట్టణమును ఫిరంగులతో కాల్చిరి. పట్టణములో చాలభాగము నాశనమైనది. 25000మంది సూరిపోయిన యిండ్లక్రింద బడి వృతులైరి. వేసకువేలు యిండ్లు లేక అల్లాడుచున్నారు. నష్ట మపారమై భయంకరరూపమును దాల్చినది. వెంటనే ద్రవ్య సహాయము చేయుట మిక్కిలి యవసరము. ఈ పట్టణమునకు సాయపడుటకై పాలస్తీను యత్న పడుచున్నది

భిలాషకు సంఘమువారి ఉద్బోధ

డమాస్కసులో చనిపోయినవారి యాత్మలకు శాంతి కలుగుటకై హిందూదేశములో ప్రతి మసీదులోను ప్రార్థనలు సలపవలసి నందని యూ, సిరియాలో బ్రతికియున్న వారికి ద్రవ్య సహాయము చేయవలసినదని యు మహమ్మదీయుల నందరిని కేంద్ర భిలాషకు సంఘము వారు పోషించుచున్నారు.

ప్రతిదినం దిన యాహవాప్యకీయనగరమును ధ్వంసము చేయవలెడ ఉత్తరుకీయనలిన చని నానాజాతిసమితి అధ్యక్షుని కీసంఘమువారు తితిచేసిరి. (అ. ప్రె.)

సం॥ రా॥ లో॥ విశ్వవిద్యాలయములు

ఒక్కొక్కవిషయము నొక్కొక్కచోట

ప్రత్యేకముగా చెప్పటకు ప్రయత్నములు

బనారసు, అక్టో 30:—సంయుక్త రాష్ట్రములోని విశ్వవిద్యాలయముల వైసుభాస్వలరులు ఉన్నతమతకాల ఇంటర్మీడియేటు కళాశాల విద్యార్థుల కార్యదర్శియు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు విచ్చేసిరి. ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయములో ఒక్కొక్కవిషయమును ప్రత్యేకముగాచెప్పటకు ఉద్దేశ్యములకలవు. ప్రస్తుతము అన్నివిషయములను అన్నిచోట్లను చెప్పటవలన మొత్తముమీద అనవసరమైన ఖర్చు లెక్కువగా వగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ఒందిపోటు దొంగలను పట్టుకొనుట

అమృతసరు, అక్టో 30:—గజకొంగయసు గాగీనాయకద్రవ్యము క్రిందనున్న 5 గురు బందిపోటుదొంగలను పోలీసువారి కెక్కుచేసిరి. 18 తేదీన వీరు భట్టాయసు గ్రామమున బందిపోటు చేసి ఒక ఖోబాయింటి నుండి వెండిబంగారు సామానలను దొంగించిరి. పోలీసువారు సామ్యును పట్టుకొనిరి. ఈ గుంపులోనుండి పారిపోయినవారి యిద్దరిని కూడ పోలీసువారు పట్టుకొనవలెనని చూచుచున్నారు. వీరిద్దరి తుపాకులు గూడ నున్నవట. (అ. ప్రె.)

శ్రీయుత అనిలభరణ రాయగారు

శాస్త్రచికిత్స బాగుగాజరిగినది

బరంపురం (తెంగాలు) అక్టో 28:—తెంగాలు శాసనసభ్యులును రాజకీయ వైదియునగు శ్రీయుత అనిల్ బరణరాయగారు బరంపురం పాదరత్నప్రతిభాసంఘము మురవదాబాదు సివిలు సర్జన్ డి.యస్. హజ్రాగారు వీరికి యుక్తవయస్సుగా శస్త్రచికిత్స యొనర్చిరి. క్రిందటి సోమవారము నాడు వీరిని జెయిలు ఆరులోనికి గొంపోయిరి. ఆస్పత్రిలో క్లిష్టస్థితులేయ కలగలేదు. యెప్పుడు పీరియాడ్ గయ బాగుగానున్నది. ఈరోజు విషయమై తగుక్రద్ధ వహించినందుకు హజ్రాగారికి వందనము లర్పింపవలసియన్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

ప్రభుత్వకార్యక్రమము-గ్రాంటులు

పూనా, అక్టో 30:— బొంబాయి శాసనసభయందు పోలీసులకు అల్లరులగుర్చిన కథనమైన పిదప 1923-24 సంవత్సరపు పబ్లిక్ అకౌంట్ల కమిటీనివేదికను సభవారికి రంగీకరించి అందలి సలహాలను వెంటనే ఆచరణలో పెట్టవలెనని ప్రభుత్వమువారికి సలహానిచ్చిరి. బొంబాయి సభాగృహము ఇంజనీరింగు సర్వీసునుగూడ సాగ్యమైనంత వ్యయంతో ప్రవేశపెట్టవలెనని శాసనసభవారు సలహాజెట్టిరి.

అంతట సభవారు సక్రిమెంటరీ గ్రాంటులనుగూర్చి చర్చించుటకు ప్రారంభించిరి.

బొంబాయి బాలసభసంఘమునకు సహాయగ్రాము 21195 రూపాయల గ్రాంటు కావలెనని విద్యాశాఖాంగ మంత్రి గౌ॥ జాధవుగా రుపపాదించిరి. అట్లుపపాదించుచు ప్రభుత్వము వారు బాలసభోద్యమమును ప్రభుత్వపాక్షాగ్రహీతం నుంచకండు నటుల తీర్మానించినది చెప్పిరి. ఇకముందు చేయు ధనసహాయము గ్రాంటుక్రింద జేయవలెను. కొంత చర్చయైన పిదప గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను. ఇట్టి డిమాండులు వరికొన్ని అంగీకరింపబడెను. (అ. ప్రె.)

అండమానుల ఆక్రమణము

కెప్టన్ ఆంబరుగారి యువన్యాసము

కలకత్తా, అక్టో 30:—ఒకసభలోనుపన్యసింపుచు శిరోస్థానిని బట్టిగాని ఆంగ్లో యిండియను లాగ్ మిండుకొనుటకు అండమాను దీవులు మిక్కిలి తగియున్నవని బెజెస్ఫీల్డ్ (దీప్తము) కాలనీ పరిపాలకుడు కెప్టెన్ జి. యం. ఆంబరుగారు చెప్పిరి. మరియు నిప్పు డార్జిలింగులో నున్న యువకులకు సాయము జేయుటకై కాక ప్రతి ఆంగ్లోయిండియనుడునుపోయి యా దీప్తముల నాక్రమించుకొనుటలో సాయపడుటకు నిమిత్తము కంపెనీ యొకటి స్థాపింపబడవలెనని పోషించిరి. (అ. ప్రె.)

పాడుకొనిస్తేబులును శిక్ష

అమృతసరు, అక్టో 30:—ఒకనిని కొట్టి గాయపరచినందుకు ఫర్గూసో గోకుల్ కింగను మేజిస్ట్రేటు కిన్యతల్లాయను పోలీసు పాడుకొనిస్తేబులుపై ఇంపియన్ పీసలకోడ్లు 223 సెక్షను క్రింద సేకస్థాపన చేసి 50 రూపాయల జరిమానాతో 3 నెలలు కఠింశిక్షయు, జరిమాన నీరుకన్న వరియొక సెల విడిచెను. (అ. ప్రె.)

మరణం దండము

అప్పీలు త్రోసివేయబడెను

లాహారు, అక్టో 30:—ఫిల్లిలో ఉదయచందను వానిని చంపినందువలన ఫిల్లి సెషన్సుజడ్జిచే మరణదండము విధింపబడి లాహారు హైకోర్టులో అప్పీలుచేసుకొన్న ఇనాయతుల్లా జన్ మరదాసుల కేసును నేడు ప్రధానన్యాయమూర్తియు న్యాయమూర్తి డిల్ వేసింగును త్రోసివేసిరి. న్యాయమూర్తులు సెషన్సు జడ్జి తీర్పులతో జోక్యము కలిగించుకొనవని చెప్పి అప్పీలు త్రోసివేసి అప్పీలుదారుల శిక్షను ఖాయపరచిరి. ఈ కేసు విచారణ ఒకసంవత్సరము పట్టి ఉద్గరహిందూస్థానమునం దంటును న్యాయించెను.

ప్రాసిక్యూషను కేసు వీరునగా—క్రిందటి సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 3 వ తేదీన హోరాస్తేషనులో పంజాబు మెయిలు ఇంటర్మీడియేటు కాంపార్టుమెంటులో ఒక ట్రంకు దొరికెను. ఆ ట్రంకును తెరవగా నందొక శత్రుము కనబడెను. విచారింపగా ఫిల్లిలోని ఉదయచందనుని శత్రువుని తేలెను. పోలీసు వారు విచారింపి యీ అప్పీలుదారుల నరెట్టు చేయగా సెషన్సుజడ్జి సాక్ష్యముమీద ముద్దాయిలకు ఉరిశిక్షను విధించెను. (అ. ప్రె.)

“మెయిల్ స్పీడ్” అమ్మకము

కొల్హాగోల్లు మండలిగడియారములు 18 కాగట్లది రూ 7-0-0, 22 కాగట్లది రూ 10-0-0, 28 కాగట్లది రూ 13-0-0, వెండిది రూ 7-8-0, నికెల్ ది రూ 6-4-0, బి టైంపేసు రూ 2-8-0, అలారం టైంపేసు రూ 5-0-0, నికెల్ జేబుగడియారం రూ 4-8-0, కోల్హాగోల్లు జేబుగడియారం రూ 6-12-0, రైల్వేరెగలేటరుగడియారం రూ 2-14-0, సాగపైన గోడగడియారము రూ 3-0-0, ఫ్రెంచ్విలసారి అత్తరు రూ 2-0-0, రూస్టమైక ఉత్తరములు వ్రాయు స్పీరా రూ 1-4-0, ఫ్రెంచి పడకటింటి ఫోటోలు 12-1 రూ 2-4-0, రూ 10 లకు పైగా అర్జులు పంపువారికి బంగారు గిట్టకేసిన ఫౌంటెన్ కలము యినాముగా పంపవలెను.

న్యాయాధ్యక్ష వాచ్ కంపెనీ, సాహుకారుజేట, మద్రాసు. (A)

వాతావరణ సిద్ధి

1925 సం॥ అక్టోబరు 31-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో
	గ్రాము	గ్రాము	గ్రాము	గ్రాము	గ్రాము	గ్రాము
గోపాలపురం	86.8	71.1	...	25.65	41.96	
విశాఖపట్టణము	86.8	74.2	...	10.72	87.09	
కాకినాడ	85.8	73.1	...	13.71	89.09	
మచిలీపట్టణము	86.7	73.4	...	11.52	41.59	
కర్నూలు	89.7	65.8	...	6.80	26.01	
బళ్లారి	...	67.2	...	3.21	20.51	
కడప	90.6	71.2	...	5.40	81.28	
నెల్లూరు	88.1	73.8	...	7.51	87.98	
మద్రాసు	84.3	77.3	0.05	16.72	50.74	
కడపూరు	89.8	74.0	2.42	9.53	52.94	
నీలము	82.4	70.7	0.12	2.10	89.80	
కోయంబూరు	79.6	68.1	0.44	4.69	22.29	
తిరుచునాపల్లి	84.1	73.5	0.46	4.76	83.18	
నాగపట్టణము	84.5	75.4	1.74	13.82	54.98	
మధుర	88.0	73.0	0.90	6.13	83.08	
పాంబట్	85.9	77.0	...	8.76	87.00	
తిరునల్వేలి	11.37	28.84	
తిరువేంగుడి	81.7	75.1	0.04	12.47	64.51	
కొచ్చిక్	89.6	74.9	0.51	9.96	114.51	
కాచిట్టు	90.4	78.2	0.51	9.35	117.16	
మంగళూరు	92.1	78.1	...	10.54	125.68	
తెలంగాణ	84.4	61.8	...	1.66	85.37	
మైసూరు	76.4	61.0	...	7.14	125.46	
కొడెకాట్	87.4	83.0	0.89	10.94	62.18	

సంగ్రహము: ఆకాశము నిర్మలముగానే యున్నదనవచ్చును. గోపాలపురము లో పగటివేడిమి మూడు డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో రాత్రివే మి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. రాత్రివేడిమి కర్నూలు బళ్లారిలో 4, 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 2.42 ఎర్రించెను. వద్రాసులో చినుకలు పడెను. మేఘములు విస్తారముగానే యున్నవి. ఒక్క కల్లూరులో పలచగ నున్నవి కల్లూరులో ఆర్ద్రత లేకను. కడపూరులో ఎక్కువ. పగటివేడిమి చాలవరకు 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి వద్రాసులో 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని దక్షిణార్ధమున వర్షము సాగవచ్చును.

యస్. ఆర్ హెచ్ సామ్రామ

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

ప్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్

సిట్రినుగారు కీ॥ శే॥ వెడ్ ప్రాంతీగారిస్థానే నియమింపబడుట

లండన్ అక్టోబరు 27:—సిట్రినుగారు తాతగ్రాముగ కార్యదర్శిగ ప్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ సాధారణ సభిగారు నియమించిరి. వచ్చేసంవత్సరము జరుగు కాంగ్రెసు వరకు ఖాయముగ ఎవరిని నియమించరట.

ఎడతెగని సమస్య

హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు

నేను దీనిని వచుకొనవలెనని ఎంతకొరవలెనను గూడ యీ మతకలహముల సమస్య మాత్రము నన్ను వలకుండనే యున్నది. నేను జ్యోతిషము కలుగజేసికొనక తప్పవని మహమ్మదీయ మిశ్రులు నిర్బంధించుచున్నారని దానినిగూర్చి తమతో చర్చించవలెనని కొందఱు హిందువులు తెలిపిరి. దీని కంతకును నీవే కారకుడవుగాన ఈ వేలమునుగూడ నీవే అనుభవింపవలెనని మరికొందఱు హిందువులు తెలిపిరి. హిందువుల బాలురను ముఖ్యముగా బాలికలను మహమ్మదీయులు అపహరించుచున్నారని బీహారునుండి యొకమిత్రుడు కౌన్సిలరు మిశ్రులకు లేఖను నేను కలకత్తాలోనుండగా నాకు వ్రాసెను. "నేను ఊరక నమ్మును. మీరు ఆధారములను చూపినచో నేను విచారణచేసి బహిరంగముగా ఈమధ్యస్థమునకుండించెదను. అంతకుంటే నేను చేయజాలిన దేదీయునులేదు." నేను వెంటనే ఆయనకు వ్రాసితిని. తరువాత కన్యాపహరణమును గూర్చి ప్రతికలలో ప్రకటింపబడిన ఖాగములను ఆతడు నాకు పంపసాగెను. అవి సరియైన నిదర్శనములు కావు. వానిలో కొన్ని అతిశయోక్తులు, కొన్ని అసత్యములు అని నేను మరల ఆయనకు వ్రాసితిని. కొన్ని మహమ్మదీయ ప్రతికలు హిందువులపైనను కొన్ని హిందూ ప్రతికలు మహమ్మదీయులపైనను దోషారోపణ మొనరించుచున్నాయుండను. వానికి వేరు పనిలేదు. వాని సంతమాత్రమును నమ్ముగూడదు. కన్యాపహరణ మెట్లునైన జరిగియుండునోమో గాని యీ వ్రాతలు మాత్రము శేవలము అతిశయోక్తులే యని నేను తెలుసుకొన గలిగితిని. కావున నేను కోర్టులో చెల్లగిన నిదర్శనములను కోరితిని. టిట్యురులో ఒక హిందూ యువతిని హరించిరి. ఆమె మహమ్మదీయమతము నవలంబించినదనిరి. కోర్టువారు ఉత్తరువు చేసిననుగూడ ఆమె నింకను హాజరుపరచినట్లుల నాకు తెలియలేదు. ఇందులో పెద్దమనుష్యులగు మహమ్మదీయులుగూడ చేరియున్నారు. నేను టిట్యురులో నున్నపుడు ఆమెనుగూర్చి బాధ్యత వహించుటకు ఎవ్వరును అంగీకరింపలేదు. పాట్నాలో గూడ నిదర్శనపూర్వకముగా నాకు తెలియజేసిరి. దాని సంగతి యింకను సమగ్రముగా నాకు తెలియలేదు గాన దానినిపుడు నేను వివరింపదలచలేదు. ఇట్టి విషయములను దేశహితము కోరువారందఱును శ్రద్ధగా గమనింపవలసియేయున్నది. మనీదులయొద్ద వాయిద్యములను మ్రోగించుట మరియొక విషయము. మనీదులవద్ద ఏవిధమగు వాద్యములను ఎప్పుడును గూడ వాయింపగూడదని మహమ్మదీయులు గట్టిగా పట్టుబట్టి యున్నారనిగూడ నాకు తెలిసినది. మనీదులకు చేరువనున్న దేవాలయములలో (మనీదులలో ప్రార్థనలు జరుగు వేళలలో) అర్చనలు చేయగూడదనిగూడ మహమ్మదీయులు నిర్బంధించుచున్నారు. కలకత్తాలో ఉపయుగన కొందరు బాలురు రామనామస్మరణ చేయుచు మసీదు చెంతనుండి వెళ్ళబోగా వారినిగూడ నిరోధించిరిన నాకు తెలిసినది.

ఇందుల కేమిచేయవలెను. కోర్టులకు వెళ్లుట నిష్ఫలమని యిదివరకే తేలినది. నా కుమార్తెను ఒకడు చెరపట్టుకొని పోవుచుండగా ఏమియు చేయక పిమ్మట కోర్టుకు పోయినచో న్యాయాధిపతి యేమియును చేయలేక పోవును. లేదా నాపిరికితనమున జడ్జికి కోపముగూడ రావచ్చును. ఇట్టి పిరికితనం ద మొగము చూడ గూడదు. పీని నావలకు గంటివేయుట గూడ జడ్జికి ఆజ్ఞాపింపవచ్చును. కోర్టులలో మామూలుకేసులను విచారణ చేసెదరు. చాలనుండి బాలురను బాలికలను హరించుట మామూలు కేసువంటిది కాదు. అట్టి విషయములలో ప్రజలే తమ బిడ్డలను కాపాడుకొనవలెను. స్వరక్షణము చేసికొనగలవారికే కోర్టులు గూడ సహాయము చేయును. కోర్టులు చేయునది అలృప సహాయము. ఒకరు బలహీనులుగా నున్నంతకాలమును బలకాలులు పారిని బాధించుచునే యుండురు. కావున బలహీనులు ఆత్మరక్షణమునకు కట్టుబాటుచేయుచు గర్భితములను లేకుండ ఆత్మరక్షణము చేయుట ప్రజలమకు దౌర్జన్యము నొనరించి న్నుది. ఇందు మామూలు నొనరించుకొననను గూడ నేను సమ్మతించెదను. ఫలముల మ్రోములను హరించు విషయము మరింత ముఖ్యమైనది. గో ఆనర్థమువారును అనాతివో రెండరును గూడ నవలసినదే. మొదట యిట్టి మరగతములను నిదర్శనముగా ప్రకటింపట ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. ప్రజావిజ్ఞానములలో అగ్లనలు పోరతులు ఊరేగింపులు,

రామనామస్మరణ ర్తనలు మున్నగు నవి మతసంబంధములేయని నిలుపరానివే యైనచో ఉద్యోగములు వానిని నిషేధించినను ప్రజలు తక్కువేయగూడదు. ఎంతవఱు కలిగినను సరే వానిని జరికీ తీరవలసినదే. వాద్యములను వాయింపవలసినదే. అర్చనలను చేయవలసినదే. రామనామస్మరణము చేయవలసినదే. సత్త్వాగ్రహము నొనరింప బూనినచో కర్తులు కర్తలు లేకుండ ప్రత్యేకము పురుషులును రామనామస్మరణ చేయుట పోయి మహమ్మదీయులందఱును ఒక్కపెట్టున పెబికికొట్టినను సరే జంకకుండ నిలువవలసినదే. సత్త్వాగ్రహపద్ధతి నంగీకరింపనిచో రామనామస్మరణ చేయుచునే పోయి ప్రాణ మున్నంతవరకును మహమ్మదీయులతో పోరుసలువలసినదే. ఉద్యోగల యుత్తరువుకుగాని కలహమునకుగాని జరిగి సంతకర్తనాదులను మానినచో మతద్వోహముచేసినవారగుదురు.

కాని ఊరేగింపులలోను మనీదులవద్ద క్షణకాలము వాద్యములను నిలిపిన మతధర్మములకు భంగము కలుగునా? రామనామస్మరణ సంతకర్తనమును మనీదులవద్ద క్షణకాలము నిలుపుట దోషమునా? మహమ్మదీయులకు

ఆగ్రహము కలిగింపవలెనను దురుద్దేశముతో కావలెనని హిందువులకు చేయుచున్నారని నీ మహమ్మదీయులనుచున్నారు. ఇది ఎంతవరకు నిజము? హిందువులు కలహప్రియులై దుర్బుద్ధిలోనే ఊరేగింపులను, హారతులను, సంతకర్తనలను జరుపుచున్నచో అది అధర్మమే యగును. అట్టిచో అది మతసంబంధముకాదు. అందులకు తుపాకులగుండ్లను గురియగుటయే ఫలితము.

కావున మతసంబంధముని మొదట నిర్ధారణ కావలెను. దురాగ్రహము కొంచమైన నుండగూడదు. సమాధానమునకు మొదట సకలసయత్నములను చేయవలెను. అది కుదరనిచో వీలైనంతవరకు మహమ్మదీయులకు అసకాశ మియ్యవలెను. అటుపిమ్మట ఏమికానున్నను సరే విధిగా పోరుసలుపవలసినదే.

ముఖ్యవిషయములలో పిరికితనమును చూపించుటకు నే సంతమాత్రమును అంగీకరింపను. ఈపిరికితనమునకు నేనే కారణమని నన్నెవరును నిందింపగూడదు గాన నేనుస్పష్టముగా చెబుచున్నాను. కాని ప్రతిఅల్పవిషయముగూడ ప్రధానవిషయముగా చేయగూడదని మాత్రము మరియొకసారి తెలుపుచున్నాను. (జా. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 22-10-25)

స్టేటు కౌన్సిలు ఎన్నికలు

డాక్టరు యు. రామారావు అభ్యర్థిత్వము

చెన్నపురి మెరీనా (నమ్మద్రతీరము) లో ఇద్దరువోటరుల సభాషణ

1 వోటరు:—ఏమోయీ! తమ్ముడా! స్టేటుఎలక్షను ఎన్నికలలో నీభస్టువోటు ఎవరికి యిస్తావు? నాకేమిక్లియికా నిర్ధారణగా తేలలేదు. అనేకవ్యవహారములకు సంబంధించినవారు చాలామంది ఎన్నికలకు అభ్యర్థులుగా నిలుబడ్డారు. ఒక్కరివిషయంలో మాత్రమే నాకతడు నిజమైన "ప్రజాబాంధవుడు" అని గట్టిసమ్మతం కలిగివున్నది. ఆయనపేరు నేనుచెప్పును. నీవేమైనా పూహించగలుగుతావేమో చెప్పుచూస్తాను.

2 వోటరు:—చెప్పలేకే. నీమనసులో ఉన్నవారు డాక్టర్ యు. రామారావు (ఎం. ఎల్. సి) గారే. బేనామరి? అంతతేలికగా అందరికీ కనబడతూ శాంతంగా వారు చేపేసంగతులను విని ప్రజలకు ఉపకారంచేయడానికి ఎల్లప్పుడున్నా సిద్ధంగావుండేవారు మన రామారావు డాక్టరుగారు కాకపోతే మరెవరయ్యా? అందుకే ఆయనను "బీదవాళ్ల డాక్టరు" అని అందరూ పిలుస్తారు. ఆయన శక్తివంచన లేకుండా ప్రజలకు ఉపకారంచేస్తూనే వుంటారు. ఎవరున్నా ఆయనను ప్రార్థించనక్కరలేదు. ఆయనంతట ఆయనే లోకులఉపకారంకోసం పోల్తుకోర్కొగ్రహకాళిక అనేపత్రిక వేస్తున్నారు. ఆపత్రిక యింగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడంభాషలలో వెలువడుతూ వున్నది. ప్రజలు జబ్బులేకుండా దీరాయుష్కంతులయ్యే మార్గంఅంతా అందులో వ్రాస్తూవుంటారు. ప్రజలకష్టములనుగురించి పత్రికలలో ప్రకటిస్తూ వుంటారు. శాసనసభలో తన నియోజకవర్గమునుగురించి మాత్రమే కాకుండా మన రాజధానిలో వుండే సమస్తప్రజలహక్కులనుగురించిన్నీ కూడా గట్టిగా వాదిస్తూవుంటారు. పారి పోల్తు పత్రికలను ఫస్టుఎయిడు పుస్తకాలను మాఫిల్లులు అస్తమానం చదువుతూ ఆయనను తలుచుకుంటూనే వుంటారు. ఆయనకు ఓటుయియ్యవలెనని చెప్పడానికి యింతకంటే బలమైన కారణాలు యింకేమి కావలెను? ఇంకాసందేహం ఎందుకయ్యా? ఓటింగువేళరులో ఆ కాలంలో ఆయనపేరుకు ఎదురుగుండా సంబరు ఒకటి 1 అని వేసి దానిని రిజిస్టరుఫోసులో పెట్టనేపంపించు. నేనిదివరకే పంపించినాను.

వోటరు:—ఇప్పుడు నాసంశయం తీరిపోయింది. ఇప్పుడే నీవు చూస్తూవుండగానే నేనుగూడ పరిపించేస్తాను. నీవు చెప్పినదంతో నిజమే. ఆయనవిషయంలో యిక ఆలోచనయే అనవసరం. మన జెళ్లదోం డా, (ది. ప్ర. సెం 2407)

నోటీసు

ఆంధ్ర పత్రికా పాఠకులకొక హెచ్చరిక

మేము సప్లయచేయు ఫీల్డింగ్ సెమి-డిజిల్డ్ (క్రాడ్ ఆయిల్ యింజనుల (Fielding's Patent safety quick starting Semi-diesel Crudeoil Engines) విషయమై మా విశ్లేషణలు లేనిపోని చెడ్డవాదాలను వ్యాపింపజేయుచున్నట్లు మాకు తెలియబడినది. ఆ దుర్వాదాలను వారల ద్వేషభావము ను, ఉద్వేగమును, మా కా యపకారముచేయుటచే వారలను నుం వారి స్నేహితులను, ఉపకారమునను దురుద్దేశ్యమును, కార ములుగాని యావాదాలెంతిమతమును సత్యములుకావు. మే మించుకూడ వందలకొలది ఫీల్డింగ్ సెమి-డిజిల్డ్ ఆయిల్ యింజనులను సప్లయజేయుచున్నాము. అవియన్నియును వాటి యజమానులకు మిక్కిలి సంతృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. వారు వాటినియెప్పుడు సంతోషించుచు మా కనేకసౌకర్యము ల్రానియున్నారు. కాబట్టి మా యాంప్రసాదము లా దుర్వాదాల నెంతమాత్రమును విశ్వసించక, మా యింజనుల మంచి చెడ్డలను స్వయంగానరికి ముక్కు నన్నివిధముల ప్రోత్సాహపరచుచుండుటను, దుర్వాదాలను వ్యాపింపజేయు దుష్టులను మందలించుట యేగాక, కారం ప్రేమ మాకు తెలియపర్చి క్రమప్రకారము సత్సంగిరాచుచేయుచుటలో మాకు సహాయులగుటను కోరు చున్నాము.

సోల్డ్ జెంట్ల. డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో,
ఇంజనీయర్స్,

12-10-1925.

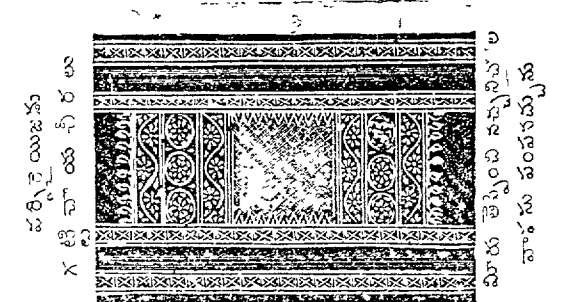
12, తంబుచెట్టిపేట, మద్రాస్.

చేతిమగ్గము వర్తకులకు మాత్రమే

చేతిమగ్గమును కావలసిన పరికరములన్నియు న్యాయ మైన, రల నొప్పన మేము సరఫరా చేయుదుము. తక్షణమే ఒకదాని ఆర్డరును చేసినను వివాసమునకు పంపింపబడును.

Messrs. Industries Stores Supply Co.,
2306/ 434 Thakurwar Bazar N. 2.

సాగనైన చీరలు

ఇప్పటికాలానుకు తన మంచి సకూనాలలో నల్లు, పచ్చ, కాశీ-కల్లనులలో సరికగిర కట్టినది కొంగుకు సరికపట్టె వేసినది వెల రూ. 14, సరికలేనిది వెల రూ. 12. యిదిగాక టెంగళూరు టేబుల్ చీరలు, రవికా మావద్ద మంచి మేలైనది గాను, వెల సరసంగాను దొరుకును. పార్సీలులో పోటోలు సరికం వేసిన మా కాటాను పంపబడును. ఒకటూరి మావద్ద కొనిన మీరు మరల యిట్లా వద్ద కొనకాలరు.

నోలేటి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి, శ్రీశ్రీహాళలు,
పార్ట్ బెంగళూరు శిథి.

బాగుగా నిద్రపోవచ్చును

భోజనము సిద్ధముగానుండును
వంటచేయునప్పుడు మీరు దగ్గర నుండవలయులేదు.

రుక్మశికుమారు సామానులతో పోయిపోయి వుంచి, నిద్రపోయి నను నంతమాత్రానియియుండును. కష్టము, తొందర, సంతటము మొదలగు విషయాలు నడవవు. 1, 2, 4, 6, 8, 10కి అర శెట్టు రు. 13, 18, 22, 27, 30 లకు దొరుకును.

చార్జి ప్రత్యేకము. వివరములు తెలుపు ప్రత్యేకము యినాం. ఏజెన్సు కావలెను.

రుక్మశికుమారు,

19 పడవటి మాదాగడిపేటి,
కాయపూర్ము, మద్రాస్.

వ్యవసాయలేఖలు

పొలవరం (పజనీ)
(ఒకవిలేఖరి)

కాంగ్రెసు సంఘము

అక్టోబరు 29:—పాట్నా తీర్మానానంతరం మావజంసీ సంఘమునకు పావలా కాంగ్రెసు సభ్యులు చాలమందిని తేర్చడ మైనది. 26-10-25 వ తేదీని సాయంత్రము 6 గంటకు శ్రీయుత కుమ్యరసుంట్ల వెంకటరాజుగారి యింట్లో గోదావరి ఏజన్సీ కాంగ్రెసు సాధారణసంఘసభ కుమ్యరసుంట్ల వెంకటరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. శ్రీయుత కపిల వీరభద్రరావు గారిని ఈ సంఘమునకు అధ్యక్షులుగను వెంకటరాజుగారిని కార్యదర్శిగను యొన్నుకొనడమైనది.

గవర్నరుగారి రాక

మదరాసు గవర్నరుగారు 27-11-25 తేదీని పాపి కొం డలు చూచుటకుగాను పొలవరం గ్రామముమీదుగా వెళ్లకై యున్నారు.

తిరువతి
(స్వకీయవిలేఖరి)

సిల్వర్ జూబిలీ-ఉత్సవము

శ్రీమహాత్మ ప్రయాగదాసజీవారు మతాధిపత్యమును (మహాత్మాగాను) శ్రీతిరుమల తిరుపతివైరా దేవస్థానములను విచారణకరలుగ 25 సంవత్సరములుగా పరిపాలించుచుండుటచే వారి శిబ్బందీలు నాకల్లు వారిమిత్రులు కలసి 24-10-1925 తేదీ “సిల్వర్ జూబిలీ” ఉత్సవమును జరిపించిరి. అన్నిజాతుల వారికి సంతర్పణలు చేయబడెను.

శ్రీమహాత్మాగారు మధ్యాహ్నం 1 గంటకు హత్రీరాంజి వరముండి భాజాభజంత్రీలలోడను పురవీధుల నుండా శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి సన్నిధికి వెళ్లి స్వామివారి దర్శనము పొంది దర్బారు మంపమునకు వచ్చిరి.

దర్బారు

ఒక గొప్ప ప్రవృత్తి యీ దర్బారునకుగాను నిర్మించిరి. దర్బారు రెండుగుంటలకు ప్రారంభమైంది. తాలూకాల నుండి కలెక్టరులు నాన్లర్ల కొందరు రైతులు వేలూరు హై స్కూలు టీచర్లు పోస్టానం సంస్కృత కాలేజి పండితులు వారి మిత్రులును హాజరయి యుండిరి. మదరాసునుండి ఆనంద ప్రసాద్రాయులకు రంగనాథం శాస్త్రిగారు, డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు, చిత్తూరునుండి సి. ఆర్. రెడ్డిగారు, సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యగారు, టి. వి. రంగాచార్య, కేల్లూరు దొరసామయ్యగారు వచ్చియుండిరి. దర్బారున కూర్చొనగానే టి. రామమూర్తి పంతులు, మహాత్మాగారిని ప్రవృత్తులతో నలంకరించిరి.

శ్రీమత్ దొరసామయ్యగారు వ్యాసమును జదివిరి. మహాత్మాగారు 25 సలీరములుగా చేసిన ముఖ్య విషయములను కొన్నింటిని చెప్పి, వారు చేయవలసిన విషయములను సలహాల రూపమున చెప్పిరి.

ఒక సన్మానప్రేమను ఆంగ్లభాషలో ఉంది మహాత్మాగారికి యిచ్చిరి. దేవస్థానపు ఉద్యోగస్థుల సన్మానప్రేమను టి. రామమూర్తిగారు చదివిరి. చేరి వర్తకసంఘమువారు నొక సన్మానప్రేమను, సంస్కృతకాలేజివారు, హత్రీరాంజి వర మునందు సాధువులు, ప్రత్యేక సన్మానప్రేమలను సమ ర్పించిరి.

శ్రీస్వార సంగమవారు నొక సన్మానప్రేమను చది విరి. ఆనంద ముద్రాక్షరశాల పాఠ్రయిలరగు రంగనాథంశాస్త్రి గారు ప్రత్యేకముగా సంస్కృతమున కొన్ని పద్యముల సమ ర్పించిరి. శ్రీయుతలు, ఎం. గోపాలాచార్యులుగారు, పాతాళ భేరి సుబ్రహ్మణ్యుగారును ఆంగ్లమున కొన్ని పద్యములను చదివెరి.

వేలూరు “అంజుమతా” సభవారు, నొక బల్లను (రంగల తో పోకవలెను చేయబడిన దానిని) బహుమతిగ మహాత్మా గారికి నొసంగిరి. శ్రీమత్ దొరసామయ్యగారు మూడు 20 సవరములు వెలగలిగిన బంగారు తురసిహారములను, వేదోక్తమం త్రములలో జపములతో న్నిమిషియున్నదీయు, మహాత్మాగారు పఠించవలసిన మంత్రమును సభలో చెప్పటకు వీలులేదు. వారు ఏకాంతముగ నుండునపుడు చెప్పవలసినదిగా యుంటున్నదని

చెప్పుచు, మహాత్మాగారి మెడలో పుష్పహారముతో గౌరవించు లాగు గౌరవించిరి.

శ్రీయుత సి. ఆర్. రెడ్డిగారు, మహాత్మాగారిని అభినం దించిరి.

ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు, తెలుగుభాషలో మహాత్మాగా రిని అభినందించిరి. తక్షణిల, నలంద, వీని చరిత్రమును విశదముగా చెప్పి ఆప్రకారము నడుమకొనవలసినదిగా కోరిరి.

శ్రీమత్ ఎ. సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యగారు, టి. వి. రంగాచార్యగారును ఆంగ్లమున అభినందించిరి.

శ్రీమహాత్మాగారు, సన్మానప్రేమలు రెంటికి మాత్రము, ఇంగ్లీషున లేనబలులు ఉపన్యాసమును చదివిరి. తన శక్తివంతన లేక సన్మానప్రేమలలో కనుపరచిన విషయములను గమనిం చెదను. టెక్నిక సన్మానప్రేమలకు కూడను అదేప్రకారము చేసెదనని చెప్పిరి.

శ్రీరామ పట్టాభిషేకము పారికథ అరవిమున వెంటనే శ్రీమన్ తొకోపాచార్యులువారు, వృదుమధుర గానములతో జరిపిరి.

సరస్వతీ విలాససభవారు, మహాత్మాగారి గౌరవాగ్గము ఒక నాటకమును శ్రీపద్మావతి నాటకహాలులో ప్రదర్శించిరి.

దేవస్థానపు శిబ్బందీలు, దేవస్థానం హైస్కూలు హాలు నందు ఒక నాటకమును ప్రదర్శించిరి.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

బహుమాన ప్రధానసభ

కోడన సంవత్సర కార్తిక శుకల ఆది వారము (౧౨-౧౦-౨౫) నాడు సాయంత్రము ఆరుగంటలకు శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమందిరమునందు నిబాంరాష్ట్రం ప్రజనకేంద్ర సంఘము పక్షమున సమావేశమై బహిరంగసభను మ. రా. పింగిలి కోడండరామరెడ్డి దేశములుగారు అధ్యక్ష త వహించిరి. ఇందిర యను చిన్న బాలికయొక్క దైవప్రార్థనతో కార్యక్రమ మారంభ మయ్యెను. కేంద్రసంఘ కార్యదర్శి లగు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు కేంద్ర సా ఘముయొక్క పనిని నివేదించిరి. ఉద్యమప్రచారము, పరిశోధ న, సంస్థల సహాయము, విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహము, విజ్ఞాన ప్రసారము మున్నగు విషయములలో ఇదివరకు కేంద్రసంఘము చే చేయబడినవిని, లభించిన సహాయమును దెలిపిరి. ముఖ్యము గా బాంబాయిలోని ఆంధ్రులవల్ల లభించిన ద్రవ్యసహాయమును ప్రశంసించిరి. తరువాత ఈ దినప వ్రాయబడిన ప్రకారము బహుమానములు అగ్యక్షులు స్వహస్తముతో పంచిరి.

(౧) బంగారుపతకము—మ. రా. బొల్లంపల్లిపుల్లారెడ్డి గారికి (హైద్రాబాదులోనేగాక బాంబాయిలోగూడ ప్రథ ములుగా చైద్యపరీక్షయం దుత్తీగైతెరి.)

(౨) బంగారు పతకము—మ. రా. గొల్లి మల్లికార్జున ము గారికి (హైద్రాబాదులో శిల్ప కళాశాలలో నుత్తీగైతెన ఆంగ్లవిద్యార్థులలో ప్రథములు)

వ్యాసరచన పోటీపరీక్షయం దుత్తీగైతెన నీ క్రిందివారికి—

(౧) ఖండవెల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు(నిబాంకాలేజి)మ.రా. పింగిలి కోడండరామ రెడ్డిగారి మొదటి బహుమానము ౨౫ రూపాయలు.

(౨) గడ్డం కేశవ సోమయాజులుగారు (గోదావరిజిల్లా) రెండవ బహుమానము ౧౫ రూపాయలు వారు కోరిన ప్రకార ము మనీ-ఆఫ్ఫరుద్వారా పంపనాను.

(౩) ఖండవెల్లి బాలేందు కేశవుముగారు (చాడల్లాలు స్కూలువిద్యార్థి) మాడప బహుమానము ౧౦ రూపాయలు అటుపిను ట ఖండవెల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు విద్యార్థుల పక్షమున కేంద్రసంఘమువారిని అభినందించుచు వారువిద్యార్థి లను ప్రోత్సహించు విషయమున చేయుచున్న కృషిని కొని యాడిరి.

అగ్యక్షులు కేంద్రసంఘమువారిని, విద్యార్థులను అభినం దించుచు ప్రజలు తమ యథాశక్తి కేంద్రసంఘ నిధికి ద్రవ్య మిచ్చినచో కార్యములు సక్రమముగా నెరవేరునని నూచించిరి. శ్రీయుత పరాంకుతము నారాయణరావు బి. ఏ. గారు కృత జ్ఞతావందనముల నర్పించిరి. తాంబూల సన్మానముతో సభా చర్య ముగిసెను.

వత్సవాదము

పల్లియనుగ్రామములోని లింగాయతులు అర్రుపాభిషే కములుచేయు స్వాతంత్ర్యము శివాలయములో తమకుండవలెనని

శోకుటచే బ్రాహ్మణులతో వివాహముగలిగినది. దీనిని పరిష్కరించుట కొకపంచాయతీసభ ఏర్పాటుచేయబడినది. రాయబాలుకుందు బి. ఏ. గారు (రిటైర్డ్ మేజిస్ట్రేట్) సర్. పంజాగారు ఎన్నుకొనబడిరి. బ్రాహ్మణులపక్షమున పూనావాస్తవ్యులగు బాపట్ల కాశ్రీగారును, లింగాయతులపక్షమున ఇందూరు కాపురస్థులగు వడ్డూరు కాశ్రీగారు పనిచేయుచున్నారు. రాయబాహుచంద్ర వకీలుగారి భవనములో సభలు జరుగుచున్నవి. మైద్రాబాదులోని బ్రాహ్మణన్యాయవాదులును లింగాయతులగు వకీలును క్రమక్రమే కృషిసంపురుషులైనారు.

ఉచితము

కేంద్రసంఘ కార్యాలయమునుండి (౧౯౧౦-త్రూపు బజారు మైద్రాబాదు) ఈదిగువ వ్రాయబడిన పుస్తకములు వలయువారికి (రెండవారి బిల్ల నంపినచో) పంపబడును తపాలవ్యయము సంఘమువారి భరించెదరు.

(౧) ప్రథమగ్రంథాలయ సభాధ్యక్షకోపన్యాసము కర్త పింగిలి వేంకటరామరెడ్డి దేశములుగారు

(౨) పట్టభద్ర సన్మానసభ, స్వాతంత్ర్యోపన్యాసము, కర్త గాజేపల్లి నూర్యప్రకాశరావుగారు ఎం. ఏ. ఎస్. టి

(౩) కేంద్రసంఘ తృతీయ సమావేశచర్య-కార్యచర్య

(౪) నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులు - కార్యచర్య

(౫) కేంద్రసంఘరియములు - కార్యచర్య.

(౬) ఆంధ్రసోదరీ సమాజము - ద్వితీయవార్షిక వృత్తాంతము. (శ్రీమతి పురుగుర్ర లక్ష్మీవరసమాంబగారి అమూల్యమైన ఉపన్యాస మిందు గలదు)

వార్షికోత్సవము

అత్రాఫ్ బట్టా జిల్లాలోని ఆరుట్ల యను గ్రామమున స్థాపించబడిన హనుమద్బ్రంధాలయముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము మార్గశిర్ శుక్రవారమునాడు జరుగును. కొండగడప జమిందారులును, ఆంధ్ర న్యాయవాదులలో ప్రముఖులును నగు శ్రీయుత అక్కినేపల్లి జానకిరామరావుగారు అధ్యక్షులుగా వరింపబడిరి. ఈగ్రామము శ్రీయుత మంగీ శేషగిరిరావుగారి జాగీరు. వీరు వార్షికోత్సవమునకు వచ్చు అతిథులకు భోజనాది సౌకర్యములు చేయుటకు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. వీరు ఇతరవరందారుల కీర్తియమున మార్గవర్మకురైరిని తెలుపుటకు సంకల్పించుచున్నాము వీరు తమగ్రామములోని పాతకాలపు గంటరూపాయి గ్రాంటుచేసి తమ విద్యాప్రియత్వమును ప్రకటించిరి.

మైద్రాబాదులోని బాల సరస్వతీ నిలయముయొక్క వార్షికోత్సవసభకు "దేశోద్ధారక" కాశీనాథుని నాకేత్యరారు గారు అధ్యక్షులుగా ఆహ్వానించబడిరి బంధువులలో సభలు ముగిసిన తరువాత అచటేదినాడు మైద్రాబాదుకు దయచేసెదరని తెలియుచున్నది ఇచ్చటి ఆంధ్రసోదరీసమాజముయొక్క వార్షికోత్సవము శ్రీమతి కాశీనాథుని రామాబాయమ్మగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుపుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి

శ్రీశ్రీశ్రీ రాజానాయుని వేంకటరంగారావు బహద్దరు జమిందారు మునగాలాగారు ప్రస్తుతము మైద్రాబాదులో నున్నారు.

బందరులో జరుగనున్న ఆంధ్ర గ్రంథాలయవహాసభకు సుప్రసిద్ధ భక్తులును, గ్రంథాలయోచ్చైవ్రులు నాయకలను, నిజాం రాష్ట్రాంధ్ర ప్రముఖులు నగు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంత రావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగా ఆహ్వానించబడిరి గారి శ్రీ పంతులుగారి శరీర ముగ్ధస్థతగా నుండుటల్ల అగ్ర్యక్షత పవని అంగీకరించుటకు వీలుగలుగలేదని తెలియుచున్నది

మహా మనవహించిన వైభావ ప్రభువుగారి పుత్రికారత్నము మంజీరి సాహెబ్బాద ఆచార్యులు సాయంత్రము ఏను గంటలకు పరలోకగతులైరి తెలుపుట కెంతయో చింతిల్లుచున్నాము. సోమ మంగళవారములందు ప్రభుత్వ కార్యాలయములన్నియు మూయబడెను మైద్రాబాదు, నెలంద్రాబాదులోని దుకానులన్నియు మూయబడిరి ఈమె వయసు ౮౩ సంవత్సరములు గత ఏనుమాసములనుండి క్షయవ్యాధిపీడితురాలై యేడేడు ప్రభువుగారికి సంభవించిన పుత్రికావియోగ దుఃఖమున కెంతయో పరితపించుచు మా అనుతాపమును, సానుభూతిని ప్రకటించుచున్నాము

చుండుకునూనె సిసా 1-కి 0-6-0

ఈ నూనెను రావిన చుండు, పొట్టురాలులు, జిలగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలను హాని గలుగక చక్కగ తెరుగ గలుగును.

అమ్మశాంతనంద దిబ్బా, మదరాసు - బొంబాయి.

మీకు తెలియునా

వేలకు వేల బిడ్డల శరీరము క్షయవ్యాధిగల ఆవుపాల నిచ్చుటచే పూర్తిగా చెడిపోవక నుండినప్పటికిని, అనారోగ్యమును చెందుచున్నది.

ఈ అపాయములేక తన బిడ్డ ఆరోగ్యముగానున్నదని తల్లి కెట్లు తెలియును? అపాయములోనికి పోకుండుటయే శ్రేయస్కరము.

బిడ్డకు గ్లాక్సో యివ్వవలెను. గ్లాక్సో పాలను డబ్బువై గల పద్ధతి ప్రకారము వేడినీళ్లను కలిపి మిక్కిలి సులభముగా తయారు చేయవచ్చును. మ రేదియు కొన నవసరము లేదు.

మీ వైద్యుని అడుగును.

(3)

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజమట్టుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోటగా సరఫరాచేయునారు ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో, లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి) కపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు 4818

ఆంధ్ర ఇన్ సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు.

డాక్టరు కే. అహోబిలరావుగారు, ఎమ్. బి. సి, హెచ్. బి. మేనేజింగు డైరెక్టరు, మచిలీపట్నం. ఆంధ్రదేశమున కంతయు నిదియే ప్రథమ ఫిరకంపెనీ, ఆంధ్రదేశములోని సుప్రసిద్ధ నాయకులు దీని కార్యనిర్వాహక వర్గములో నున్నారు మేనేజింగు డైరెక్టరు సహాయవర్గము దైర్యము ప్రతిఫలము ననేక్షింపకయే పనిచేయుచున్నారు మన దేశములో నిపుడు పనిచేయుచున్న స్వదేశీవిదేశీ భీమాకంపెనీలలోనున్న సదుపాయ సౌకర్యములన్నియు ఇందులోగలవు. వరియు ఈకంపెనీ ప్రీమియము లేట్లు ఇరకంపెనీల కెల్లతో సరిమాదిగ చాలతక్కువగానుండును. ఇప్పటికి లక్ష రూపాయల పని జరిగినది రెండవ లక్ష పూర్తియగుటకు మరుగుగా పని జరుగుచున్నది. ఆంధ్రదేశే షేమాఫిలాఫులందగు ఇందులో తమజీవితములను భీమా చేయించుకొని ఈషంక్షను పోషించి తాము లాభమును పొందుదురుగాక ఏజంట్లుగా నుండగోరువారు ఈకంపెనీ కార్యదర్శిగారి పేర వ్రాసి వివరములు తెలిసికొనవచ్చును

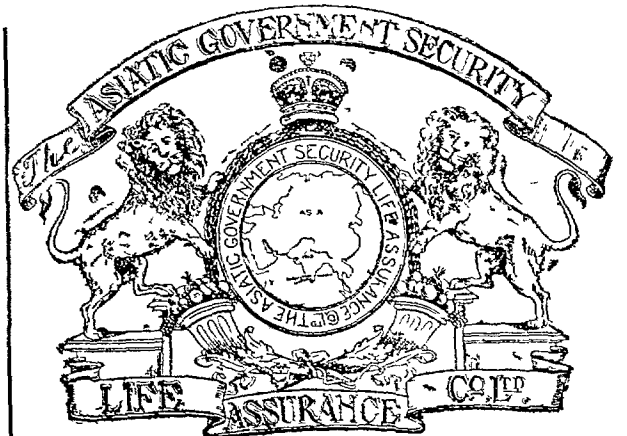
వై. మంగయ్య బి. ఏ; బి. ఎల్, కైకటూరి.

పంజాబు శాసన సభ

సర్ ఫజల్ హుస్సేన్ గారికి బదులు
షేక్ అబ్దుల్ ఖాదర్ గారిని నియమించుట
లాహోరు, అక్టోబరు 30 - సర్ ఫజల్ హుస్సేనుగారు రాజీనామా నిచ్చినందున పంజాబు శాసనసభయొక్క స్థాయి సంఘములో ఆర్థికవిషయమున అధికారసభ్యులుగా నుండుటకు విద్యాంగమంత్రి యగు షేను ఆబ్దుల్ ఖాదరుగారి పంజాబు గవర్నరు నియమించెను (అ. ప్రె)

వర్షపాతము

సిల్వా, అక్టోబరు 30 - నాయవ్య తెలూచిస్థానమందు పడమటివాయుకల్లోలముచే సర్వసామాన్యముగ వర్షముగరిసెను కాశ్మీరము, నాయవ్యసరిహద్దు రాష్ట్రములం దచ్చటచ్చట వర్షించెను. పంజాబునందు స్వల్పముగ వానగరిసెను మదరాసునకు దక్షిణమందు సర్వసామాన్యముగ నంతటను వాన గరిసెను, ఉత్తరబర్మామందు స్వల్పముగ వాన గరిసెను
మేహా, పార్థురాండిమేను, ఛాపన్, మంగళూరు, తిరువేంద్రం 1, కల్లికోట 1 1/2, కరలూరు 3 1/2, మదరాసు, కోడై కనాలులందు 1 అంగుళము వానగరిసెను.
నూచన:- తెలూచిస్థానమందు వర్ష పతనము తగగును. (అ. ప్రె)

Next drawing for granting Loans under the personal Investment Scheme on 31st January 1926

Wanted Agents everywhere to canvass Insurance Business and Personal Investment Bonds Liberal Terms for capable men.

Apply for Particulars and agency Terms to —

V. Rangasami Esq B.A., B L.,
Secretary, Asiatic Buildings, Bangalore.
D. Rodgers Esq, Chief Agent, Mysore
Messrs. P. K. RAU & SONS,
Chief Agents, Madras Presidency,
282, Thambu Chetty St, MADRAS.

ఓరియంటల్

గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ
జీవ భీమా కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

1922-1924 గత మూడు సంవత్సరములుగ
కంపెనీ వ్యవహరించినందులకు ఫలములు:

లాభములు రూ 51,00,000
జీవ భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 22½ చొప్పునను

యెండ్లొమ్మెంటు భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 18 చొప్పునను

అధికమైన బోనసులు.

అభ్యుదయభిముఖమునం దుండు ప్రజాభిమాన
మును కంపెనీ బడసినందులకు నిరూపణము.

నూతన భీమాలు { 1923 - రూ 1,74,00,000
 { 1924 - రూ 2,37,00,000

ఈ సంఖ్య లింక సభిక మగుచున్నది.

ఆదాయకరముగ జీవ భీమాలయందు

ధన ముంచుట కిదియేతరుణము.

వివరముల కీక్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు:-

బ్రాంచి సెక్రటరీ

ఓరియంటల్ భీమా కట్టడములు

తపాల వెట్టె 8, మదరాసు

బెంగుళూరు బ్రాంచి:

నెం 3, సాత్ వెరేడు, బెంగుళూరు
ట్రీవండ్రం బ్రాంచి: ట్రీవండ్రం.

ఆయుర్వేదాశ్రమం వేగు * కలరా

బొంబాయి ప్రసిద్ధిగాంచెను

వైద్యుల, వైద్యులపాఠశాల (రిజిస్టర్డ్)

వైద్యుల జ్వరములకు, అన్నివిధములైన జ్వరము

లకు రామబాణము సీసా 1 కి రూ 1-4-0

శరీరదీప్యతము. అన్నివిధములైన బొబ్బలను

సీసా 1 కి రూ 0-14-0

కలరా, కర్మూరాద్యర్థము } కెట్టు కలసి

విశూచిసంజీవిని } రూ 1-2-0

అన్నివిధములైన బలహీనములకు

జీవామృతము (రిజిస్టర్డ్)

విద్యార్థులకు మోచనాపరులకు కలదైవము

ప్రీతిపాటి కల్పవృక్షము వృక్షలకు సంజీవిని మరియు

మెదడు బలపరచి జ్ఞానకళ కిని వృద్ధిపరచి శరీరము

నకు బలమొనగటకు దీనికి మించిన బొంబాయిరాజము

వేరొకటిలేదు. సీసా 1 రూ 3-4-0

ప్రాకీంక పోష్టాశిర్వు శేరు, కాట్టలూగు పుచితము.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం,

పోష్టాశిర్వు నెంబరు 287, మదరాసు.

151, గోవిందప్పనాయుని పీఠి, మదరాసు.

బ్రాంచి:—188 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అన్నిచోట్లను ఏజెంట్లు కావలెను.

స్వాతంత్ర్యసంపాదనవిధానము

హిందూజాత స్వాతంత్ర్యమునకు, కాంగ్రెసులోని విభిన్న
కక్షలవారు నేరునేరువిధానముల నవలంబించుట స్వభావినిధిమై
నడచి. దానిచే, వైమర్సులు, నిందాశోపణలు, ఆక్షేపణలు,
అన్యాయముగ జరుగుచుండక తప్పదు. స్వరాజ్యకక్షయే, చీలి
కలు కానున్నపుడు, శాసనసభలలో కాంగ్రెసులోను విక
మత్యముపోయి, దుర్బలత్వమేర్పడి ప్రభుత్వమువారికి అడ్డుతగు
లుచుండుట తక్షణపటిసను, జయప్రదముగ తుదవరకు అది కొన
సాగినేరదు. వహావ్య గాంధీగారి, నూలువడుకుట, చేతితో వడి
కిన నూలువస్త్రములనే కట్టుకొనుట యను సూత్రములను రాజ
కీయవిధానమునుండి తీసివేసినను, కాంగ్రెసులోని పార్టీలందరు,
వికమత్యముతో ఒకేవిధానమును ఆచరణలో పెట్టుట సంభ
వింపనేరదు. ఎప్పుడు, ఏపార్టీవారు యొక్కనమంచి డెరిగెట్టు
ను పంటిలే, ఆపార్టీవారి విధానమునే కాంగ్రెసువారు రంగీక
రించుటయు, దానిని ఆచరణలో పెట్టుచుండుటయు సంభవిం
చును. దీనికివ్యతిరేకము, మితవాదులు మొదలగువారు కాంగ్రెసు
లో చేరకపోవుట శుభసారథ్యాలు. ప్రజాస్వామిక సులూ, యెట్టి
అవాంతరములు, ఒకేవిధములు కలుగుచునేయుండును. ఇప్పుడు
కాంగ్రెసులో ముఖ్యమైనవి యెదుకత్తు లున్నవి. వీనివిధానము,
జేతకాలములను బట్టి మార్పుకొనుచుండుట యవసరమైయున్నది.
ఈ కక్షలలో, ఈయేడు, స్వరాజ్యకక్షయు యెక్కువభాగము
గొలిచి, రాబోవు యెన్నికలలో జయమునట్లు ప్రకటించు
ను. ఈపక్షమువారు తాము జేతములోని ప్రజలను కార్యాచర
ణలో దింపకముందు, యీ క్రింది రాజకీయ సూత్రములను
గమనించి, కాన్సురు కాంగ్రెసులో సహజ నొనగడరని
నమ్ముచున్నాను.

1. మానవ సంస్థాపక తత్వమును ఆపూర్ణ స్థితిలోనే
యుండునుగాన, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక, మత, విద్యాది
విషయములలో నిరంతరసంఘటనలు, మార్పులు జరుగుచునే
యుండును. మనకు సంపూర్ణ రాజకీయ స్వరాజ్యము
వచ్చినను, కమ్యూనిజము, బోల్షివిజము మొదలగు సమస్యలు
మనలకు సదా యెదుర్కొనుచుండును. ప్రతిస్పృక్తి స్వంత ఆస్తి
యనునది యున్నంతవరకు దర్శింపబడు, ధనవంతులమధ్య పోరాట
ము జరుగుచునే యుండును. ప్రపంచమున్నంతవరకు ఏ నకీ పోరా
టము తప్పదు!

శాసన నిర్మాణసభలలోను, వాని బయటను సామ్యయు
ద్ధము చేయువారిలో వైమర్సులు లండనునైన పనిలేదు. వీరి
లో యెవరికేది రుచించిన, దానిని వారు చేయవచ్చును. ఉభయ
పార్టీలును, కాంగ్రెసులో మెజారిటీని సంపాదించుటకు గాఢ
ముగా ప్రయత్నించవచ్చును. శాసనసభలలో పాల్గొనువారు
కొద్దికంటే గమక, వారి విధానమును నిర్ణయించుటకు కాంగ్రెసు
లోనివారి పార్టీవారే సవర్ణులు. మితవాదులు, లిబరల్సు, కేవ
నలియులు, ఇండిపెండెంట్లు అతివాదులు మొదలగువారు, కాం
గ్రెసులోను, శాసనసభలలోనుమాడ నుండవచ్చును గాని, వీరి
లో కాంగ్రెసులో మెజారిటీని సంపాదించగలవారే విధానము
ను నిర్ణయించగలరు. ఒకానొకప్పుడు శాసనసభల ప్రతినిధుల
సర్దికకాలములోనే, కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల మెజారిటీవారు
భిన్నాభిప్రాయ లయికపును చేయునదేమియు లేదు.

వ్యక్తిశాసనోల్లంఘన విధానమును ప్రతిసంవత్సరము,
కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించవలెను. ప్రతిరాష్ట్రములోను, ఆ వి
ధానమునకు వాలంటియరులను సమూహముండవలెను. వహా
త్తుని నిర్మాణకార్యక్రమము పూర్తియగువరకును దీనిని ఆపి
యుండుట పొరబాటు. అన్నిములలనుండియు సదా మన
ప్రభువులకు బిడ్డి కలగజేయుచుండునలెను. తప్ప వారియందే
యుండునట్లుచేసి, జేతమును నిద్రాసథ్యలో నుండి మేల్కొలుపు
చుండవలెను. ఇట్లు సర్వదా కార్యాచరణ జరుగుచున్నపుడు,
జయభజనములనివచ్చుచు చింతింప పనిలేదు. జేతము ను
మూల, యిట్లు కొంతకాలము చేయగానే, సమస్త శాసనోల్లం
ఘనమునకుమాడ జనులు అలవాటగుదురు. అదియు మొదట య
ప్రపము కాకపోవచ్చును. స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు, యీసద్ధతి
తప్ప మరియొక జాజ్వల్యరాహిత్యమార్గము లేనపుడు, ఎందుకు
కారాగృహములకు పోవలెను? ఎందుకు ప్రాణముల నర్పింపవలెను?
ఎందుకు తమజనమును యీ యోధులకును వీరి కటుంబములకును
నిర్బంధింపవలెను?

కాబట్టి వైస్రాయిన రాజకీయసూత్రములను గమనించి
యే ఆంధ్రరాష్ట్రసభవారు యీ సంవత్సరము మొదటిమాడు
క్రియాశీలము (1) పాట్నా తీర్మానములోని మార్పు (2)
స్వరాజ్యపథమునకు వ్యాఖ్య (3) వ్యక్తిశాసనోల్లంఘనము

ఆమోదించుచు, రాబోవు కాన్సురు కాంగ్రెసువారికి వానివిష
యమై సిఫార్సు చేసినారు. ఇవి ఆచరణయోగ్యము లైనవేగాన
కేవల ఆచర్యప్రాయములు కావు.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము

కొద్దికోజులవరకు నెల 3-0-0. 2046

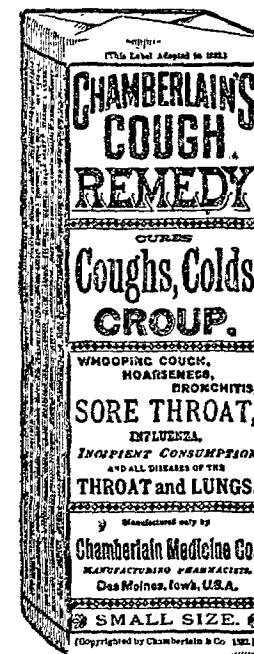
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ అండు నీనియర్ డాక్టరు. బెజవాడ.

కమలామణి లేఖలు
నెల 6 అణాలు- డజను 3 రూపాయలు
గ్రంథకర్త:- బి. ఎ. డి. ఎల్, హైకోర్టు వకీలు
రెంటాల. వెంకట కుబ్జారావు పంతులు గారు
ఉద్యోగకారణమున విడతగతుడైన భర్తకు
కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు వట్టివలపు జాబులు
గాక ప్రేమాభ్యుత్థము తోడ నిండి లోకాచార వ్యవ
హారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే శ్రీపు
రుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 సం॥ జూను
మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు
(Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ
మెల్లెడల వ్యాపించియున్నవి. చక్రవర్తి మొదలగు
లక్షలకొలది జనులు జదిచి స్థాపించియున్నారు. తే
ఖురూపకమయ్యన చదువ కట్టకధగాంగన్నట్టి తుట్టుకు
దకు కమలామణికి శంప్రాప్తమగు దుర్గతి అత్యంతవ్య
సన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు.
విక్రొరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

నిజమైనదగ్గు లేక పడిశములకు

నిజమైన బొంబాయి

కఠినముకాని దగ్గులకు, పడిశ
ములకు శాంతమైన బొంబాయి
వాడుటలన తక్షేమియులేదు.
అయితే నిజమైన దగ్గులకు, పడిశ
ములకు తప్పక గుణమిచ్చునట్టి నిజ
మైన బొంబాయినే వాడవలెను.
చేంబర్లెన్
దగ్గునివారిణి
(1871 స్థాపితము)
పశ్చిమిలకు, పెద్దవారికి తగి
నది. 10 సెల్ రమలనుండి వాడి,
గుణము పొందిన వారు దీనిని
శిఫార్సు చేయుచున్నారు. మత్తు
పదార్థము లందు చేరుటలేదు.
ప్రతిచోటను విక్రయమునకు దొర
కును.

పటములు పెద్దతిరుపతి

అలుమేలు మంగాపురం

శ్రీ వెంకటేశ్వర్లు పెద్దపైజా 0-8-0, మధ్యరకం 0-4-0,
చిన్నపైజా 0-2-0. శ్రీ పద్మావతి తాయగ్గు 0-2-0,
శ్రీరాములు మన్నగు విష్ణుక్షేత్ర పటములున్నా తిరువణ్ణామలె,
కాళిహస్తి, మధుర, శివక్షేత్ర పటములున్నా దొరకును.

శ్రీ చందనం బొమ్మలు
వెంకటేశ్వర్లు రూ 3-0-0 మొదలు 7-0-0 వరకు
అలమేలుమంగతాయగ్గు 3-0-0 ,, 7-0-0 ,,
శ్రీరాములు లక్ష్మణస్వామి 5-0-0 ,, 8-0-0 ,,
నీరమ్మవార్లు
శ్రీ గణపతి (నినాయకులు) 3-0-0 ,, 6-0-0 ,,
శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి 3-0-0 ,, 5-0-0 ,,
అన్ని రకముల విగ్రహములు పైకెట్లుప్రకారం దొర
కును. వర్తకులకు కమిషన్ యివ్వబడును.

తుళిశివాల రుద్రాక్షిపూజలు, తామరపూజలు, చంద
నపురాధ్య (సానరాళ్లు) దొరకును. విశేషములుకొరవారు అజా
కేళ పోస్తేజిపంపినవారికి వివరములు వ్రాయబడును. శ్రీ వెంక
టేశ్వర్లువారి చందనప్రసాదములకూడ పంపబడును.

యం. యస్. చారి అండు కంపెనీ,
బుక్కలగడ్డ, కమిషన్ ఏజెంట్లు, తిరుపతి.

క్రొధననామ సంవత్సరం కార్తీకమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౫ శనివారము

అ జ్ఞా త ము

[పండిత పెనుమెచ్చ సత్యనారాయణరాజుగారు]
చ. కలమును గాగితంబు గొని

కావ్యము వ్రాయగ మున్ నమోస్తుతే
కులపతి! నన్నపార్య యని
గ్రుడ్డుకుఁ గుంచెడు నీళ్లు గార్చు చా
కలమును బాటవైచి యల
కాగితమున్ మెలిపెట్టి చించి హా
విలవిల యేల బేల!

విలపించెదవిట్లు దురంతచింతలన్

క. హరిహరి యేమీ పాపము
వరకావ్యారంభ మూని ప్రతిభాశక్తిన్
బురిటింట సంధిమాడ్కిని
కలమును గాగితము నవల గావైచితయో.

నీ. కూలంకషామలగోస్తనీజలసంగ
తాయాతవాతపోతములు వీవ
సహకారపల్లవజాలఖాదనకషా
యితకంతకలకంఠ రుతము లొలయ
మందారమకరంద మాధుర్యరసపాన
మత్తబంధరగాన మొత్తుచుండ
ఘనవారనివ్యంధ వనకణకందళి
తలతాంతవాసన లలముకొనగఁ

గీ. గనుల పైకెత్తి కనుగొని కయితచెప్ప
కాకసంబునవైపున కట్టు చాచి
పృథుచరిత్రము పత్రముల్ విప్పివిప్పి
యేల విభ్రాంతి చెందెదో బాలసుకవి!
శబ్దశాసనకావ్యంపు శయ్య రాదు
అంచు దలచి కావ్యారంభ మాగినావో
యంతమాత్రాన వ్యవసాయ మాగనగునె?
ఆగితివిపో యిటేటికి నడలుచుంటి?
మాటలాడవె యిది యేమి మాయయయ్య
తోలుత శ్లోకంబు వ్రాయగఁగా దలచినావో?
“హరిహరహరణ్యగర్భుల” ననెడిచోట
వ్యస్తమా ‘లేకను’ నమస్తమా! యను చెదఁ
దోఁపఁ బ్రకృతమును మఱచి తూలినావో?
“హరిహరాజ” సమాసంబు తిరిగి వ్రాసి
యేల క్రమభంగమొదవించె బాలునట్లు
కట్ట! యేమిది యంచును గుట్టునెడితో
“నూటయెనుబది” యా లేక. ‘నూరునెనుబ
దియ’ యటంచు లో నెఱుంగఁగా దివరినావో!
‘పదిదినము లైదుప్రాద్దులుబడవడి’ యను
పద్యమర్థము తెలిసికో భ్రాంతిపడితో?
‘కొండుకకు “గొండిక”కుఁగల రెండు తెఱుగు
లైనరూపంబు తెఱుంగఁగా బూనినావో?
తెలివు, ‘తనివు’లరూపముల్ తెలిసికోగఁ
‘దలఁగు’తోపాటు భ్రమచెంది కలఁగినావో?
తెఱుగున సమాస్తపునరాస్తములకు నేమి
కారణ మ్మంచు దలపోయఁ గడఁగినావో?
కాంతతో ‘దధ’ ప్రాసముల్ కావ్యమందు
వేయ యుత్పించి యుత్పించి విసిగినావో?
‘నెవము’ ‘నెవముల’ నేయది నిజ మటంచు,
దర్శమును జేసి దారిని దప్పినావో?
‘పన్నిదము సరమ’ నుచోట నన్న! యేమి?

గతియనుచు దిద్ది ‘నటవని’ యతుకఁ దలచి
యేటి కీబాధ యంచును నేడ్చినావో?
‘క్షుత్త్ర’మాంధాత్మ’ పదముల మైత్రి యెట్లు
ప్రాసములయందుఁ గలదని గాసిపడితో?
ఏని నేని, కిఁ గలభేద మెఱిగికొనఁగ
విసిగి వేసారి కడ కిట్లు ససిని జెడితో.

ద్వి. అల‘జిఘత్సాపేక్ష’ ననుతలమందుఁ
బునరు క్షిదోపంబు పొడముట కేమి
హేతువైయుండునో యెఱుంగఁగరాదు
అంచును యోజించి యాశ్చర్యపడితో?
‘సీతదర్శము’ గాఁగ నెంజలిపడడి
చెలికొండఁ గాంచుము శిరము పైకెత్తి
చూడకుంటివయేని చూచువారెల్ల
‘దుర్లయుండ’ వని నిన్ దూలెదర్ చుమ్ము
‘అన్నిష్టసఖియాది’ యనుచోటఁ బదము
విడదీసి చెపు మంచు బృచ్చచేసెదవో?
‘ఎందేనినుండి’ ‘నీకయ్యేని’ యొక్కఁ
డరుదెంచి చెప్పఁగా నడరంగ రాదో!
యేల యాపిచ్చి నీ కిఁకఁ బూనుమయ్య
కావ్యమును లిఖింపఁగా వేగ నిపుడు
అయ్యయో యిది యేమి కొయ్యపడితివి?
గీ. అనుచు నొకసూరి యాకవియండ కేగి
నడునడునడంకఁ గారణ మడుగఁ దలచి
యతనిహస్తానఁ గల పొత్త మట్టెవిప్పి
‘వెలువెలను బాటి యేమేమె తలచితలచి
బాలకవిచంద్రునివిచార భావ మెఱిగి
‘ఎన్నడున్నేని’ యెఱుంగని యిట్టివిత
కిదియ కారణ మంచును జదివె నిట్లు.

ఉ. ‘నన్నయభట్టుగారు యజన మొనరించినచోట
జమ్మిచె! ట్టున్నది తణ్ముతూర్పున— నహా!
యిది యా కవిశేఖరా! నినున్! ఖన్నమనస్కుఁ
జేసినది భేద మదేటికి లెమ్ము లె మ్మిఁకన్!
నిన్నును బోలువాఁ డిల మనీషి యొకండు
కలండ, ధన్యుడా! క్రన్ననఁ గావ్యరాజమును
గల్పనచేయుము మేలుగా, సుఖం! బున్నది,
నన్నపార్య నెద నుంచయ మ్రొక్కి కవీంద్ర
చంద్రమా! అన్నుడి శ్రోతమార్గమున యందు
బడన్ ముదమొంది లేచియా, క్రొన్నన లెత్తి
జొంపమగు కోమలమౌ నొకజమ్మి గాంచి
లో, నెన్నుచు నన్నపార్యవల నేడెఱఁ దిరుచు
నేటికోళ్లులన్, మన్ననతోడఁ జేసి యతి
మాత్రపుభక్తి బ్రబంధరాజమున్! నన్నయ
కంకితం బిడి, య సంతరమందును దమ్ము,
తూర్పునం, దున్నకుటిరరాజమున నుత్పుఁ
కుండై యతఁ డుండు నేటికిన్.

.....

.....

సలమాహాత్మ్యం మదెంతటి,
నెల కలదో వేని కెఱుక పృథ్వీనలిలోన్.

1. జమ్మిచెట్టు ఒక్కటి తణుమతూర్పుననున్న సిద్ధేశ్వరా
లయమనొద్ద నేటికిని గలదు. కులవృద్ధులగు పౌరులు ఈచెట్టు
నకు ఆఱునందలసంవత్సరములు కలదనియు, మఱియు దీనికడ
పూర్వులు యజ్ఞయాగాదులు చేసియుండి రనియుఁ జెప్పుదుం
దురు. నేటికిని అష్టదశవత్సరములవారు నాచెట్టును బూజించు
చున్నారు. బహుశః నన్నయకాలమునాటిదీచెట్టు కావచ్చు
నేమో?

వా ల్మీ కి

[క్రొత్త సత్యనారాయణమూర్తిగారు]

ఆరసాల సాలాది మహిరుహాళి

విటపపత్రాంతరముల బాహాటముగను
అతిమనోజ్ఞ మతిస్నిగ్ధ మై తనర్పు
చిగురుటాకును ఫలమును సగము కొటికి

విమలకాషాయవర్ణంబు విధము దోచు
దివ్యకంఠము నీటుగాఁ ద్రిప్పి త్రిప్పి,
స్త్రీయకలనిస్వనంబున హాయి గూర్చు
మధురపీయూషంసమును బాదలఁజేయు
నవనవవికాస ఫలితము నందఁజేయు

గానలహరిని గల్పించి మానసికపు
టలనటను దీర్చుకోకిలవలెను భువిని

శ్రావ్యతరమైన స్త్రీయస్వరంబుతోడ
పసను గల్గిన సరసంపుభాషలోన
మధురవర్ణంబులను గూర్చి, మధురగాన
జనితమధురామృతరసంబు జనుల కిచ్చి
జీవకళ యెల్లయెడల సజీవిగాఁగ
అల, సహృదయసమాజహృత్ఫలకములను
ప్రకృతి, యాహ్లాదమై యెంతో వఱలువేళ
భావసాగర ముప్పొంగునవసరమున

నకలజీవలోకానందసమయమందు
ధినులగోదావరీప్రాంతవిభులందుఁ
గ్గుసుమపరిశోభితలతానికుంజములను
సరసరాజితశాద్యుసలములందుఁ

జేరి, చేతిని గంటముఁ జేర్చి, నిఖిల
వర్ణసముదాయమును గూడి వఱలుభాతి
భాసిలుచునున్న చిత్రాల వ్రాసి, యంత
చిత్రకారులలోఁఖ్యాతిఁ జెందియున్న
సరసకవిచంద్ర! తాపనవరకులేంద్ర!

భవ్యభవదీయసూక్తియే కావ్యమయ్యె
స్వాదుయుష్మదీయోక్తియే సాధు వయ్యె
ధన్య! తావకవాక్యమే మాన్యమయ్యె
నాఁటినుండియు నిట్టివి నేఁటివఱకు

ఖిలముగాకయె జీవించు కృతిగ నయ్యె
“అట్టిపితృవాక్యపాలనాయానుడయ్యె
రాజితసుకీర్తిఁ గొన్న శ్రీరామవిభుని,
సతము పతిపాదపద్మమె గతిగఁ దలచి

ధరణి సుశ్లోకమతి యైన భాతిసుతను,
అగ్రజన్మునిసేవ యనుగ్రహంబు
గాఁ దలచు యశస్కాము లక్ష్మణునిమూర్తిఁ
జిత్రితంబులఁ జేసి విచిత్రముగను

నేడు గా దింక రాఁబోవు నెలకాల
మిదజీవన చూపెద విలను నిజము
సార్థకం బట్టి నీజన్మసరససుకవి?
పద్మజునిరాణి వాణి నీసదృమందు

సదనమునఁ గాదు భవదీయపదనమందు
నెలపుగా సర్వకాలము నిలిచియుండ
వ్రాసి గంటాన బ్రతాలవరుస తీర్చి
అన్మదాదమనోవిధి సనిశము లలిఁ
దిరుగుచున్నావుగావె యోదివ్యమూర్తి!
ఐందనశతం బిదే దీని నందుకొనుము
సరసగుణసాంద్ర వాల్మీకిసత్కవింద్ర!

రసభావములు

[నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు]

రస మనగా నేమి? భావమనగా నేమి? అను ప్రశ్నలకు ఉత్తరముల నిరూపించెదము. ఆస్వాదనమునందు విషయమున నది రసము. ఆస్వాదనము రుచి-ఇవి పర్యాయవాచకములు; రుచిచే నేపించునదే రసమగును. కారణము లేనిదే కార్యము కల్పింపబడదు. ఈవ్యాధియు రసప్రతీతికూడ నన్వయించును. లోకవ్యవహారములందు లలనాదికానురాగములకు లలనాదికములు ఆలంబనకారణములు. ఆలంబన మనగా ఆశ్రయము. లలనాదికములను ఆలంబించి తద్వలనయైకానురాగ ముత్పన్నమగుచున్నది. చంద్రోదయము మొదలగునవి ఆయనరాగములను పరిపూరించుచున్నవి. ఇవి ఉద్దీపనకారణములు. ఈవిధమునను దూర్భాతము పరిపుష్టి జెంది అనురాగరూపమనో వికారములచే కటాక్ష ప్రేషాదికములు సంభవించును. ఈకార్యములు వెంటనే ప్రతీత మగునట్టి నిర్వేదాదులకు సహాయములగుచున్నవి. ఋష్యా శ్రమముందు దుష్కంఠము ప్రవేశించిన సమయమున శకుంతల దుష్కంఠుని దృష్టికి పడు విధము. అప్పు డామెవిషయమై దుష్కంఠుని అనురాగము కలుగును. ఇది అనురాగముయొక్క ప్రథమావస్థ. వానియందు దీయనరాగము సఖుల సంభాషణచే శకుంతల అవివాహిత, బ్రాహ్మికవ్యూహము, శ్రుతియుదు స్వీకరింపవలసినది అని చెప్పించిన విధము వీటినిన్నిటిని మరింత హెచ్చుగ జేయుచును. ఇది అనురాగముయొక్క రెండవవస్థ. ఈ విధముగ దృఢానురక్తు డయినవాడు శకుంతలాప్రాప్తికి తన యుద్వేగమును ప్రారంభించును. వాని కోరికయు ఫలం నుభవమగునంతలో నామెను తీసికొని పోవు నొక సందర్భము వాని మనోరథమునకు విఘ్నము కలిగించును. దీనిని చూచి వాని యందు మరలంత యనురాగము కలుగును. అప్పు డతడు మరింతప్రయత్నము జేయ నిర్ణయమగును. వానిచి త్తవృత్తియు శకుంతలపై అనురాగముచే నాక్రాంతమైపోవును. ఈసందర్భమున రాజగృహమునుండి తల్లి దుష్కంఠుని పట్టణమునకు రా నాజ్ఞాపించును. ఇది పెద్దవిఘ్నము. ఈయెల్ల విషయములు ఒక్కొక్కటియు నుపాయములచే నిరాకృత మైనందున ఆమెపై ధుష్కంఠుని యనురాగము సంపూర్ణముగ నచలమగుచున్నది. ఇది యనురాగమునకు మూడవ వ్యవస్థ. ముందు దుష్కంఠుడు శకుంతలకు వెరించి పూర్ణమనోరథమును బొందును. ఈవృత్తాంతమందు దుష్కంఠుని యనురాగము నొక లతగా భావించిన బీజరూపమున నున్న అనురాగమే ప్రథమతః అంకురించి తిన్నతెన్నగా పెరుగుచు ఆపైన పరిపుష్టి జెంది ఫలించును. శృంగారరసము దిదియెట్లే అట్లే వీరకరుణాది యితరరసములందు ఉత్సాహము శోకము మొదలైన స్థాయిభావములు ఆలంబనములను ఆలంబించి యుద్భవించును. నిమిత్తకారణములచే ఉద్దీపనమలై పరిపుష్టి జెందును. అనంతరముపైన నూచించినవిధముగ ఆనూరసములకు ఆనూరూపములైన కార్యములు ఉదాహరణార్థముగ శృంగారరసమందు నాయకుని దృష్టి ప్రేషము, అనురాగపూర్ణసంభాషణము; వీరరసమందు ఝుద్రులమీద ఉపేక్ష, పరాక్రమములయందు ప్రతిస్పర్ధ; కరుణరసమందు శోధరము మొదలగునవి సంభవించును. నాయకుని యందు కలుగు నీ కార్యములతో క్షణమే అభివ్యక్త ములగును. శృంగారరసమందు లజ్జ హర్షము; వీరరసమందు గర్వము, కరుణరసమందు మూర్ఖమొదలగు వ్యభిచారిభావములు వానికి సహాయములగును. యీ విధముగ లోకవ్యవహారములందుగల యీసంగతులు కావ్యములందు అధవా నాటకములందు వర్ణింపబడినచో అవి విభావానుభావ, వ్యభిచారి భావము లనుపేర్లతో వ్యవహరింపబడును. ఆలంబనకారణములు విభావములు. కటాక్షాది కార్యములు అనుభావములు. లజ్జా, హర్ష, నిర్వేదాదులు వ్యభిచారి భావములు. స్థాయియైన చిత్తవృత్తి రస మని భావించబడును. స్థాయి అయిన చిత్తవృత్తి అనుమాటను కొంత సజుకు వివరించునది ఆవశ్యకము. శృంగారరసమునకు దుష్కంఠుని అనురాగము నుదాహరించుచున్నాము. ఒక రసమందు ప్రారంభమునుండి అంత్యమువఱకు నిలుచుభావము స్థాయిభావ మని శిలువ బడును! ఈ శబ్దార్థము సత్యమే నాగము శృంగారమందు స్థాయి అగును. దుష్కంఠునియందు శకుంతలయొక్క విషయమున నుద్భవించిన అనురాగము అంత్యమువఱకు అచలము యుండుటచే అనురాగము స్థాయిభావ మగును. అనురాగపూర్ణమైన చిత్తవృత్తి కాస్త్రీయగీతిభావలో 'రతి' అని పిలువబడుచున్నది. కాబట్టి శృంగారరసమందు రతి స్థాయి భావమగుచున్నది. ఆయా రసములలో స్థాయియైన చిత్తవృత్తి రస మనిపించును. నాట్యకాస్త్రమునకు మూలగ్రంథమైనభరత

కాస్త్ర గ్రంథకర్తలగు భరతాచార్యులవారు విభావానుభావవిభిచారిభావముల సంయోగముచే రసనిష్పత్తి యగుచున్నది అని చెప్పియున్నారు. భరతాచార్యుల వారి యీ నూత్రములకు భట్టలొట్టుడు, శ్రీశంకుక కవి, భట్టనాయకుడు అవినవగుప్రపాదాచార్యులు అను నలుగురు నాల్గు విధములుగ వాఖ్యానించి యున్నారు. ఈ నాల్గు మతములయొక్క యభిప్రాయములను వ్రాయుటకు ముందుగా విభావానుభావ వ్యభిచారిభావముల వివరించినచో విషయప్రతిపాదనము సుగమ మగును. ఒక కార్యమందు ఆదినందు అంత్యమువఱకు కొక విశిష్టమనోవృత్తియే ఏకరూపమై యుండును. అది స్థాయిభావ మన బడును. ఉదాహరణముగ శృంగారరసమందు రతి యనగా ఇష్ట-నాయకునియందు దుఃఖము. వీర రసమందు ఉత్సాహముండును. కౌద్ర రసమందు శ్రోధ ముండును. ఇవి యానూరసములకు స్థాయి భావములు. ఏయే రసము రేచి స్థాయి భావములలో ముందు చెప్పెదము. ఈస్థాయి భావములే ఆలంబనము మరియే యుద్దీపనములకారణముచే వ్యక్త మగునో అవి విభావములు. శృంగారరసమందు లలనాదులుఆలంబనవిభావములు.ఉద్యానవనము,చంద్రోదయము మొదలగునవి ఉద్దీపనవిభావములు.వీరరసమందు శత్రువుఆలంబన మగును. వానికృత్యములు ఉద్దీపన విభావములు. ఇదే రీతిగ నితర యుదాహరణములను కల్పింపవచ్చును. స్థాయిభావము ఈ విధముగ విభావములచే అభివ్యక్తమయి నాయకుని యందు అధవా నాయకయందు అభివ్యక్తవశయందు శృంగారమున కటాక్షము భుజోత్ ప్రేషాది కార్యములను వీరరసమందు ఝుద్రుల విషయమై ప్రతిస్పర్ధమొదలగుకార్యములను బుట్టించును. ఇవి అనుభావములు. ఈ యనుభావముల నొకంత శీఘ్రముగ స్పష్టముగ వ్యక్తీకరించునో అధవా వ్యక్తీకరింప సహాయకములగునో అవి వ్యభిచారిభావములు. వి అనగా విశేషముగా, అభియనగా కార్యోత్పత్తికి అనుమాలుగా,చారయనగా చరించునది అని వ్యభిచారపదముయొక్క అవయవాగ్ధము. ఈ అర్థమునుండి కార్యములకు సహకారి యని స్పష్టమగును. నిర్వేదముగాని ఇత్యాది రితి వ్యభిచారభావము లున్నవి. వీటిని సంచారి భావములని చెప్పు వాడుకయు గలదు. పైనుదాహరించినభరతాచార్యులవారి నూత్రమునకు నాల్గువిధములవ్యాఖ్యానము లున్నవని చెప్పితిగాదా. వాటిని వివరింతము. భట్టలొట్టుడు ఈ నూత్రమును యిట్లు వ్యాఖ్యానించియున్నాడు. విభావాదులచే నుత్పన్నమైన స్థాయిభావములు అనుభావములచే ప్రతీతికి యోగ్యము లగుచున్నవి. వ్యభిచారిభావములచేత నవి పరిపుష్టి జెందును. ఈస్థాయి భావము ప్రత్యక్షముగ మూలనాయకునియందుండును. అది మూల నాయకుడు తాను అని అనుకరించునటుని యందు ఆతాద్రూప్యముయొక్క అనుసంధానముచే నెప్పుడు ప్రతీతికి యోగ్యమగుచున్నదో నప్పుడది రసమనిపించును. దీని తాత్పర్య మేమనగా సర్వము లేకపోయినను పగ్గమును జూచి సర్వమని భ్రాంతిపడి యెట్లు ధీతిజెందునో అట్లే నీతావిషయకమైన అనురాగాత్మక రామరతియు నస్తుతఃలేకపోయినను నాట్యకాశ్లముచేత నర్థమయిం దది యున్నదనితోచి సమృద్ధయల యందు భ్రమ కల్గించునో దానికి రసమను పేరు కలుగుచున్నది. కాబట్టి వానియందు రసమన్నదని తోచుచున్నదనుట యీ మతముయొక్క యభిప్రాయము. అయిన నిక్కడ నొక యస్వాదరసము వచ్చుచున్నది. రసమయొక్క నిష్పత్తియు ముఖ్యముగా మూలనాయకునియందు మరి తాదాత్మ్యముచే నటనియందు నుద్భవించు ననుటలో సామాజికలయందు దాని యనుభవము కలుగువిధ మెట్లని యేప్రశ్నవచ్చునో దానికి సమర్థకమైన యుత్పత్తియు ఈ మతమందు దొరకుటలేదు. కాబట్టి దానిపై శ్రీశంకుకకవి ఇంకొక విధమున వైచూత్రమునకు వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను. గుఱ్ఱముయొక్క చిత్రమును జూచిన ఇది గుఱ్ఱము అనుజ్ఞానము కలుగును. ఈజ్ఞానము యథార్థము కాదు. మిథ్య కాదు. సంశయముగాదు. సాదృశ్యము గాదు. నాల్గువిధములకు నభిన్నమైన జ్ఞానము. దీనిని చిత్రతురగవ్యాయ మనెదరు. ఈ చిత్రతురగవ్యాయముగ నటనియందు వీడు రాముడు అను నొక తెలివి కలుగును. నటుడు పొందిన శిక్ష ప్రకటించు అభినయము మొదలగు విషయములచే అతను చూపు విభావానుభావములచే ఇతడు నీతపై అనురాగమును వ్యక్తీకరింపుచున్నాడుగాన రాముడై యుండునలెను. అను ననుమానము కలుగును. ఎట్లనగా యీ అనుమానమునకు పొగ్గకనిపించుచున్నది కాబట్టి నిష్టా ఉండును అను నేయనుమానమునా్యయకాస్త్రమున గలదో దానికంటెను స్థాయిభావముయొక్క సాందర్యదశచేత విభిన్నమై యుండును. ఈ రీతిచే అనుమానమునకు ఆస్పదమై స్థాయి రూపమును బొందియుండు, భావనయు ప్రస్తుతః నటనియందు లేక పోయినను వ్యాసనాత్యకరూపమైన, సంస్కారముచే

సామాజికల పల్ల నది ఆస్వాదిం చ బ డు చు న్న ది. దూరముననుండు మంచునుజూచి అక్కడి ధూమాభిమానముచే సాగ యని తెలిసి యెట్లు అగ్ని యని యనుమానించుట కలదో అట్లే నటుడు బహువైపుభావముచే ఇ వన్నియు నాయొక్కవిభావములు- అని చూపించునట్టి విభావాదులనుండి స్థాయిభావముయొక్క యనుమానము కలిగించును. మరి పైజెప్పినట్లు ఆస్థాయియు అనందమును బుట్టించుచున్నది. కావున ఆ యనుమానముద్వారా రసత్వమును బొందును ఈమతమందు అనుమానప్రమాణముచేసామాజికలరసమునుఆస్వాదించుచున్నారని దీని ముఖ్యతాత్పర్యము. ఇంకను అనుమానముకంటెను ప్రత్యక్షజ్ఞానమే అనందమును గలిగించుననునది లోకప్రసిద్ధమై యున్నది. ఇదిగాక వీడు రాముడుకాదు, అని తెలిసినప్పుడు అనుమానజ్ఞానమునకు ఆస్పదము లేదు. అయినను, అట్టివానియందు రసాస్వాదనము కలుగుచున్నది. కాబట్టి వైయనుమానమునకు ఈమతమందున్న సూక్తతను పరిపూరించుటకు భట్టనాయకుడు భోజ్యభోజక భావసంబంధములచే రస ముపభోగింపబడుచున్నదని చెప్పుచున్నాడు. కావ్యనాటకాస్వాదనములందు భావకత్వము బోజకత్వము-అనిరెండువ్యాపారములున్నవి. ప్రథమతః అర్థజ్ఞానమైనవిధము నీతరాను ఇయ్యదివి శేషవ్యక్తిసంబంధములను విడిచి సామాన్యకారములచేత జెప్పిన స్త్రీపురుషవ్యత్య రూపములచే నేప్రతీతి కలుగునో అది భావకత్వము. ఆయావిశేషాంశములు పోయి సాధారణస్వరూపము నచ్చినతరువాత స్వసాధారణమైన విభావములచే సమృద్ధయలు స్థాయిభావము ఆస్వాదింతురు. ఇది భోజకత్వము. ఇదియే రసనిష్పత్తికూడ. రసాస్వాదనవిషయమందు జెప్పినట్టి యేమాడుమతములు కలవో వాటిలోని కడపటిమతము సామాజికలయందు రశప్రతీతి కలుగుక్రమమును గురించి చూపినవార్తము అంతసరశమైనదైనను భావకత్వ, భోజకత్వేత్యాద్యితిరీక్తసాధనములను నిష్కారణముగ కల్పించికొనవలసియున్నది. ఇదొక చిన్నకొంతయని విడిచిన ఈమతమునకు అభినవగు ప్రపాదాచార్యులవారిమతమునకు అంత యసంబంధమగుటలేదు. అభినవగు ప్రపాదాచార్యుల వారిమతమును సంక్షేపముగ జెప్పెదను. లోకమందు లలనాదికము లని యేయేకారణము లున్నవో వానిచే స్థాయిభావములకు కల్పించునట్టి అభ్యాసము చాలకాలమునుండి జనులయందున్నది. ఇటువంటియభ్యాసముగల వారు, కారణకార్యసహకారీత్యాదితాకిక వాచకములను విడిచి వాటికి బదులుగ విభావ, అనుభావ వ్యభిచారిభావము లను శబ్దములను యిచ్చియున్నారు. ఈ విభావాదులు నాయవి కావు. శత్రునివి కావు. వేరెనివికావు అని తెలియుటచే నాటకసంబంధములను అంగీకరించినట్లును అగుటలేదు. విడిచినట్లును లేదు. వేరుమాటలచే చెప్పనట్లైన అవిభావాదులు యెల్లరికి సామాన్యము లగుచున్నవి. ఈరీతిచే సాధారణీకృతమైన న విభావాదులచే స్థాయియు పైజెప్పినఅభ్యాసముచే వాసనారూపకమయి ముందేవున్న స్థాయియు రసాస్వాదననికి తనదే ఆకారములేక తనకన్న అభిన్నమో అనునట్లు చూపించునట్టియు ఈరీతిచే స్థాయి అనిచూపించునట్లు రసాస్వాదనకునికి ఇతరవిషయము లన్నియు సంపూర్ణవిస్మృతము లొచున్నవి. పానకమందు ఏలకులు మిరియాలు, చక్కెర, పచ్చకర్పూరము నిమిపులును- ఈ అయిదుదినను లుండినను వీటిపల్ల నాపానకమున కెట్లు నవీనమైన రుచినచ్చునో అట్లే విభావాదులు సమీకృతమగుటవల్ల వాటియొక్క వేరువేరురూపముల యాస్వాదనము పోయి అతాకికమయిన మరిచుమట్లైతమైన నశీసాస్వాదనము వ్యక్తమగును.దీనిసాస్వాదించునప్పుడు ఆరసము సర్వాంగములవ్యాపించి సృష్టయమున ప్రవేశించునప్పుడు తనయే దుటకూర్చిమంతముగ ఆరసమే స్ఫురణమవచ్చుటవల్ల ఆస్వాదకునికి వేరువిషయము లన్నియు విస్మృతములై పోవును. బ్రహ్మానందమును అనుభవించునట్టియోగియు లేక శీర్షప్రాజ్ఞుడైనవాడును బ్రహ్మాతిరీక్తమయినవానిపల్ల మరచి కేవలమబ్రహ్మానందాస్వాదనమెట్లుఅనుభవించునో అట్లే శృంగారాదికాతాకిక చమత్కారియైనరసముల ననుభవించునతడురసాతిరీక్తమయిన యెల్లసంగతులను మరచి కేవలము రసాస్వాదనమందు లీనమయిపోవును. కావ్యము చదువునప్పుడు, నాటకము చూచునప్పుడు రసముయొక్క యేయాస్వాదనము కలుగునో అవిషయమై ప్రాచీనులమతములు పైనజెప్పబడియున్నది. ఇంకను యీరసము లెన్ని? రసములయనంతరము ఆస్వాదనవిషయములగునవి యేవి? అనునీసంగతులను ప్రస్తావించునది క్రమమైనదైనను రసానుభవమునుగురించి ఆధునికపద్ధతి కనుసరిగాముగా రెండుమాటలు చెప్పవలసియున్నది. శబ్ద, స్పర్శ, రూప, విషయములజ్ఞానము కలుగవలయు ననిన రసములజ్ఞానము వెంటనే కలుగుచుండును. అయిన శబ్దాదులజ్ఞానమునకు రసములజ్ఞానమునకు చాల అంతరము లున్నవి. శబ్దాదులు చెవి, చర్మము, కండ్లు

మొదలగు బాహ్యోద్రియములకే తెలియవచ్చును. అయినను రసము బాహ్యోద్రియముల గ్రహింపబడునది కాదు. అంత రిద్రియమయిన అంతఃకరణము రసముయొక్క రుచి ననుభవించును. ఇప్పుడు శబ్దస్వర్యాదులను బహిరిద్రియములచే మనము నేవించినను వానినుండికలుగు నానందముయొక్క ఆస్వాదనము అంతఃకరణమునకే కలుగుచున్నది ఈ ఆనందముయొక్క ఆస్వాదనము రసానుభవమేకదా అని కొందఱు తలంపవచ్చును బహిరిద్రియములు విషయములను నేవించునట్లయిన అంతరిద్రియము హృదయము ఆనందవృత్తియొక్క అనుభవమును తీసికొనును సుఖదుఃఖముల అనుభవములైనను మనస్సునకేకదా కలుగుచున్నది. ఈవిధముగ సుఖము, దుఃఖము, హర్షము, విషాదము మొదలగునవి. మనస్సుయొక్క ముఖ్యతరముగ గ్రాహ్యమైనను, రసానుభవమునకు శబ్దస్వర్యాదుల విషయములచే కలుగు హర్ష విషాదముల అనుభవములకు చాల తారతమ్యమున్నది ఒకడు విషయములను అనుభవించునప్పుడు వానిమనస్సులో కలుగు హర్ష విషాదరూపములైన పరిణామములు వేరువేరు రూపములచే ముద్రించుకొనుచున్నాడు శ్రవ్య, దృశ్యకావ్యముల నుండు రసము నేవించునప్పుడు సామ జీవుడు కేవలము ఆనందము ననుభవించును లోకములోని విషయములు ఇష్టానిష్టములైనవి కొన్ని గలవు రత్నముల యిష్టముయినది కావున ప్రేమను బుట్టించును సర్వము అనిష్టమైనది కావున భయకంపితనిజేయును. రసములందు, రౌద్రము, భయానకము, వీభత్సము, మొదలగునవి అనిష్టములని తోచినను వాటివలన నానందమే కలుగుచున్నది సర్వముగాని మదియేదిగాని అనిష్టముని యొకమారు అనుభవము నకువచ్చిన మరీ దానివంక నెవరును జూచుటలేదు, చూడరు అయిన రౌద్రము భయానకము కరుా మొదలగు నేరసములగాని యాస్వాదించునప్పుడు మనస్సునకు ఆయాకార్యములు హేయములుగ నున్నను మరలమరల ఆరసములచూడవలయునను ప్రవృత్తియే కలుగుచుండును. మరిచేరేదైన అనిష్టమని తోచిన యెవరును కన్నెత్తియైన చూడరు రసభావములసంగతి అట్లు గాదు. అందులకుదాహరణము 1 రాజ్యాభిషేకమునకు సిద్ధమైన రాముడు వెంటనే సీతతో వల్గులముల ధరించి యడవికి ప్రయాణమగును. 2 రత్నఖచితమగు సింహాసనముపైనుండు హరిశ్చంద్రుడు అంత్యజానికి దాసుడుగా శ్మశానముందు చితులకు కట్టెలను సర్దుబాటు చేయుచుండును ఇటువంటి దృశ్యములను సహృదయు లిన్నిమారులు నురలమరల విక్షింపమకారణ మేమి? ఎప్పుడు ఒక విషయము దుష్పరిణామక మైనదని తెలియుటలే దుఃఖకరమని అనుభవమునకు వచ్చెనో అప్పుడు దానిని మరల మరల నెవరును ఆశ్రయింపరు శోకరసము దుఃఖకర మయినదైనచో దానియనుభవమందు సామాజికుని కెట్లు పునఃపునః ప్రేమ కలుగుచుండును శృంగారము, శాంతము, వీరము ఇత్యాదులు స్వతః ఆపియములైనవి కావు. కావున మంచి పని పలు మార్లు ప్రేక్షకులు ఆనందముగ చూచుచున్నారు. అయితే పై జెప్పినట్లు శోకరసానుభవమందు హరికి విముఖత, అరుచి కలుగుచుండవలెను కదా! అట్లు కాదే! శోకరసమును (అనగా పారిభాషికశబ్దములచే జెప్పనట్లయిన కరుణరసమును, ఇతర రసములకంటె ఎక్కువగనే తలంచుచున్నాడు. ఆస్వాదించుటయందు ప్రేక్షకులు ఆనందతత్వర లగుచున్నారు దీనివలన రసానుభవము పరమానందమును బుట్టించునదిగాని దుఃఖకరమగునది కాదని స్పష్టమగుచున్నది. సారాంశము: ఏకవిరచనయందు అపూర్వమైన రుచిని బుట్టించునో దాని ఆస్వాదనమందు ప్రేక్షకులకు మైమరుచునట్లు భ్రమకలిగించునో దానియందు రసము నిండి యున్నదని తెలిసికొనవచ్చును. రసములందు శృంగారము, హాస్యము, కరుణము, రౌద్రము, వీరము, భయానకము, వీభత్సము, అద్భుతము, శాంతము, అని తొమ్మిదిరసము లున్నవి. ఈరసములలో శాంతము అభినయించునది కాదు కాబట్టి అది రసమ కాదని కొందఱు అభిప్రాయపడియున్నారు ఇతిరసములవలె దీనిని సైతము అభినయింపవచ్చునని మఱి కొందఱు చెప్పుచున్నారు ఈచెప్పుటయే బ్రహ్మమాన్యముగ నున్నది. కావున రసములు తొమ్మిది యగుచున్నవి. ఈరసములస్థాయిభావములను ముందు ఉల్లేఖితము రతి, హాస, శోక, క్రోధ, ఉత్సాహ, భయ, జుగుప్సా విస్మయ, నిర్వేదములను తొమ్మిది శృంగారాదిరసములకు క్రమముగా స్థాయిభావములు 1. అనుకూలమైనవస్తువువీర మనస్సు మగ్గుమగునది 'రతి. 2. ముఖ, ఆవయవ, ఇత్యాదివికారములను జూచి చిత్తము వికసింపబడినది 'హాసము 3. ఇష్టమయిన వస్తువుయొక్క నాశము మొదలగునవి చిత్తమునకు దుఃఖము కలిగించునది శోకము. 4. ప్రతిహేళనవస్తువుపై అపకారముచేయును మండిపట్టుపట్టునది క్రోధము 5. కార్యారంభమందు అతిస్థిరమైనది బహువేగముగల చిత్తవృత్తి ఉత్సాహము. 6. కుపితునిశోపముచేత చిత్తమునకు కలుగు భయరూపముయిన

ద్వేషము భయము 7. దోషములను జూచుటచే కలుగునందడే జుగుప్స 8. వస్తువుయొక్క ప్రభావము సామర్థ్యము మొదలగు వాటిచేత చిత్తమును విస్మరింపజేయునది విస్మయము 9 తత్వజ్ఞానము అపత్తు దీనత్వము ఇత్యాదులవల్ల మనస్సును కలంచునది నిర్వేదము శృంగారరసమునకు రతి స్థాయిభావము కరుాము నకు శోకము స్థాయిభావము రౌద్రరసమునకు క్రోధము స్థాయిభావము భయానకరసమునకు భయము స్థాయిభావము వీభత్సరసమునకు జుగుప్స స్థాయిభావము అద్భుతరసమునకు విస్మయము స్థాయిభావము మరిశాంతరసమునకు నిర్వేదము స్థాయిభావము ఈవిధమున ఒక్కొక్కటికిని స్థాయిభావములను శృంగారరసమందు సంభోగము, విప్రలంభము అని మరల రెండు తరగతులు గలవు వాని నిక్కడ ప్రస్తావించుటలేదు ఇతిరసముల సమన్వయించుట ముఖ్యవిషయము

౧ శృంగారరసము (మేఘసంక్షేపము) నాయకుడైనయత్తుడు తనభార్యకు సంక్షేపమును చెల్లినప్పుడు ఇట్లు చెప్పుచున్నాడు — 'ఓప్రియా! ని న్నొకశిలయందు రంగుగల్గితో చిత్రింపను సంకల్పించితిని ఆచిత్రమందు నీవు ప్రాయశఃపితవై యున్నావు నీకాళ్ళకు నేను మ్రొక్కుటకై సిద్ధపడినట్లు చిత్రకర్మను ప్రారంభించితిని అప్పుడు! అయ్యో! ఏదీ! నాకన్నులు కన్నీటిచే నిండిపోయినవి మరిచితిండుటకును అసాధ్యమైనది ఆహా! మన ఇరువురిని చిత్రమునందైనను చెర్చుటకు బ్రహ్మ సహించుటలేదుకదా! అని యత్తుడు రోదించుచుండును. అతడు ప్రియాసంగమమునం దెంతయుత్సాహపడెయున్నాడో యనునది తెల్లమగుచున్నది ఈఉదాహరణమున నాయక ఆలంబనము, ప్రయత్నోపము ఉద్దీపనము, కార్తవ్యపెరుగుట అను భావము, రత్తిస్థాయిభావము (ఇది శాప హేతుకమైన విప్రలంభ శృంగారము)

౨ హాస్యరసము — రామజ్యోషి అనునతడు ఉపవాసముచేత డబ్బి కార్మియై రాజమార్గముగా బోవుచున్న సమయమున నొకవారయవతి మేడపైనుండి నోటిలోనున్న తాంబూలము నుమ్మెను అయ్యది ఇతనిమస్తకముపై బడెను! అయ్యో నామస్తకముపై ధూయని ఉమ్మెను ఓవిధి! నాజన్మము న్యర్థమైనది నాపవిత్రమైన మస్తకము ఈనాడు శ్రద్ధమైనది అని యతడు యేడ్చుచు బోవును ఈ ఉదాహరణమందు రామజ్యోషి ఆలంబనము, వారిరోదనము ఉద్దీపనము, మందహాస అతిహాస యిత్యాదులు అనుభావములు హాసము స్థాయిభావము

కరుణరసము — ఇందులకు ఉత్తరరామచరిత్ర యుదాహరణము అంగలి శ్రీరామునిశోకము విలాపము దుఃఖము తార్యామము లగును ఇందు సీత ఆలంబనము, ఆరణ్యమునకు బంపుకార్యములు ఉద్దీపనము, రోదనము అనుభావము దైన్యాదులు సంచారిభావములు శోకము స్థాయిభావన

౪. రౌద్రరసము — అశ్వత్థామ చెప్పుచున్నాడు నాయొక్క తండ్రియైన ద్రోణాచార్యులసౌత్య యను ఈమహాపాతకమును ఆయుధపాణులు మర్యాదలేనివారు మనుష్యపశువులు అగు నేయేజులు చేసియుందురో అనుమతించియుందురో చూచి యుందురో అటువంటి యెల్ల వారిని భీష, అర్జున, ప్రత్యేక్షకృష్ణాదులను చంపి వారిరక్తము మేధస్సు మాంసములను యీ నేను దిగ్దేవతలకు బలినిచ్చెదను దీనియందు అపకారులైన అర్జునాదులు, ఆలంబనము, పితృవధ ఉద్దీపనము, బహిదాన రూపభూరప్రతిజ్ఞ అనుభావము, ఆత్మపాదము, సంచారిభావము క్రోధము స్థాయిభావము

౫ వీరరసము — ఇంద్రజిత్తు సంభాషణము — ఉదాహరణము "క్షుద్రులైన కోతులారా! భయమును వినువుడు ఇంద్రజిత్తు ఇంద్రుని విరావతముయొక్క కుంభస్థలమును క్షేపించి యీ నాబాణములు మీవంటి అల్పప్రాణుల శరీరములపై బడుటకు లజ్జనొందుచున్నవి లక్ష్మణుడా, నిలువుము, నాశోపము నకు నీవు పాత్రుడవు కావు నేను మేఘనాదుడను — తనభృకుటిభంగముచే నెవ్వడు సముద్రమును శుంభించి నియమించెనో అటువంటి శ్రీరాము డెక్కడ నున్నాడు అతనిని వెతకుమున్నాను" దీనియందు రాముడు ఆలంబనము, సముద్రబంధము ఉద్దీపనము, త్షుద్రులపైయుపేక్ష, పరాక్రమశాలియైన రాముని యందు ప్రతిస్పర్ధ ఇది అనుభావములు; గర్వము వ్యభిచారిభావము, మరి ఉత్సాహము స్థాయిభావము

౬ భయానకరసము. — వేటకు వెడలిన దుష్కంఠుడు. — ఒకమృగమును జూచి నూతునితో చెప్పుసంభాషణము. — "చూడుము. వెనుకనుండి వేగముగా వచ్చుచున్న రథముకడకు మెడను ప్రక్కకు త్రిప్పుకొని దృష్టినిలిపియున్న ఈమృగమును జూడుము బాణము మైబడునను భయముచే పరుగెత్తిన శ్రమ వలన నోరుతెరుచుకొని కొంచెముగా దర్భలు తినిన నోటితో దా

రిపై పడెనై చూచూ వచ్చుచున్న మృగమును జూడుము. ఇది భూమికన్న ఆకాశమునందు హెచ్చుగా పరుగెత్తుచున్నది. దీనియందు వెనుకనుండి వచ్చుచున్న రథముగాని రాజుగాని ఆలంబనము, బాణపాతము ఉద్దీపనము; మెడను ప్రక్క త్రిప్పుకొని పరుగెత్తుట అనుభావము, సంశయము త్రాసము సంచారిభావములు, భయము స్థాయిభావము

౭ వీభత్సరసము — శ్మశానవాసియు ప్రేతభోజియు నగు ప్రేతరంకుని జూచి చెప్పు విషయము, ఉదాహరణము — ఈచరిత్రుడు చర్యమును తొలుత నూడదీసి యనంతరము బహుమాలమయిన స్కంధములందు మరి తొడలయందున్న దుర్గంధమాంసమును దెరుకుచు ఆపైన ప్రేతల శరీరములయొక్క యితరభాగములనుండు యెముకలను తన్ను తిన్నగా తినుటకు ప్రారంభించుచున్నాడు ప్రేతభోజి ఆలంబనము, మాంసభోజనము ఉద్దీపనము, దీనిని జూచిన వానిచర్యలు అనుభావములు, ఉద్వేగము మొదలగునవి సంచారిభావములు, జుగుప్స స్థాయిభావము.

౮ అద్భుతరసము — వామనునిజూచి బలిచక్రవర్తి సంభాషణ — ఆహాహా! ఏమి ఆశ్చర్యకరమయిన నూతన ఆకారమిది ఈకాంతిని యేమని పర్ణింతును! ఈవేషము మొదలగు నీఆకారములు అపూర్వములుగా నున్నవి ఈదైర్ఘ్యము లోకోత్తమముగా నున్నది ప్రభావము అవర్ణనీయము ఈఆకృతియు అనిర్వచనీయము సృష్టికూడ నూతనము ఈ ఉదాహరణమందు — వామనుడు ఆలంబనము, కాంత గూఢాతియము ఉద్దీపనము, ముతి అనుభావము, దైర్ఘ్యము సంచారిభావము, విస్మయము స్థాయిభావము

౯ శాంతరసము — విరక్తునిసంభాషణ — సర్వముగాని అధవా ముత్యముల సరముగాని శుష్కశయ్యగాని అధవా భూశయనముగాని రత్నముగాని మట్టిమద్దగాని, శత్రువుగాని మిత్రుడుగాని ఫలముగాని లేక స్త్రీసమదాయముగాని వీటియందు సమదృష్టి నిర్వి పుణ్యారణ్యమందు శివశివ అనునామజపమును జేసికొను నాదినములు గడచిపోవుచున్నవి ఈ ఉదాహరణమున మిథ్యాబూతమయిన జగత్తు ఆలంబనము, తపోవనాదికములు ఉద్దీపనము, సర్వము ముత్యాలహారములపై సమదృష్టి అనుభావము, మతిదృఢిహర్షము ఇవి సంచారి భావములు, నిర్వేదము స్థాయిభావము

రసము స్థాయిభావములు చెప్పినవిధ "రసాభాసము" "భావాభాసము" అనునవి వివరించునది క్రమము ఆభాసమనగా చాయ సరియైనది కాదని యర్థము రసముయొక్క ఆభాసము రసాభాసము, భావముయొక్క ఆభాసము భావాభాసము, అనే కవిషయములందు యీ ఆభాసములు కలుగుటకలదు.

మండోదరియందు రావణుని శృంగారము రసమగును గాని అన్యస్త్రీలయందు దది రసాభాసమగును సామాన్యశత్రువునందు జూపు పరాక్రమము వీరరసమగును గాని గురువులయందు పెద్దలయందు దది రసాభాసమగును ఇదేరీతిని అన్నిరసములలోను రసాభాసములు భావాభాసములు తెలియకనే కలుగుచుండును రతి హాసము ఇత్యాది భావములలో కూడ నిదేవిధముగ ననుచితము లున్నచో నవి ఆభాసము లగును రెండు మూడుభావములను ఏకత్ర చెర్చుటలో భావజలత కలుగవచ్చును ఈవిధముగ భావోదయము భావసంధి మొదలగు చితరత్నములును కలవు

రసభావములను ఉల్లేఖించిన పిదప సంచారిభావమును సాహిత్యగ్రంథములందు వ్రాయుట కలదు అవి నిర్వేదము (స్వతీరస్కారము) గ్లాని (సహిష్ణుత) శంక ఇత్యాది రితి భావములున్నవి వాటి నన్నిటిని వివరించినచో నొక గ్రంథమగును; కావున నింతటితో విరమించుచున్నాను దోషము లున్నచో పాఠకులు మన్నింతురగా

హిందీ - తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

నిలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు

ఆంధ్ర గద్య కావ్యరచన

[బలుసు నరసింహశాస్త్రి గారు]

కావ్యముగా గలిచే చింతబడిన గ్రంథము కావ్యము నలన బలముగల అలంకరము మఱియు కవికిని ఎన్నిచే గ్రంథబడినవానికిని తగలబడు యశః గలుగును “కావ్యం యశోనైర్వృత్త కృతే వ్యవహార వివేచనాదైవ్యం పరనిర్వృతయో కాంతాశ్చమ్యుతే తామో పదేభి ర్ముతే ” అని బ్రాహ్మణియు శామ్మియున్నారు గదా! కావ్యము, ఆమూల్యముగా జన్మించిన వారి మనంబుల కానందాతిశయమును గుంగజేయును

ఇట్లు పరిమళంబుల కాటపట్టర కావ్యము గద్యకావ్య మనియు బద్ధకావ్య మనియు ద్వివిధంబు మృదుపదమయిన మైన వాక్యసమదాయముచే నొప్పారునది గద్యకావ్యము ధోవోబద్ధమై యొప్పారునది పద్యకావ్యము గద్యపద్యమిశ్రిత మన కావ్యమునకు చంపువనియు, నాటకమనియు బ్రసిద్ధి కావ్యమునగూర్చి వ్రాయునపుడు కావ్యనిర్మాణముగని షేర్కొనుట యావశ్యకమని తలచి తద్విషయ మిందు కొంచెము పొందుపఱచుచున్నాడను కావ్యకర్తకు ముఖ్యముగా ప్రతిభ యుండవలయును ప్రతిభ యనగా గావ్యరచనాపాతకు మన నొకకక్షి అయ్యది పూర్వజన్మసంస్కారములన నలవరచు దానినే యాంశభాషలో (Flow) లో అందుకు వత్తియును, గవి, లోకములోని సమస్తరూపములను, ఆచార న్యవహారములను, ఛందస్సును వ్యాకరణమును, కౌసియుంజనలయును పూర్వోక్తములన వారిలో నెయ్యది తేకున్నను నుత్తమకావ్యమును రచించుట దుర్లభము

2 “త్రై సమస్తభాషలకు ప్రవర్తనయ దేశ భాష లన్, బిల్బలన్ నాంధ్రియన కేరిటి దంతయు ముద్దులాడి

” “శిలబిలి పలుకులు ముద్దులు గలికెడు లేలుగు భాషతో సరియననే, తెలిసియుఁ దెలియఁ పీకుల, నలయుంచెడి వెట్టి మొట్టి యరమొర భాషన్” “దేశభాషలందు దెలుగు తెన్న” అని యిట్లు సకలభాషనియ యర మన ఆంధ్రభాషయందు సన్నయాదులన తొంటిమహాకవులు చంపూగ్రంథములను నిర్వచన కావ్యములనుమాత్రమే రచించిరి కాని, సుప్రసవన కావ్యమును రచింపరైరి ఆ ద్య ప్రకృతి యగు సంచిత భాషయందు సుబంధుడు నానందితను, బాణుడు కాచం బశిహర చరితములును, దండి దశకహరచరితమును, వామన భట్టు వేమభూపాలచరిత్రమును, సత్తిప్రాసముగా గొన్ని గద్య కావ్యములను వ్రాసియున్నారు మన యాంధ్రభాష గీర్వాన వాఙ్మయమునుబట్టి పుట్టి పెరుగుటయు, మొదటినుండియు మన యాంధ్రకావ్యకర్తలు, తమగక సంస్కృతకావ్యముల ననువ దించి వ్రాయుటయు నెల్ల మహాజనులకు విదితమే గదా!

3. మన పూర్వులన నాంధ్రకవులు పురాణములను, గొన్ని దృశ్యకావ్యములను మాత్రమే యనువదించుచు వచ్చిరిగాని వచనగ్రంథముల ననువదించిన ట్లగవడను

నదినకావ్యముల రచించినచో బాంశిత్యలోప మగు నని తలంచి మానిరని యందుమా యది సమంజసమని తోపదు సంస్కృతమున గల గద్యరూపములకు కాదంబర్యాది కావ్య ములకు గల గౌరవ మమెయము గదా! పద్యకవిత్వముకంటె గద్య కవిత్వమే కవియొక్క యసాధారణ క్షితి నెల దిక్షేయును “గద్యం కవీనాం నికషం వచంతి” అని యున్నది గదా!

ఇట్లు సోగడిక గద్యగద్యకవిత్వము నన్ను - యమహా కవులు ఏలబడివిరో? కారణము నిరూపింప వలసవలదు వాని నాదరించువా రాకాలములో లేరని మానిరెమో?

4 19 వ శతాబ్దమునుండి మనదేశమున నాంధ్రవచన కావ్యనిర్మాణ మారంభ మయినది ఆకాలమున బాలవ్యాకరణ కర్తలగు చిన్నయనూరి గారు చెన్నపురిలో సుప్రసిద్ధిపండితు లుగా నుండెడివారు వారు నీతిచంద్రిక యను నొక షష్ఠాహర మగు వచనకావ్యమును రచించిరి ఇయ్యది హితోపదేశమున కనువారము కల్పితకద విక్రీలి చరసన్న ప్రాడమై సర్వాతి శాయి యై తరువాతి వచనగ్రంథరచనమునకు మార్గ దర్శక మాయెను వారి కాలముననే మిటికొండలు ప్రసిద్ధి పులు పిల గిరి యాత్రాచరిత్రాది గ్రంథములను రచించిరి చిన్నయ నూరి గారి యనంతరమున చెడలవాడి సీతారామశాస్త్రిగారు సం స్కృతనాటకకథాసార మను నొకవచనకావ్యమును రచించిరి రామరామ పద్యకైలిని వదిలి హృద్యములును, రసోత్తరము లును విమలపద మాయుష్యములును, ఆబాలగోపాలమునకు సు జోధకములును, ఆమూల్యగ్ర రసోత్పాదకములును నగు వచన కావ్యములను వ్రాయ మొదలిడిరి వారిలో గ్రీర్తి కే ఘలగు బ్రహ్మగిరి యబూదూర్ యందుకూరి వీరేశలింగము పంతుల వారు మార్గదర్శకులని చెప్పవచ్చును వారు నాంధ్రభాషలో సుప్రసిద్ధ కవియగ (కల్లంకర్) అను నాడు వ్రాసిన యొక గ్రంథము ననువదించుచు రాజ శేఖరచరిత మను నొకవచనగ్రంథ మును వ్రాసిరి ఇదియే ననూయగమున కాది యని చెప్పు చున్నారు అయ్యది నలవాయగమునకు ప్రాథమికావస్థయందుండుటచే దానియందు గొన్నిదోషము లున్నను నిప్పటి కాలపు వచనగ్రంథ రచనకు మూలమని చెప్పవచ్చును తరువాత

శివసంకల్పము

[ఆర్య సుఖదేవవర్మగారు]

మానవునిమనోధర్మము కల్పలవశేయుటయై యున్నది కావున జాగ్రదవస్థయందును మనుజుడు తర్క - వి తర్క - మత్సరముల నెల్లప్పుడు జేయుచుండును ఇట్లు సంకల్ప వికల్పాన్వితమగు కల్పనలను జేయుటయే మనోచక్రమైన నో దానికి జక్కని కల్పనలను జేయునట్టిశిక్ష నేల యొనగరాగ? సశిక్ష లేనినో నీమనస్సు, కుతర్కములుచేసి యథోగతిపాలనను సుశిక్షలన చునస్సు నుత్తమార్గామన రియై యు త్తమసంకల్ప ము గల దై యున్న తాన పథ్య ను బడయగలదు మా న నాభ్యుదయమున కింతెనునది యుంజనలయనని చెప్పటకు పిలువడదు కాని కుతర్కములచే దానిని సీమాబద్ధముచేసి యో న్నిత్యమును బడయజాలక యాదాసీన్యమును బొందుచుండును ఈ యవస్థాభేదములకు మనస్సే మూలకారణంబు కనుకనే మన పెద్దలు “మన మీ మనుష్యాకాం కాగణం బంధ మోక్షయోః” అను నాగ్యోక్తిని సిద్ధాంతీకరించి యున్నారు ఆనగా మనుజుల మనస్సే వారి స్వాతంత్ర్యములకును బారతిం ద్రెయములకును గారణభూతమై యున్నదని తాత్పర్యము ఉత్తమ ములగు సుసంస్కారములచేత పవిత్రమగు సునస్కగలవారు స్వాతంత్ర్యముఖ మనగా ముక్తియొక్క రూపందమును బొంద గలరు మఱియు నెవరి మనస్సు దాస్యముయొక్క కల్పతవిచారములచే బరిపూర్ణమై యుండునో వారెల్ల స్వమును బార తింత్రయముయొక్క వివిధబంధనములందు జిక్కి పలుబాధల నందుచుండురు పాఠకులారా! చూచితిరా! మనస్సుయొక్క విలక్షణమగు శక్తికామర్మములను ఇదియే కన్పితమని చెప్పుటలో సందేహ మొకింతయు నుండదుగదా! కనుక నెల్లప్పుడు మంచి సంకల్పములను జేయుచుండుడు తేనిచో భయంకరమగు ననష్టల ననుభవింపవలసి వచ్చును ఇక మనస్సునుగూర్చి వేదమం దేమి చెప్పబడియున్నదో గమనింపుడు “సుసారథి రశ్వానివ య న్యమన్యో న్నే నీయతే భీశుభి ర్వాజిన ఇవ హృత్ప్రతిష్ఠం యద జిరం జవిష్టం తస్మై మనః శివసంకల్ప మస్తు ” (యజు ౪4-6) అనగా ఎవ్వరమగు నుత్తమసారథి రథాశ్వములను కశ్యేముల ద్వారా ఉత్తమమార్గమున నడుపుచుండునో, ఆలాగే మానవుల నింద్రియములను నడుపుచున్నట్టి మన స్సెల్లప్పుడు త్తమసంకల్ప ములను జేయుచుండుగాక” అని తాత్పర్యము ఇట్టి విలక్షణ మగు శక్తిని, స్వాదీనమం దుండుకొని యోగ్యములైన సత్కీర్త్య ముల కుపయోగింపకున్నచో నిహపరసౌఖ్యములు సున్న యగు ననుట తథ్యముగదా!

సోదరులారా! శరీరరూప మగు నీయుత్తమరథమందు జీవాత్మ హర్షానియున్నవాడు దశేంద్రియము తీరడమునకు ఆశ్వరూపములై యున్నవి. మనస్సు సారథియై యున్నది ఆత్మ యజమానుడై యున్నవాడు ఈత డెచ్చటికి వెళ్లవలెనో ఆమర్గమున నీరథ మేగవలెను అట్లుగాక మనోరూపమగు సారథి వద్యపానోన్మత్తు డయ్యెనేని, దశేంద్రియరూపములగు

చిలకమర్రి లక్ష్మీవృషింహము పంతులవారు పండితపాదర హృదయంగమయగు నవలలను వ్రాసి లోకోపకార మొనర్చిరి ఇట్టిగ్రంథము లుద్భవిల్లుట నాగరికతకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని మూల మని చెప్పవచ్చును పూర్వగ్రంథములు పండితేంద్రానవభోధ కము లుటచే నప్పటికాలమున నాగరికత ప్రాథమికావస్థయందుండెడినది తోపకమానదు ఇట్టి వలలగ్రంథములను వేసవేలు కవులు పుష్పపల్లముగా రచించుచునేయున్నారు

5 పద్యకావ్యములకంటె గద్యకావ్యముల జదువుట యందు బండితేంద్రజనులకు సుకరంబు గనుక నిట్టి ఎవనగ్రంథ ములెన్ని వ్రాసినను లోకోపకారమునకు పాతువనియే చెప్ప వచ్చును ఆంధ్రభాషలో నున్న చరిత్రములు ప్రకృతిశాస్త్రము మున్నగు సుపయోక్తగ్రంథములు తెలుగుభాషలో గద్యకైలిని వ్రాసినచో సర్వజనులకును జ్ఞానాభివృద్ధి కాగలదని తలంచి యిచ్చటి పండితులు వాని నన్నిటిని ఆంధ్ర గద్యకావ్యములుగా వ్రాసియున్నారు మఱియు వ్రాయ నుద్ద్యమించుచున్నారు కేవల వర్ణనాతీతములగు గ్రంథములు లోకమునకు మేలొనరింప జాలవుగదా! లోకము జ్ఞానవంతు లయినచో దేశమునకు తేమ ము గలుగును నన్నయ్యాదివరచిత పురాణోపాసములు, పామరు లకును, వనితాజనంబులకును, దుర్బోధములు కనుక నట్టి గ్రం థములు వృధుమధురకై లిని గద్యకావ్యములుగా రచించుట కర్త వ్యమని తలంచి వాని నన్నిటిని గద్యప్రబంధములుగా వ్రాయు చున్నారు ఇవిగాక శాస్త్రగ్రంథములను గూడ సర్వజనుభో ధమగు కైలితో వచనగ్రంథములుగా వ్రాయుచున్నారు. మాన పత్రికలు, సత్పత్రికలు, వారపత్రికలు, దినపత్రికలు, మొద లగు వనేకవచనకావ్యములను వేసవేలు రచించుచున్నారు

6 రాను రాను ఆంధ్రవచనగ్రంథరచన క్రొత్తక్రొత్త యై వెలయుచున్నది గదా! ఇట్లు ధినిదిన ప్ర వర్ధమా న యై యొప్పుచున్న మన యాంధ్రభాషాయోషను సర్వవిధములను పోషించుటకు నెల్లరుకు టుత్పింతురు గాక.

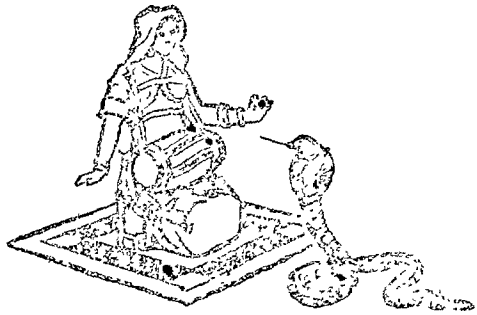
నశ్వము లుచితమార్గమును విడిచి తప్పవ్రోవను ద్రోక్కనేని, అప్పుడు శరీరముయొక్కయు ప్రవాసియగు శీవాత్మయొక్కయు నవస్థ లెట్లుండగలవో మిరలే యూహించుకొనుడు కావున నో చదువరులారా! మీ మనస్సున కెల్లప్పుడు శివసంకల్పము లను జేయునట్టి స్వభావమును గలుగజేసి, తత్కృతమును సుఖ మును శాంతిని బడయుడు సుఖం బెవటైన నంగళ్లయం దమ్ముబడకు అదిమన మానసికానందమొదనే యాధారమై యుం డును ఈగహస్యమును గమగౌరవాలక కొంచరు కష్టపరంపరలు సంఘటిల్లినప్పు డిరులను దూషించుచుండురు ఇది గొప్ప పార బాటని నా రెఱుంగవలయును ఇట్టివా రెకాంతమున గూర్చుం డి తమ దుస్థితికి గారణములను బరిశీలించిరెని యవి తమంతట తామే విస్మయము లగును

మిత్రులారా! కాలమును స్వర్థపు చ్చకి అస్థిల మగు నుపన్యాసములయందును, నిందాయుక్తము లగు వార్తలయం దును, నిరర్థకమగు విషయములయందును, మిఱియూల్చు మగు సమయమును బోగొట్టక మీ మనస్సును సస్మర్యముల యందు మగ్నపఱుచుడు అప్పుడే మీరు సుఖమును బడయ గలరు ఇందున కాత్మవిశ్వాసమును, శ్రద్ధయు బరమావశ్యకం బులు తన్ను దా విశ్వసింపనివాడు తప్పక అధోగతిపాలనని పెద్దలు వచింతురు ఆత్మగ్గాని చేయువారు తుచ్చులై పీన దశను బొందుదురు మీ మనస్సున నెట్టివిచారము లుండునో మీ గట్టిగా రగుదురు కావున, నో సత్పురుషులారా! శివసంక మును దాన్పడు “నేను పీనుడను, దీనుడను” అనుభావమును దొలగింపుడు “అదినా స్వాస్యవశరదశ్యతం” బను యజుర్వేద వాక్యమును యోజింపుడు “నేను దీనుడనుగాను” నేను శ్రేష్ఠు డను శ్రేష్ఠుడనై యితరులను శ్రేష్ఠులగా నొనర్చెద”నను నుత్తమభావముల నెల్లప్పుడు మీరు మీ మనస్సుల నుంచుడు. ఈ మనశ్శక్తి మిక్కిలి గొప్పది దీనియందు శక్తి లేకుండిన నది చెడుకర్మములయందు ప్రవృత్తము కాజాలదు కాబట్టి చెడు కర్మల వైపునుడి మీళ్ళి మనోవృత్తిని దిప్పి మంచిమార్గ మున వెట్టుదురేని, మీ మనశ్శక్తి వికసించి తస్మాదమున మీ యాత్మికబల మభివృద్ధిచెంది ముక్తిని బడయగలుగుదురు మీ మనస్సులకు దాసులుగాక ప్రభువులయియుండుడు మీలోత ముల నెఱుంగకన్నను, మీ శక్తులనైన గమగొనుడు ఇతరుల. లోపాలోపముల నాలోచింపక వారి శ్రేష్ఠగుణములను గ్రహింతురేని మీ మనస్సున వారిశ్రేష్ఠగుణముల వాయు మండలము సమకూరును ఎవ్వధముగా వధుమక్షికాదులు వృక్ష ములలోని కంటకముల వైపున చూడక పుష్పములలోని మక రందమును మాత్రము గ్రహించునో ఆలాగే మీరుకూడ నితరుల యొక్క లోపాలోపముల నెంచక వారియందుగల సద్గుణపుంజ ములకు స్వీకరింతురేని, తప్పక యాన్నత్యమును బడయగలరు. ద్వేషించువారిపై బ్రీతిని జూపుడు క్రూరులైన దయను గురి పింపుడు దుఃఖము సంభవించినపుడు నవ్వులు కభ్యసించుడు. కీడు చేయువానికి హానిని గలిగించకుడు.

సారాంశ మేమన —మీయం దెప్పుడు తత్కృత్యభావము లను చేర్చుడు మీ మనస్సున శివసంకల్పమును బూని, అశివ- ఆశుభ-అభద్రము లగు భావముల జొరనీయకుడు ఉత్సాహ పూరితు లగువారియొక్కయు నాత్మవిశ్వాసములయొక్కయు నాంగత్యమున వెలరుడు మన మంధకారబంధురమున బడి మనోవికారములకును కత్తితభావములకును దాసులై పలువిధ ములగు పీనప్రలోభనములకు లోనై అమూల్యమగు మానవ జన్మమును పాడుచేయుచున్నారము. కామోపభోగముయొక్క, లాలసతన దృష్టిపరమటకై యితరుల సతీత్వమును పాడుచేయు చున్నారము ఇట్టి మనోవికారములే ఆత్మయొక్క ప్రసన్నతను పాడుచేయుచున్నవి కావున నోమహాజనులారా! మీయోగ్యత సభివృద్ధిపరుగు గోరుదురేని యుత్తరక్షణము నుండియే శివసంక ల్పమును జేయ ప్రారంభింపుడు శివసంకల్ప డెచ్చటి కేగిన నచ్చట నుండు సమస్త అశుభములను శుభములుగా మార్చి గలడు ఎచ్చట శుభసంకల్ప ముండునో, అచ్చట నిరాశయు, భయమును నుండజాలవు ఎందుకన, సంకుచితభావములందు భయ ముండును విశాలభావములందు భయ ముండజాలదు. ఎంతటి భయమునైనను గల్పించునంతటి ప్ర సంగ ము లు వచ్చినను, ప్రబలులగు విరోధుల నెదుర్కొనవలసి వచ్చినను, ఘోరమగు నాపత్కాలం బాసన్నమైనను, సహాయం బొనర్చు వారెవ్వరును లేకపోయినను నిట్టి తరుణమునందు గష్టపరంపర లనుండి యీవలకు దాటించునది శివసంకల్ప మొక్కటియే

ఇది ధైర్యమునకు గుడిభుజముగను, విజయమునకు దండ్రీ గను వర్తించుచున్నది.

కావుననో సజ్జనులారా! శివసంకల్పముయొక్క విలక్షణ మగు శక్తిని గ్రహించి తస్మాదమున ఆత్మోన్మత్తిని బడసి కృత కృత్యులగుదురు గాక యని కోరుచు విరమించుచున్నాడను

పాముల నాడించువాడు

పాముల నాడించువారిలో ప్రసిద్ధిగలవాడు ఎల్లప్పుడును త్రాచు లేక నాగుపాములనే నాడించును ఏలనను యిదియే ప్రసిద్ధివహినవి. అదే ప్రకారము సుప్రసిద్ధ పురుషులందరు "కోబ్రా" రంగులనే వాడుచుందురు. వాటిగుణము అందరికిని బాగుగ తెలిసియేయున్నది. "కోబ్రా" చర్మమును కాపాడును, ప్రకాశవంతముగ చేయును. ఆరోగ్యకరమైనది. అత్యద్భుతమైన చౌకధర.

ఇమిలేవకలను జూచి మోస పోకుడు.

నలుపు, గోధుమరంగు, ఎరుపు, కమలిన నలుపు, తెలుపు మొదలగు రంగులు కలవు.

తయారు చేయువారు

బెల్ అండ్ ప్లాట్, లిమిటెడ్. 2250 వాట్ పోర్ట్, ఇంగ్లాండు. (4)

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథ నిలయము విశాఖరము

—: (క్రొత్తగ వెలువడిన నవలలు :—) బ్రాంచి 279 లింగి కెట్టిపేడి, మద్రాసు.

నరేంద్రగుప్తాదు. 1-8-0. బ్రాంచి విలాసము రు. 0-12-0.

ఈ రెండునవలలు పోస్టేజీగాక చందాదారులకు రు. 1-8-0 మాత్రమే. ఇంకను అనేకములను చార్జితక సాంఘిక, అపరాధ పరిశోధక నవలలుకలవు. వలయువారికి క్యాటలాగు పంపుదుము.

గోరా 1926 ఇంటర్ మీడియేట్ లెక్చర్లు రు 1-8-0

N. B. ఈ గ్రంథనిలయము కాకినాడనుండి స్థిరముగా విశాఖరము మార్చి నామగనుక జూబులు విశాఖరమునకే వ్రాసినవి.

జర్మనీ వారి కి } మూల వ్యాధి నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేరకువేలునుండి హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ స్టేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధిని గల ఔషధము హడెన్ సా యొక్కదియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండచెట్టి, చాలునట్లు చేయును మరియు యొక్కణముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవచ్చు. నేడే ఒక మ్యాటును కొనుడు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేక స్పాటులో పెద్దపైజాడి గలను. పూర్తిగా తృప్తిచేసిచో ప్రేమకు పాపనీయును.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజెంట్లుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS, 1961 Sankdi Sheri. Telegram.—"Special. AHMEDABAD Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraganamudy, Post Vissakoderu, Tq. Bhimavaram Kistna Dt. Agents for Madras Presidency:—Messers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS. Agents for Mysore & Coorg:—Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city. AGENTS for Travancore:—KRISHNA & Company, Trivandrum.

"కర్మయోగులు కందు"

ఆచార్య సుబ్బారావుగారి యువన్యాసము

జన్మదిన మహోత్సవములు

(స్వీయవిలేఖరి)

అవయూరు, ఆక్టోబరు 23:—ఇచ్చటి శేషులకు ఖయ పాఠశాల కళాశాలలోని ప్రధానాచార్యులగు శ్రీ జి. వి. సుబ్బారావు పంతులు ఎం. ఏ. గారి ముప్పదియేడవ జన్మదిన మహోత్సవము, కళాశాలలోని విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును, శాటి యాదయమున కళాశాలమందిరమున జయప్రథముగా జరిపిరి. శ్రీ జినరాజదాసుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. కళాశాలలోని ఆధ్యాపక, విద్యార్థి బృందములే గాక, శ్రీ సుబ్బారావుగారి మిత్రులనేకులును, అడయారు పురవాసులు చాలమందియు మహోత్సవముల గాయటకు సమావేశమైరి. జైప్రార్థనలతో మహోత్సవసభ ప్రారంభమయినది. కళాశాలలోని విద్యార్థులు కొందరు సుబ్బారావుగారి అశ్వశ్రమక్రింద విద్యాసమస్య లేరీతిని నిర్వహించబడుచున్న వియు వానివలన, విద్యార్థులకుగలుగుచున్న లాభములను గురించెయు సుపర్యసించిరి. ఉపాధ్యాయవర్గము పక్షమున, ప్రొఫెసరు యాదనందన ప్రసాదుగారు, సుబ్బారావుగారి నేవను శ్లాఘించుచు మాటలాడిరి. తదనంతరము విద్యార్థు లనేకులు జన్మదినగౌరవార్థముగ సుబ్బారావుగారికి బహుమతు లనేకములను సమర్పించిరి.

"కర్మయోగులు కందు"

అటుపిమ్మట శ్రీ సుబ్బారావుగారు విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును తమ యెడ, నాడు చూపిన వాత్సల్యమున కెంతయు కృతజ్ఞత జూపుచు, ప్రపంచమంతయు శేషు చాల పండిగావ్వులలో సున్నవనియు, అన్ని దేశములవారను దీనిని గమనించి కార్యరంగమున ప్రవేశించిన గాని, ప్రపంచమున కేరీతిని లాభము లేదనియు నుడివిరి. అందు ముఖ్యముగా భరతఖండ పరిస్థితులు చాల విచారకరములుగా నున్నవి. అనాది నుండియు అన్ని విషయములలో సుమన వారు ఆచార్యవీరము వహించి, లోకకల్యాణమునకు తోడ్పడిరి. కాని నేటిపరిస్థితులు అన్నియు మారిపోయినవి. మన ప్రాచీనుల గొప్పతనమును స్మరించుచు, కాలము గడవిన లాభములేదు. అటుల గడపుటకున ఏ మాత్రము వీలులేదు. మనల నెన్నియో సమస్యలు యెదుర్కొనుచున్నవి. వానిపట్ల ముఖాపము వహించుచు, మనయొక్క అసామర్థ్యమును వెల్లెముచ్చుచున్నాము. నిజముగా మనకు అన్నివిషయములపట్లను సజగ్రహములే గలవు. అవి మానసప్రపంచమున గలవు. అందువలన కర్మక్షేత్రమున, ముహూర్తములు మన కిప్పుడుండు ఆపకాశముల నెన్నిటికో మూలద్రోక్కితిమి. భారతభూమి, ఈ అంధలో నెంతకాల ముండగలదు? కాలము పరుగెత్తుచున్నది. ఇకర దేశములవారు ఈ తత్వమును గ్రహించి కాలానుసారముగ సేవారంగమున ప్రవేశించి కృతార్థులగుచున్నారు. భారతీయులు తమ మానసప్రపంచమునుండి స్థూలప్రపంచమునకు ప్రవేశించి, అన్నివిషయములలోను జోక్యము గలిగించుకొన్న కర్మయోగులై లోకకల్యాణమునకు తోడ్పడ అప్పుడే మన ప్రాచీనుల ఔన్నత్యమును నిలుపుకొనినవారగుదుము. భారతీయుల ప్రాచీనసాంప్రదాయములను లోకకల్యాణమునకు వినియోగించినవార మగుదుము.

ఈ సమస్యను నిర్విఘ్నముగా నిర్వహించుటకు మన పెద్దలమీద కన్న యువకులమీద యెంతయో కావ్యత గలదు. భావిప్రపంచాభ్యుదయమునకు వారే మూలకారకులు. తాము ఆనుదీపము ఏమి పని చేయుచున్నామ, ఎచ్చట నున్నామ, ఈ కర్మయోగ సూత్రమును వారేమాత్రము మరచిపోక తమ అనుదినజీవితమున కొక ముఖ్యదర్శముగ నుంచుకొనవలయును. ముండిముందు మనము గొప్ప గొప్ప సమస్యల నెదుర్కొనవలసియుండును. వానికొరకు మన వివృతమిండియు అన్నిరీతుల సంస్కర్తలమై యుండవలయును. అప్పుడే మనకు భగవానుడిచ్చు సూత్రవాసకాశముల సేవనేర్చినవార మగుదుము. ప్రపంచ సేవలో నిజమైన కర్మయోగులమై భగవానుని యాశ్రయములను నెరవేర్చినవార మగుదుము. ఈ కార్యాచరణకు భగవానుడు అందరికిని తోడ్పడుగాత" మని నుడివిరి.

జినరాజదాసుగారు సుబ్బారావుగారి యాశ్రయముల కెంతయు శ్లాఘించుచు వారికొరకుల ననుసరించి విద్యార్థులందరు కార్యరంగమున ప్రవేశించి లోకసేవ చేయగోరుచు మాటలాడిరి.

సుంగళసంకీర్తనలతో సభ ముగిసినది. జన్మదిన గౌరవానుగా, కర్మకళాలో శేషు సభ కరుణించిన వారికందరికిని నిందుచేయబడినది. శాటిరాత్రి కళాశాల విద్యార్థులు భక్తిరసప్రధానమున ద్రావిడశాసనము శోధధానిని ప్రవర్తించిరి.

కాకినాడ

1,2 వార్డుల 'రేట్' పేయర్ల సంఘము
తీర్మానములు

(స్వీకరించినవి)

సబ్ అసిస్టెంట్ కమిషనరు బదిలీచేయుటనుగరించి అసమ్మతి కాకినాడ, అక్టోబరు 29:—కాకినాడ ఒకటి రెండు వార్డుల 'రేటు' పేయర్ల సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము నిన్నను కవులూరి నరసింహారావుగారి యధ్యక్షతన క్రింద జరుపబడి యీ క్రిందితీర్మానములు చేయబడెను.

1. కార్యనిర్వాహక వర్గము సెక్షన్ రూజు వెంట్రూ యునుగారి (జిల్లా బోర్డు పాడ్ క్లర్కు) రాజీనామా అంగీకరింపబడెను.

2. సంఘము యొక్క సామాన్యసభ (జనరల్ బాడీ మీటింగు) నవంబరులో జరుపుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. సూర్యారావుపేట కొ. నరసింగరావు డిప్యూటీ కమిషనరు సబ్ అసిస్టెంట్ కమిషనరు ఆర్. వెంట్రూ కమిషనరు బదిలీచేయుటను గద్దపరచవలసిన దని కాకినాడ పురపాలకసంఘమువారు 26-10-25 తేదీని సర్క్ జనరలును కోరుమ 18 అనుమాలురు రిప్రెజెంటువతో చేసిన తీర్మానమునకు యీ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తమ యామోదమును తెలియబరచుచు, సవరు వెంట్రూ కమిషనరు చాల మంచిపనిచేయుచుండుటచేతను, సవరు కలిగియుండుటచేతను, ప్రజాసరంజుడగు

టచేతను ఆయనను బదిలీచేయుట కడ్డుచేయవలసినదని యీ సంఘమువారు సర్క్ జనరలును కోరుచున్నారు.

4. రామారావు పేటలోని నివాసులచాలమంది ఉద్యోగములు విద్యావంతులు అగుటచేతను, యిప్పుడున్న ఉన్నత పాఠశాలకు చాలమంది విద్యార్థులు దూరముగా పోవలసివచ్చుటచేతను, రామారావుపేటలో నొక సెకండరీ స్కూలు ఉండుట వ్యక్తముగా దానిని స్థాపించేయుటకు కాకినాడ పురపాలకసంఘ చైర్మనుకు వ్రాయుటకు తీర్మానించడమైనది.

5. ఒకటి రెండు వార్డులలో వైద్యసహాయము లేనందున రామారావుపేటలో ఒక ఆయుర్వేద వైద్యశాలను స్థాపించుటకు యీ సంఘమువారు పురపాలకసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

నచ్చనిచో!

సామ్యువాదము చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహస్థూలము, అష్టకవర్ణ, హాడ్యం వర్ణ, ద్వాదశభావస్థూలములు, దశాంతర్దశాస్థూలములు, మున్నగు పెక్కుమాంశములతో శ్లోక తాత్పర్యరూపమున ఈ గ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిసి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషాగ్రంథము. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ బుక్ షాపు, జ్యోతిషాలయము,

2181

కళింగోట, విశాఖపట్నం జిల్లా.

ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము!!

మీ వ్యాపారము, మీ సంపాదన మంచి పలుకుబడి మొదలగునవి మీరు వ్రాయు ఉత్తరములచే వృద్ధిపొందవలెను. Banerjee's Mail Order Letters and Methods మీకు అద్భుతమైన రహస్యములను తెలుపును. జయప్రద మైన భావములను, మీ వ్యాపారము వృద్ధిచేయు పద్ధతి మొదలగునవి మీకు సేర్పను. ప్రతి 1 కి రు 3-0-0. వి.పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము.

పుస్తకదుకాణములందు దొరకును లేక

Industry Book Dep. 12, K. L. ub

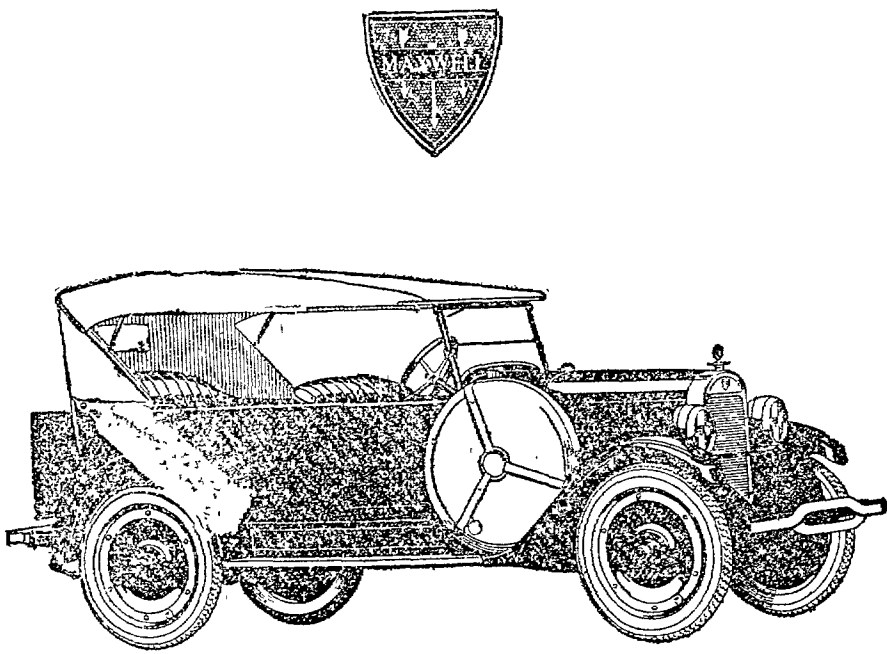
Bhaban Shamabazar, (Cutta

త్వరపడుడి! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడు!! ఆశ్చర్యమును అంద్రవాటిక ప్రపంచము నాటకములు బుద్ధ కానంద ప్రభాతమే!

పృథ్వీతంత్రుల జలింపజేయు కరుణరస ప్రవాహములే! ప్రేమస్వరూపిణియగు యశోధరఅత్యునిక్వాసము, స్వాధ్యాయము, క్లాస్టుములు!! నవీనభావములు, ప్రేమాలాపములు, వియోగ వ్యధ మనోహరముగు హిందీగీతములు. త్రివర్ణ చిత్రపటముతో ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, దజను ౧౦-౦-౦ లు కోటంరాజు సత్యనారాయణ,

2876

గాంధీపేట-గుంటూరు

Maxwell

మా కు వెల్

కొత్తవి నోదమైనబండి

మంచి వేరుపొందిన బండి

విదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తుని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బురెటర్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ వద్దతి, ముందు వెనుక బండ్లు, వెనుక ట్రంకు—మెదలగునవి అన్నియు చేరి

కొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. 'ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా? 1299

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

SPENCER & Co., LTD. MADRAS & BRANCHES

నమ్మకముగ కొత్తమాదిరి నగలు దొరుకు స్థానము

ది ఆంధ్రజ్యోతిషలరి మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంపెనీ

హెడ్ క్వార్టర్స్: బెజవాడ;

బ్రాంచి: 51, హైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మావద్ద అనేకరకములు జడజీళ్ళు, నాగరములు, క్లిప్సలు, ఉంగరములు, చంపనర సులు, పలురకములగాజులు, ఇవిగాక వెండిహాలు,

గిన్నెలు, కాలుగొలుసులు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ఫ్రావోటర్స్: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదర్సు.

(3)

చెన్న పురి బజారుధరలు

మొదటిసారి అక్టోబరు 31-వ తేదీ శనివారము

భాగ్యములు

పనియాల బా 1-కి ర 80 0 0	మొదలు 42 0 0	వరకు
చియ్యముబస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, వ 48 గలవి ర	14 0 0	15 0 0
నల్లారివి ,, డిటా ,,	15 8 0	16 0 0
పిల్లి ,, డిటా ,,	16 0 0	17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
జువ్వలు ,, ,,	20 0 0	24 0 0
ధాన్యము వస్తువులు		
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,,	12 8 0	18 0 0
పెసగలు ,, డిటా ,,	12 8 0	12 0 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 8 0	14 8 0
మినుములు ,, డిటా ,,	15 4 0	16 8 0
ఉలవలు ,, ర 164 ,,	8 8 0	9 0 0

నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి ,,	150 0 0	152 0 0
నయ్య బా 1-కి ,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంకేర పెసగవస్తుబా 1-కి ,,	58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	54 0 0	56 0 0
వేరు పెసగనూనెగామగ బా 1-కి ర 118 మ.కా.నూనె	112 0 0	
అమలనూనె బా 1-కి ,,	105 0 0	103 0 0

చిల్లవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	90 0 0	
కురపసుపు ,, ,,	40 0 0	45 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా 1-కి ,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి ర	45,5	
కాకనా పిపాయకట్టు ,, ,,	50,5	
తేలము బా 1-కి ర	40 0 0	60 0 0
తవండు బా 1-కి ,,	60 0 0	80 0 0

కుము

వూరకం బా 1-కి ,,	28 0 0	38 0 0
రం ,,	28 0 0	36 0 0
ండు ,,	38 0 0	45 0 0

హములు

డి 100 కులంకి ,,	72 0 0	75 8 0
గారము, కులము 1-కి ,,	21 4 0	21 8 0
ము 1-కి ,,		18 5 0
ప్రడి బా 1-కి ,,	281 0 0	282 0 0
గి డిటా ,,	280 0 0	281 0 0

అస్కాచక్కెర 226 పా 1 గలవి ,, 27 2 0 27 6 0

మాది

కొండాపెద్దబారవ 1-కి ర	800 0 0	
పల్నాడు మాది ,,	215 0 0	

నూలు

కోయిలపట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	7 0 0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	5 4 0	
పుష్కారు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	7 4 0	
మాళయెనుగ నెం 20 ,,	9 8 0	
వద్యాం నెం 24 1/2 ,,	9 12 0	
14 1/2 క్వెలక పడి ,,	7 4 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,,	9 4 0	
నెం 22 ,, ,,	9 12 7	
నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కసు ,,	8 0 0	
నెం 14 1/2 ,, ,,	8 4 0	
నెం 12 1/2 అలెన్సు ,,	7 2 0	
నెం 22 1/2 రంగవిలాస ,,	9 8 0	
నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు ,,	7 4 0	

ప్రపంచమందు అంతటను మంచిస్వాగతము

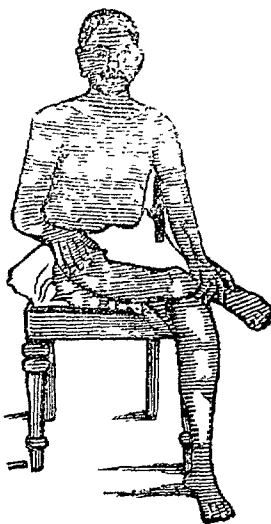
"కామకామ్రునునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము, విశ్రాంతి మొదలగు వాటినిగరించి సలహా ఇచ్చు గ్రంథము. పుస్తకము గలది. మివ్వడ లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఉచితముగా తపాలో ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన దు తోడిగన విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆతంకన్గ్రహ ఔషధశాల,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కుష్టుమునకు చికిత్స యినాముగా చేయబడును

(ప్రత్యేకమైన పథ్యముండవలెను)

తెల్లకుష్టుము తప్పక కుదురునని ప్రజలకు రూపిం చుటకును, దాని అత్యద్భుత గుణములు రుజువుచేయుట కును ఈ అమోఘమైన ఔషధము ఇనాముగా నమానా పాట్లములు వంపబడును. ఒక అంగుళం స్థలమునందు అర్బు తమైన, గుణము ఒకపాట్లముచే గలుగును. తక్షణమే వ్రాయుడు మీరు వి. పి. ఖర్చుల నిమిత్తమే 0-6-0 చెల్లించవలసి యుండును.

PANDIT KRIPARAM

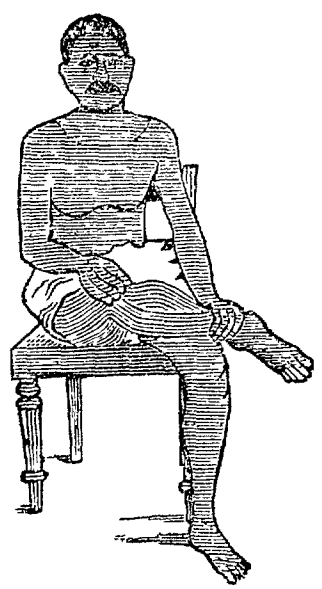
Specialist in Leprosy

8, NandibaganLane,

Salkhia, Howrah.

ఔషధము వాడుకు మునుపు

(ఈ త్రుములు ఆంగ్లభాషలోనే వ్రాయవలెను.)

ఔషధమువాడిన పిమ్మట

(వెనుక చింతించిదుట వెట్టితనము ముం దంచుకొన్నవారు మోవమంద గలరు)

40 దినములలోగా అతిసులభముగా యింగ్లీషు శస్త్రుకొన వచ్చును.

2 పుస్తకములకొన్న వి. పి ఖర్చులులేదు.

అంగ్లేయభాషాగురుడు.

4, పుస్తకములకొన్న 1 పుస్తకము ఇనాము.

అంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనకు లోతులైన యాభూమండలమున గౌరవఖ్యాతియు పొంది జీవనోపాయములచే వృత్తినించుటకు కారణకర్త యగు ఇంగ్లీషుభాషయే ముఖ్యమని యెరిగియు అనేకులు వివేచనాశీయుండు వారలకు అతిసులభముగా గురు చెంత చేరక తప్పక తామె భాషానుభవము పొంది చదువుటకును మాట్లాడుటకును వ్రాయుటకును పుష్కలముగా అంగ్లభాషనుందు ముద్రింపించి అభ్యాసపరులకు అవలీలగా గ్రహింపదగినది గాన మావశ్యమున ప్రస్తుతము కొన్ని ప్రతులే ముద్రించి తక్కువధరలకు విక్రయించుచున్నాము.

ఇందుపాఠాధారముగా పుష్కలముగనట్టి యింగ్లీషుపదముల నుచ్చరించుటకును వాటికిగల అర్థమును ఇంగ్లీషును అంగ్లమును వ్రాయబడి చిన్నకథలు సామెతలు పీట్లకు యింగ్లీషు అర్థములను అతిసులభమైనవి వ్రాయబడియున్నవి. వ్యుత్పత్తులు, పక్షులు, వారములు,

కలలు, సంవత్సరములు, పుష్పములు, ఆయుధములు, నానాదేశములు, శిఖితములు వ్రాయునట్టివిగలవు. ఈ పుస్తకము బాలురు, బాలికలు, వర్తకులు, నౌకరులు, విద్యాభ్యాసకులు పీఠ కంఠధారి వుపకారియగు సహాయగ్రంథము.

అంత్యకాలమున వుయిర్ మొదలగునవి వ్రాయు విధమును, తంతునమాచారములును, వడ్డి పరిమితియు జీతముల వగైరాల లెక్కలును యింగ్లీషు విశేషపరిచయి యున్నది. పుస్తకము 1-కి ధర రు 1-8-0. తపాలాఖర్చు 0-4-0.

ఆ నం దా శ్ర మ పు స్త క శా ల, 5/34, నైయిప్పనాయకకోవిడి, పార్కు-బోకోపాస్టు, మద్రాసు.

కే స రి

లోధ క్షిప్రి ల కు

కొంగు బంగారు వంటిది

నమస్తగర్భాశయ రోగములకు వజ్రాయుధము

అన్ని మందుల పావులలోను దొరికును

పెద్ద బుడ్డి రు 5 లు.

చిన్న బుడ్డి రు 1-10-0.

కేసరి కుటీరం - ఆయుర్వేద ఔషధశాల

ఎగ్గూరు - మద్రాసు.

లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేప చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొదిల కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, మలయాష్ట్ర, ఫిజీలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాలో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు)చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పీఠనశీల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిశువులు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయ్యాడు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ (క్వానకాసము, పక్షనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకొప్లాయెంబా, క్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాసపత్రికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుర్తించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదాని నాలో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పొట్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పొట్టుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్లు రు. 2-18-0. 25 బుడ్లు రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినుపవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

అమృతాంజనము

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వ 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

వాణిముత్యక్రమశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండుపనులు, రబ్బరుప్రాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్రాకులుచేయుట, స్వేషనశీ సామానులు.

ఎం. గ్రే. వి.ంగు (609)

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

సమస్త ఆయుర్వేదావధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యాటలాగు ఉచితము

హనుమాన్ సబ్బు

లోకప్రసిద్ధమైనది. దీనికి నమైనది వేరులేదు. చక్క ధులకునంజీవివంటిది. ఎ నుదొరుకును.

యన్. రంగనాథంకెట్టి అండు బృదరు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు పెన్సల్స్

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్సల్స్ యొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. పెరుమాళ్ కెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు

ఉపాధ్యాయుడు లేక నే సులభముగ ఆంగ్లభాషను 60 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును.

తెలుగు అక్షరములను చదివితే ఇంగ్లీషు పదములను తెలుసుకొనవచ్చును. ఇదివరకు ఇటు వంటి పుస్తకము బయలుపడలేదు. ఇది క్రొత్తమాదిరిగా ఇంగ్లీషు మాట్లాడుటకును, చదువుటకును, వ్రాయుటకును నేర్చుకొనుటకు సులభ తెలుగులో ప్రచురింపబడినది.

ఆంగ్ల ఆశాన్ లేక ఆంగ్ల బోధిని.

ఆంగ్ల రాజ్యాధి పత్యమునకు లోబడిన వనదేశములో ఇంగ్లీషు భాషనే ముండకు వచ్చి ఒక్కొక్కరి మేలుకును, జీవోపాయమునకును, వాగవికాసమునకును కారణముగా ప్రకాశించునది అందరికినీ తెలిసిన విషయముగా యుండియు కొన్ని సంవత్సరముల వల్లను, పాఠశాలము లేనందునను కొందరు ఈ భాషను నేర్చుకొనకుండ విడిచి వెనుక వ్యసనపడు టను మానము కండ్లార చూచుచున్నాము. ఇందులో ఒకపదమును శబ్దించు విధమును వాటియొక్క ఇంగ్లీషు అర్థమును, వ్యుత్పత్తులు, పక్షులు, దినములు, నెలలు, సంవత్సరములు, పుష్కములు, ఆయుధములు, పెండ్లి, నీమంతనోటిసలు మొదలైనవి ఇంగ్లీషులోను, తెలుగులోను వ్రాయువిధమును, చిన్నకథలును, సామెతలను వాటియొక్క ఇంగ్లీషు అర్థమును నిండా సులభమైన శైలిలో చూపించబడియున్నది. సుమారు 600 పేజీలగుల పెద్దపుస్తకము. అంబమైన దైయిండు చేయబడియున్నది. స్త్రీలును, బాలురును, వ్యాపారులును, పనిచేయువారును, ఉపాధ్యాయులగును మిగుల ముఖ్యమైనది. ఆంగ్లము తెలియని చదువరుల కష్టమును తీర్చుటగాను కొన్ని మంచి తంతి సహచార మాదురులును, ఒకరు ప్రాణము వినుచుకాలములో వ్రాయబడిన ఉయిలు శాసనములును నెలకొని లేకుండు వెలకడీ వల్ల రాలుచేర్చబడినది. ఈపుస్తకము 1-కి నెల రూ. 2. తపాలుచార్జి అడాలు 8.

ముఖ్య గమనింపు:— మోసపోకుండుటకై మా రిజిస్టర్డ్ వర్తక గురుత్తు గల పుస్తకమును గమనించి తీయుడు.

టి. రాజగోపాలు మొదలయారు, 302, టూకశాలవీధి, మింటు హోస్టల్, మద్రాసు.

మీ డైరీయందు జరూరు, ముఖ్య అని వ్రాసియుంచు కొనుడు

11 జ్యాయల్లు, బ్రిడ్జి మాన్ మెంటు రోడ్డు ముండేతి గడియారము.

ఇది క్రొత్తమాదిరి ముండేతి గడియారము. శ్రేష్ఠ మెకానిజము, అద్దమునందు ఆరేటి

రోహిషంబులుగల ప్రదీపినివారుల పరిశీంపును. పూర్తి తృప్తినిచ్చున చుటకు సమంబంగారమువలె ను మరెయి అందముగానుండును. కాలమును సరిగా చూపు

5 సం॥ రములవరకు పూచీనియ్యబడు గడియార ధర ర్వ 12-8-0, లీవర్ మాన్ మెంటు 10 జ్యాయల్లు 1 సం॥ రము పూచీనియ్యబడు గడియారము బంగారుగిల్లు ధర ర్వ 18-4-0, 18 క్యాల్క్యుల రోల్లంగ్ ల్లు ముండేతి యారము 1 కి ధర ర్వ 9-0-0, జర్మనీ అలారం 1 కి ర్వ 5-0-0, జర్మనీ డబుల్ డేట్ అలారం 1 కి ర్వ 6 వి. టైంసీను 1 కి ర్వ 2-4-0.

క్రొంది పడకగది రంగుల శ్రేష్ఠసంబంధమైన ఫ్లో 12 కి ధర ర్వ 2-4-0. ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయ

EMERALD WATCH Co., PARK TOWN MADR.